

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 3996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Nemoralna taktika

General Sanjurjo, ki se sedaj na samotnem otoku pokori za skrajno lahkomišljeno vstajo španskih aristokratov, je dober vojak, slaven general in tudi politično jako zaslužen mož, katoliški pokretaš pa ni in nikoli ni bil. Ne da bi mu hoteli odrekat odlični lastnosti viteškega značaja, nesebičnosti in pravicoljubnosti, moramo reči, da ni katoličan niti po miselnosti, niti po življenju. Tudi o visokih aristokracijah, ki so se poslužili tega generala za svoj skrajno slabo pripravljeni puč, se more reči vse kaj drugega, nego da bi bili katoličani, kakor jih zahteva stroga katoliška morala, o kakih njihovi katoliški usmerjenosti v smislu katoliške akcije sodobnosti pa niti v sanjah ni govora. Katoliki so lahko posamezniki v svojem nabožnem življenju, njihova privržanost na monarhijo, še bolj pa na ogromne latifundije, ki jih imajo v južni Španiji, pa nima s katolicizmom niti najmanjšega opravka. Na cerkev prav tako kakor na monarha so vezali to plemstvo vedno bolj sebični motivi njihove kaste, nego idealne moralne vrednote. Tega plemstva ni pognalo v ponesrečeno revolucijo niti ogorčenje nad prikradanjem pravic cerkve, ki navdaja veliko večino pravicoljubnega španskega prebivalstva, niti ljubezen do bivšega monarha, kateremu so bili bolj ovira v izvajanju pametnih državnih reform nego opora, ampak strah pred agrarno reformo. Pravi kolovodje in finansjeji zadnjega smešnega puča so vojvode Medina Celi, del Infanzado in Fernan-Nunez, ki imajo v južni Španiji veleposestva, katera zavzemajo površino male države. To so povsem moderni aristokrati, ki svoja posestva upravljajo kot veleobrate in ki svoje kapitale nalagajo obenem v velika industrijska podjetja in v hiše, ne samo v Španiji, nego po vsem svetu.

Tretji motiv, ki je razun splošne nezadovoljnosti s politiko vlade gospoda Azane in sebičnih motivov plemiškega veleposestva in generalov vplival na izbruh monarhistične vstaje, je bil odpor vsega španskega prebivalstva, posebno gospodarskih krogov proti katalonskemu statutu, ki podeljuje Kataloncem avtonomijo, ki jo Španci smatrajo za separatizem, škodljiv štiristoletni politični in gospodarski enoti države. Mi torej vidimo, da so bili vzroki zadnjega španskega puča izključno političnega značaja, ki nima nobene zveze z verskimi motivi niti s katolicizmom, naj ga gledamo z izključno nabožnega in strogo cerkvenega stališča, ali pa s stališča organiziranosti v javnem življenju, kolikor se mora o njej v Španiji sploh govoriti. Nasprotno — znano je, da se španski episkopat še danes drži načel, ki jih je izrazil v svoji okrožnici, ko je bila aprila meseca 1931. leta proglašena španska republika. Istotako je znano, da se španska duhovščina teh načel strogo drži, bodisi iz načela, da je treba legitimno oblast spoštovati in se njenim zakonom podrežati, bodisi iz praktičnih razlogov, ker je vsak poizkus, upostaviti v Španiji prejšnji režim, spričo današnjih razmer brezupen in brez izgleda. Španski katoličani dobro vedo, da vsakdo, ki bi se spuščal v take eksperimente, vladi daje samo povoda, da se maščuje nad nedolžnimi, oziroma, da pusti svobodo akcije onim ekstremnim elementom framasonstva, ki vsako priliko, naj bodo štrajki, ali gospodarska kriza, ali homatije katalonskega separatizma, izrabljajo v to, da delavstvo in napolinteligenco nahujkajo proti cerkvi, katere moralni principi so jim trn v peti. Naj se ganejo boljše ali monarhistično plemstvo ali pa vojaški krogi, vselej je kriva katoliška vera in cerkev. To kljub vsemu, da je katoliško časopisje, da so odgovorne vrhovne oblasti cerkve in vsi katoliki, ki imajo v javnem življenju besedo, vedno dali dokaze svoje lojalnosti napram republiki, kljub temu, da so katoliški leaderji vlado v pravičnih socialnih prizadevanjih podpirali in španski narod vselej pozivali k spoštovanju republike in javnega miru, obsojajo vsako nelegalnost, naj prihaja od leve ali od desne strani. Kdorkoli je začel v Španiji kakšne nemire, naj so bili to baški gorci ali sevilijski komunisti, vsak je delal na svojo roko brez podpore katolicizma in proti izrecni volji in nameram škofov, duhovništva in katoliških javnih delavcev.

To velja tudi za sedanjí puč, ki je vse-skozi delo veleplemenitašev, kateri so hoteli rešiti svojo ogromno veleposest pred nujno potrebno agrarno in socialno reformo. V drugi vrsti so za ta puč odgovorni generali, ki so se čutili v republiki zapostavljeni, v tretji vrsti pa gre puč na rovaš onega mešanstva, ki v skrajno levičarski vladi s socialno demokracijo zvezanega gospoda Azane vidijo nevarnost razlastitve buržuazije, dasi je ta nevarnost, po pravici rečeno, prazen strah, ki si ga veleplemenitašstvo samo slika na steno. Cerkev in redovi ter redovne cerkve, ki jih je začela od framasonov in socialistov nahujkati na družal ob priliki potlačitve puča generala Sanjurja v par slučajih zopet požigati, nimajo niti najrahlejšje zveze z gibanjem, ki je bilo zelo smešno, skoraj čisto nepravilno in brez vsakega pomena za cerkev in katolicizem, ki od upostavitve aristokratskega veleposestva nima prav ničesar pričakovati. Tembolj je treba žigosati fanatizem framasonskega sektantstva in socialističnih kolovodij, ki zasledujejo nemoralno taktiko, da nezadovolj-

Nemčija zahteva 300.000 mož

Pariz, 1. septembra. Nemška spomenica o enakopravnosti glede oboroževanja, ki je bila 31. avg. izročena v Berlinu francoskemu poslaniku Poncetju in ki je prispela v Pariz 1. septembra, je bila takoj telefonično sporočena ministrskemu predsedniku Herriotu v Cherbourg. Dočim je francosko časopisje zaradi te spomenice skrajno razburjeno, ker pomeni zahtevo po razveljavitvi verzajske pogodbe, je Herriot to novico sprejel zelo hladnokrvno. Izjavil je, da ga nemška nota ni preveč iznenadila in da pričakuje še celo vrsto podobnih not. Dejal je tudi, da ga nota ne razburja in da jo bo proučil z največjo hladnokrvnostjo.

Predidoča pogajanja

Berlinski krogi izjavljajo, da so se diplomatična pogajanja o vprašanju enakopravnosti Nemčije v vojaškem pogledu vršila že delj časa in da so se vsi obvezali, da bodo o teh pogajanjih, kakor tudi o eventualnih uradnih notah molčali, dokler bi se ne dosegel več ali manj ugoden rezultat. Zato so v Berlinu začudeni nad indiskretno uradno agencijo Havas, ki je objavila notico o izročitvi nemške spomenice. Nemška vlada se je glede tega vprašanja pogajala tako s Parizom in Londonom, kakor z Rimom, ker je mnenja, da razorožitvena konferenca ne more roditi nobenega rezultata, ako se preje ne razjasni vprašanje enakopravnosti Nemčije. Splošno je bilo znano, da se je Nemčija pogajala v tej zadevi z angleško vlado in da je angleška vlada o tej stvari resno razpravljala. Sicer ni res, kakor so nemški listi poročali, da bi bila angleška vlada stališče Nemčije, kar se tiče njene armade, odobrila, priznati pa je treba, da Angleži nemških zahtev niso sprejeli niti z ogorčenjem niti s presenečenjem, ampak da so se mnogi angleški listi o teh zahtevah celo simpatično izrazili, vendar pa so vsi Nemčiji svetovali, naj se ne prenažli in ne stavi pretiranih zahtev, ampak naj rajši pusti, da bo vprašanje počasi dozorelo.

Skoro za gotovo pa se smatra, da uživa Nemčija v akciji, ki se je sedaj z vso resnobo lotila, moralno in diplomatično podporo Italije, ki se da seveda voditi od Mussolinijev anti-francoske orientacije.

Ostri komentarji pariškega tiska

Zelo ostro se obrača proti nemškim zahtevam uradni »Tempe«, ki ima zveze z zunanjim uradom in vojaškimi krogi. Pravi, da mora Nemčija pomisliti, da je vezana s pogodbo, katere nihče ne more enostransko spraviti s sveta. Preden se Nemčiji dovoli enakost v oboroževanju, ki jo zahteva pod pretvezo, da se zanjami njena sigurnost, ki ni od nobene strani ogrožena, imajo drugi narodi pravico, da zahtevajo od Nemčije one dokaze dobre volje in dobre vere, katerih Nemčija dosedaj še nikoli ni podala.

Razburjenost francoske javnosti je povečala tudi napoved obnega zbora Stahelhelma, potem podpora, ki jo Hindenburg ponuja von Papenu in intervju generala Schleicherja v »Resto del Carlino«, ki je v resnici preveč brutalen ter razkriva namero Nemčije, da v sporazumu z Italijo razbije Društvo narodov, ako ne bi bilo pripravljeno sprejeti nemške teze o reviziji verzajske mirovne pogodbe.

Razume se, da desničarsko časopisje, predvsem proslula »Action Française«, napada Herriota, zakaj se je sploh začel meniti z Nemčijo, čeprav ne uradno, o zahtevah, ki pomenijo kršitev verzajske pogodbe. »Journal« piše: »Kako smo mogli biti naivni, da smo upali, da maršal Hindenburg, general Schleicher in bivši hauptmann von Papen, ne bodo v prvi vrsti stremeli za tem, da se vzpostavijo močene stare nemške armade? Zdaj smo opozorjeni in upamo, da se bomo temu primerno ravnali.« Podobno »Journal des Debats«.

Kaj zahteva Nemčija

Francoska vlada je poslala v Cherbourg načelnika Herriotovega kabineta g. Alphonda, kateri je Herriotu nesel besedilo nemške spomenice. Herriot se je potem odpeljal s posebnim vlakom v Pariz. Od Herriota je odvisno, ali se bo spomenica predložila ministrskemu svetu že v četrtek 1. septembra, da se o njej posvetuje.

Od dobro poučene strani se izve, da nemška spomenica vsebuje sledeče zahteve:

1. Izprememba sedanjega po verzajskem miru določenega statuta Reichwehra.
2. Povratek k stanju, ki bo predstavljalo mešan sistem poklene službe in pa službe po naboru.
3. Formacija armade v številu okroglo 300.000 mož.
4. Vzpostavitev težke artiljerije in obrežne artiljerije.

nost delavskih množic z njihovim znanim oportunistom in kompromisi z režimom in z velefinanco odvrčajo od sebe na katoliško cerkev. Še bolj je obsodbe vredna taktika g. Azane, ki je porabil to priliko v to, da skuša škodovati katoliškemu časopisju, kaznujoč ga zato, ker ne soglašava vedno z njegovim režimom. Treba pa je priznati, da je to not večina pošteno španske javnosti takoj videla, da se Cerkev dela krivica in da je radi tega framasonska akcija padla v vodo. Krivično postopanje vlade je katolicizem zopet le okrepilo.

5. Ustanovitev parka težkih tankov.
6. Ustanovitev vojaške aviacije.
7. Pomnožitev vojne mornarice z ladjami, ki imajo aparate za spustitev hidrovolanov, nadalje s težkimi in lahkiimi oklopnimi kakor tudi s podmornicami.

8. Gradnja utrdb na mejah države.
9. Graditev 35 tovarn za vojni material.

Stojimo torej pred razveseljivim dejstvom, da se bodo velesile začele pogajati ne o razorožitvi, ampak o — oborožitvi! Kakšna kruta ironija!

Herriot in Samuel sta govorila o nemški noti

London, 1. sept. Z. Spomenica nemške vlade, v kateri so obrazloženi predlogi za reorganizacijo državne obrambe, da se Nemčiji omogoči enakopravnost z drugimi državami, ni prišla nepričakovano. Nemška vlada je po svojih diplomatskih predstavnikih v Londonu in Parizu že pred nekaj dnevi iskala način, da stavi konkretne predloge v tej zadevi in da se ta njen korak ne bi smatral kot ofenziven. Današnji »Daily Mail« piše, da so njegove informacije o posvetovanjih med Herriotom in sirom Samuelom bile popolnoma točne. Ta sestanek je imel namen, da se to vprašanje predhodno v vseh podrobnostih prouči. Herriotu je bilo na koncu posvetovanj javljeno, da je nemška vlada stavila konkretne predloge. Herriot ni dal časnika niti nobenih podrobnih izjav, vendar pa je naglasil, da bo to vprašanje stavljeno na današnji večerni seji francoske vlade in da se bodo potem najbrž pričela pogajanja med Berlinom in Parizom.

Francoska vlada se posvetuje

Pariz, 1. sept. Ig. Ministrski predsednik Herriot se je davi vrnil v Pariz in se je že dopoldne sestel s svojimi ministri na razgovor o nemški spomenici, katero mu je šef njegovega kabineta prinesel naproti, še preden je Herriot stopil na francoska tla. Herriot je izjavil časnika, da ga nemška demarša ni presenetila, ker je bila napovedana in jo je pričakoval. Francoska vlada bo ostala popolnoma hladnokrvna, ravno tako kakor je bila pri težavnih razpravah v Zenevi in v Lozani.

Vzhodna trozveza Poljska pobuda za poljsko-turški-sovjetski blok

Istanbul, 1. sept. I. V tukajšnjih krogih se je ponovno začela širiti vest, da je imel poljski državni podtajnik Beck, ki se je dalje časa mudil v Turčiji in se razgovarjal s številnimi politiki, tako v Ankari, kakor tudi v Istanbulu, posebno misijo od strani poljske vlade. Te vesti so se pojavile prvič pred kakimi tremi tedni, toda tako Turčija kakor tudi poljska vlada sta jih hitro demantirali kot neosnovane. Toda dejstvo, da se je na otoku Principo v Marmarskem morju vršil tajni sestanek med Teftikom Ruždi bejem in med Beckom, sestanek, o katerem turško časopisje ni ničesar poročalo, zasluzi, da se mu posveti polno pozornost, ker je v nasprotju z vsemi uradnimi zanikanji, češ, da je Beckovo potovanje v Turčijo zasebnega značaja. Tukaj se v zvezi s tem sestankom namigava, da je Beck stavil turškemu zunanjemu ministrstvu konkretne predloge o možnosti poljsko-turškega sporazuma, ki bi naj se takoj razširil tudi na sovjetsko Rusijo. Ruždi bej je smatral to vprašanje še za nekoliko nezrelo, akoravno mu ni mogel odreči svojih simpatij. Namen te trozveze bi bil garantirati ravnotežje na evropskem vzhodu in varnost dosedanjih državnih meja. Državni podtajnik Beck se je nato takoj odpeljal z idejo in se podal naravnost v Bukarešto, kjer je nemudoma stopil v stike z vladnimi krogi. Iz tega sklepajo tukaj, da so se poljsko-turški razgovori dotaknili tudi vprašanja, kakšno stališče naj se zavzame napram Romuniji, ki je zaveznica Poljske in ima posebno težavne račune s sovjetsko Rusijo. Ni izključeno, da je Beck predložil romunski vladi načrt poljsko-turško-sovjetske trozveze za slučaj, ako bi Romunija ne hotela iskati sporazuma s sovjeti, češ, da je razvoj dogodkov v Nemčiji danes tako nevaren, da se Poljska na noben način ne sme zanašati na zavezniško pomoč Romunije, ampak da mora iskati še boljše garancije za nedotakljivost svojega ozemlja. Za slučaj pa, da bi se romunska vlada odločila spremeniti svojo politiko napram Rusiji, bi se eventualno dala možnost, da postane tudi ona članica te nove politične grupacije. Vsekakor gre, tako piše turška »La République« za velikanski poskus novega političnega zbiranja, in to v znamenju protesta proti zapadnim državam, ki niso bile v stanju garantirati Evropi mirnega političnega in gospodarskega razvoja.

Nervoznost v Romuniji

Bukarešt, 1. septembra. Na današnji seji senata je stavil romunski senator Manojlescu interpelacijo na zunanjega ministra, v kateri prosi za pojasnilo o misli, katero vrši državni podtajnik poljskega zunanjega ministrstva, polkovnik Beck že več dni v Bukarešti. V svojem govoru je senator Manojlescu, izjavjal, da se slišijo najgorostnejše vesti o načrtih polkovnika Becka, namreč da se snuje politična trozveza s Turčijo in s Sovjeti in da se na drugi strani hoče na vsak način izvajati pritisk na romunsko vlado, da pospeši pogajanja z Rusijo. Na interpelacijo je v imenu vlade odgovoril državni podtajnik Grafenko, da se nahaja polkovnik Beck na zasebnem počitniškem potovanju in da je prispel samo na odmor v Bospor. Njegovo

Pariški listi soglasno in ostro odklanjajo nemško spomenico. Tako javlja »Petit Parisien«, da je prišla Nemčija v nasprotstvo z verzajsko mirovno pogodbo že z formulacijo svojih zahtev. »Matine« označuje nemške zahteve kot nesočasne in nesprejemljive. »Journal« pravi, da jih bo Herriot gladko odklonil. Izmed levičarskih listov izjavlja »Ere Nouvelle«: »Enakopravnost se prizna lahko samo onemu, ki veruje v pravičnost, ki spoštuje obveznost in višje ceni pravico, kakor silo.

Kako gledajo na vprašanje v Berlinu

Berlin, 1. sept. tg. Nemški korak za zagotovitev brambeno politične enakopravnosti Nemčije je samo eno posamezno dejanje v diplomatskem boju, ki traja že od začetka tekočega leta dalje. Zunanji minister je v ponedeljek povabil k sebi francoskega poslanika na razgovor, ker sta se nemško in francosko naziranje med seboj še silno nasprotovale, dočim se je v prejšnjih razgovorih z Italijo in Anglijo že pokazala možnost zblizanja. Zato stremi sedanja nemška akcija v prvi vrsti za tem, da bi se Nemčija in Francija v tem pogledu zblížili. Na sestanku v ponedeljek so najprej govorili o načelnih vprašanjih nemških zahtev. S strani Nemčije se je posebno poudarjalo, da so dosedanja pogajanja jasno pokazala, da ostale države nikakor niso pripravljene sprejeti one metode razorožitve, ki so naložene Nemčiji po verzajski mirovni pogodbi. Ker zahteva Nemčija brezpogojno enakopravnost v obrambni politiki, zahteva zato, da se njeno stanje oborožitve prilagodi takim metodam razorožitvenega režima, ki bo veljal tudi za druge države. Praktično povedano se to pravi, da mora biti Nemčiji dovoljeno vse ono, kar je dovoljeno katerikoli drugi državi. Pri tem pa detajli zaenkrat za Nemčijo niso preveč važni. Če je neki pariški list sestavil deset točk, ki jih baže vsebuje nemška spomenica, potem teh deset točk ni izrekla Nemčija, temveč so točke sestavljene na podlagi prejšnjih nemških izjav na razorožitveni konferenci in na podlagi nekaterih posameznih izrekov nemškega brambnega ministra. Nemčiji zaenkrat niti ne gre za posamezna vprašanja, temveč za to, da se prizna načelo nemške enakopravnosti.

potovanje nima nikakršne zveze s kakšno diplomatsko misijo. V Bukarešt pa se je na svojem povratku vrnil iz gole ljubeznivosti in iz velikih simpatij do romunskega naroda. To priliko bo seveda izkoristil, da se državnik med seboj razgovorijo o važnih vprašanjih, ki se tičejo obeh držav. Grafenko je končal svoj govor z navdušenim poveljavanjem romunsko-poljskega prijateljstva in z vznešenimi besedami naglasil iskrene odnose z viteško poljsko republiko. Romunska vlada torej nadaljuje z demantiranjem, toda javno mnenje se ni dalo prepričati in vztraja v prepričanju, da se nekaj dogaja, kar je za Romunijo odločilne važnosti. Nekateri listi objavljajo seveda nekoliko pretirane in napol izmišljene načrte o tej trozvezi, ki naj bi zadavila Romunijo in njene pravice do Besarabije ter apelirajo na vlado, naj stori vse potrebne korake pri zapadnih velesilah, da se ta zavratni napad odbije. Drugi listi pa, kakor je n. pr. »Dimineata« naravnost svetujejo, naj si gre Romunija iskati zaveznikov drugam, češ, da ji ne manjka prijateljstva niti na Madjarskem, niti v Italiji.

S poljsko-ruske meje

Varšava, 1. sept. tg. S poljsko-ruske meje se poroča, da naseljujejo sovjetske oblasti v obmejnih krajih na stotine bivših vojakov rdeče vojske, katerim obetajo, da bodo na svojih novih mestih ostali deset let prosti vseh kolektivnih dajatev. Na ta način hočejo sovjetske oblasti na meji naseliti politično zanesljivo prebivalstvo.

Umor komunističnega voditelja

Varšava, 1. septembra. tg. Pred par dnevi je bil v brzovlaku Moskva-Berlin še na ruskih tleh umorjen komunistični funkcionar Suglicki. Osobe vlaka je pripovedovalo, kako je prišlo do umora, in je že iz prvih vesti videti, da umor ni bil brez političnega pomena. Po pripovedovanju je bil Suglicki stalni voditelj pisarne ruske GPU v Berlinu. Pri sebi je imel važne politične dokumente in mnogo denarja. Preiskava je dognala, da so bili ukradeni dokumenti, kakor tudi denar. Truplo so našli umorjeno z bodalom v sreu, ko je prišla v vagon obmejna kontrola.

Velika eksplozija v Romuniji

Bukarešt, 1. sept. tg. V trdnjavi Chiajna, 11 km od Bukarešte, je zvečer eksplodiralo drug za drugim sedem municijskih skladišč, napolnjenih s staro municijo. Eksplozije so bile tako močne, da so se tresle vse hiše v Bukarešti. Vsi bukarški gasilci so bili mobilizirani in poslani na kraj nesreče, ker se bojijo še nadaljnjih eksplozij. Pri reševanju so bili ranjeni štirje gasilci. Nadaljnje podrobnosti o nesreči še niso znane.

Brezposelnost v Ameriki narašča

Washington, 1. septembra. Z. Predsednik sindikata Green poroča, da je znašalo število brezposelnih v Združenih državah v mesecu avgustu 11. 700.000. Brezposelnost se je povečala za 300.000 oseb.

Seja mariborskega občin. sveta

Maribor ne pride v I. draginjski razred — Pravoslavna cerkev na Jugoslovanskem trgu — Premestitev dečjega doma in hiralnice — 4.500.000 dinarjev novih posojil

Maribor, 1. septembra.

Po dvomesečnem odmoru se je sestel danes zopet mariborski občinski svet, da reši celo vrsto perečih komunalnih vprašanj, ki so se nakopičila med tem časom ter čakala končne odločitve. Dnevni red je bil radi tega zelo obširen, vendar je bila večina vprašanj odložena za tajno sejo. Isto tako se je občinski svet izogibal sklepanju o številnih raznih vprašanjih na ta način, da jih je prepustil v odločitev upravnemu odboru. Za sejo je vladalo zlasti med pravoslavno občino živahno zanimanje, ker se je nocoj odločilo vprašanje prostora, na katerem bo zgrajena pravoslavna cerkev. Na galerijah so bili zato zbrani odlični zastopniki pravoslavne cerkve in občine z mestnim poveljnikom generalom Hadžićem na čelu.

Po otvoritvi je župan omenil, da je bila za časa mariborskega tedna odkrita na stolnici spominska plošča padlim vojakom. Občinski svet je odobril tozadevni izdelek. Načelnik je nato poročal o rešitvi prošnje mestne občine za premostitev Maribora v I. draginjski razred. Prošnja je bila odklonjena. Obvestil je še občinski svet, da so bili odobreni in podeljeni krediti za tlakovane ulice, ki se že vrši in za zgraditev carinske postaje, ki se bo kmalu pričela graditi. V poročilu je še odobritev gradnje za stanovanjska poslopja carinikov. Prečital je nato predlog nekaterih občinskih svetnikov, da se po zgledu drugih mest tudi v Mariboru odpravi na obrtni šoli nedeljski pouk za vajence. Predlog bo predložen solumu odboru.

Na vrsto so prišla poročila raznih odsekov. Prvi odsek, za katerega je podal poročilo dr. Strmšek je imel za javno sejo samo vprašanje gradbenih nedostatkov, o katerih je občinski svet odločeval v smislu odločnega predloga. Za drugi odsek, ki je imel isto tako za javno sejo samo en slučaj, je poročal podžupan Golouh. Javni kuhinji se odobri v smislu svoječasne sklepa letos 10.000 Din kot letno plačilo na račun objavljenih glavnice. Več vprašanj je imel na dnevnem redu tretji odsek, za katerega je poročal referent Tumpelj. V gradbeni odbor so bili izvoljeni: vodja mestnega stavbnega urada nadsvetnik inženjer Černe, vodja mestnega fizikata, nadsvetnik dr. Novak in občinski svetnik inženjer Jelenc. Kot namestniki: mestni stavbenik, inženjer Baran, višji mestni fizik dr. Wankmüller in občinski svetnik Tumpelj. Vprašanje sportnih prostorov je prišlo zopet na dnevni red. Dosedanji sportni prostor SSK Maribora se bo odstopil Sokolu »Matici«, za sportni klub »Maribor« in »Svoboda« pa bo skušala mestna občina najti nove prostore za igrišča na levi strani Vrbanove ulice, ki so last banovine. Pravoslavna cerkev se bo gradila po sklepu občinskega sveta na Jugoslovanskem trgu. Proti predlogu so bili nekateri občinski svetniki, vendar se je pri glasovanju izreklo 18 svetnikov za predlog in samo 5 je bilo proti predlogu. — Za gradbo lesenih hiš je v Mariboru mnogo interesentov. Občinski svet je na predlog odseka določil, da se smejo graditi lesene hišice samo na periferiji v zato določenih ulicah. Hiše pa morajo biti impregnirane proti ognju in med posameznimi poslopji mora biti posajeno drevje. — Na dnevnem redu je bilo nadalje prometno vprašanje v Vetrinjski ulici. Občinski svet je svoječasno prepustil vprašanje sekciji, ki je sedaj podala svoje mnenje, naj se avtobusni promet v Vetrinjski ulici sploh preproje. Vendar je občinski svet sklenil, naj velja dosedanj prometni red. Samo podeželski avtobusi se zavrnejo v Kopaljsko ulico, dočim bodo mestni avtomobili vozili še po Vetrinjski ulici. Na vogalu Samostanske in Vrtnice ulice, se je odobril prostor za postavitev tobačnega paviljona prosilki Mariji Reberniki. — Veliko prošnje je odobril četrti odsek, za katerega je poročal mestni svetnik Sabothy. Bilanca mestne planarne in mestnega avtobusnega podjetja ter računski sklepi za leto 1930 so se odložili za prihodnjo sejo. Na sporedu je bilo vprašanje premestitve banovinskega dečjega doma v sedanjo

banovinsko stanovanjsko hišo in mestne oskrbnice v prostore sedanjega dečjega doma. Ker bodo znašali adaptacijski stroški za obe poslopji le 130.000 Din, se je občinski svet v principu izrekel za premestitev, končno rešitev pa si je pridržal upravni odbor.

Gostilničarjem je odobril občinski svet njihovo, že zdavnaj izraženo željo po plačevanju trošarine na vino od posameznega sode, ko se isti postavi na pipo. Trošarina se bo plačevala od vsakega sode vnaprej, ostali sodi, ki niso na pipi, pa se bodo zaplatili. Ni še določeno, ali se bo pobirala trošarina še v bodoče od mestnih daerjev, ali pa od organov finančne kontrole. Vprašanje bo rešil upravni odbor, ki bo izdelal tudi tozadevni pravilnik. — Predlagana ureditev Metelkove ulice se odloži, ker bi znašali stroški 200.000 Din. — Kinopodjetnikoma Guštinu in Valjaku se dovoli razrešitev najemniške pogodbe za nekdanji »Apolo kinoc«, ker sta izpolnila vse pogoje. Za Enkalico tega kina je prosilo mestno gledališče, da bi si uredilo nov vhod. Rešitev je bila prepustjena upravnemu odboru. Isto tako je bil upravni odbor pooblaščen, da uredi vprašanje prepisa šolskih poslopij v last mestne občine.

— Do proračuna se je odložila ponudba trdke »Jugopost« glede reklamnih dopisnic s slikami Maribora. — Muzejskemu društvu se je odobrila izredna podpora v znesku 1000 Din za izvršitev izkopnin v Koroščevi ulici. — Pri prošnji zasebne trgovske šole A. R. Legat za odpis gostilnišne se je vnela zanimiva debata, ker so nekateri govorniki zahtevali, da se prošnja odbije, drugi pa so zopet opozorili, da uživa sličen zaved od mestne občine veliko večje ugodnosti. Končno se je prošnji trgovske šole A. R. Legat ugodilo in se je znižala gostilnišna za dobo treh let na polovični znesek.

Cel kup prežen je imel odsek v razpravi, ki so se nanašale na podaljšanje garancije stavbnih posojil od 15 na 20 let. Ker so se za podaljšanje izjavili tudi denarni zavodi, ki so posojila dali, je občinski svet prošnje odobril. Važno je bilo vprašanje razširitve mestnega vodovoda. Na predlog gradbenega urada se bo prosilo za posojilo pol milijona dinarjev, s katerim se bo provizorično spravilo v obrat rezervni vodnjak v Betinjskem gozdu, ki bo obratoval v času pomanjkanja vode in tri črpalke na Dravi, ki bodo dobavljale vodo za škropitev cest.

Na dnevnem redu je bilo nato vprašanje najetja posojila v znesku 4.500.000 Din, ki se bo uporabilo za prekoračenje investicijskih del pri raznih mestnih graditvah in nabavah, ki so dosegle znesek 2.089.000 Din. Dalje se bo rabilo za avtobusno podjetje 800.000 Din, za pogrebni zavod za nabavo novega avtofurgona 200.000 Din, za povečanje vodovoda 500.000 Din in za modernizacijo plinarne 1.000.000 Din, skupaj torej 4.500.000 Din.

Prošnji mariborskih gostilničarjev in kavarnarjev za odpis vselešne takse za časa mariborskega tedna se je dobilo tako, da se je odpisalo polovico takse. Mestno gledališče je prosilo za zvišanje subvencije. Občina daje gledališču 100.000 Din letne subvencije in sicer 80.000 Din direktno, 70.000 Din pa mestni hranilnici za kritje svoječasne posojila. Gledališče je prosilo, da se zviša prispevek mestne hranilnice na 85.000 Din. Občinski svet je pripravil znesek zvišati, toda obenem zahteva znižanje direktne podpore na Din 15.000.

V zdravstvenem domu je odobren znesek 8000 Din za mlečno kuhinjo za dobo 4 mesecev, t. i. do novega leta. — Prosvetna zveza, Zveza kulturnih društev in »Svoboda« se oproščajo občinskih taks pri kulturnih filmih. O oprostitvi bo odločala posebna komisija, v katero se izvolijo ravnatelj mestnega knjigovodstva Arler, ravnatelj študijske knjižnice prof. Glaser in šolski upravitelj Lukman.

Nad 50 prošenj je obravnaval odsek, v katerih prosijo lastniki parcel, da se jim pripiše že izplačane davčnine na nezazidane parcele na račun občinskih davkov. O prošnjah bo odločal upravni odbor. Ob času poročila seja še traja.

Pravniški kongres

Belgrad, 1. septembra. I. Vse priprave za letošnji kongres pravnikov, ki bo od 7.—8. septembra v Dubrovniku, so končane in vrsta referatov je končnoveljavno potrjena. Program tega dostojanstvenega in izključno strokovnega kongresa je sledeč: Prvi referat: Usmenjeni testament. Referentje: dr. Arandjelović, Sava Šakuntanin, Ivo Vuković, dr. Rudolf Sajović, dr. Ignjat Pavlas in Božidar Tomović. Drugi referat: Vloga preiskovalnega sodnika po novem sodnijskem krivičnem postopku. Referentje: Laza Urošević, Božidar Prokić, dr. Toma Janečković, dr. Ivan Jančić in dr. Josip Vesel. Tretji referat: O trošarini kot izvoz dohodkov v proračunih države, banovine in občine. Referentja: dr. Leticia in dr. Lumaček. Četrti referat: Hipoteka na pomorske ladje. Referentje: dr. Julije Mogan, dr. Boris Furlan, dr. Ilija Pržić in dr. Vekoslav Škarica. Dosedanji stalni kongresni odbor je sestavljen iz sledečih članov: dr. Ivan Politeo, predsednik; dr. Milan Stojadinović in dr. Janko Žirovnik, podpredsednika. Dr. Josip Šmohvi, dr. Arandjelović, dr. Metod Dolenc, dr. Rudolf Sajović, dr. Srečo Čulja, dr. Ivan Subotić, dr. Hinko Lučevnik — člani. V tukajšnjih pravnih krogih vlada veliko zanimanje za ta znanstveni sestanek, ki spada brez dvoma med najodličnejše v našem stanovskoznanstvenem življenju. Prijava za kongres se sprejemajo samo še do 10. septembra.

Drobne vesti

Kraljevska banska uprava objavlja, da je ministrstvo prosvete z odlokom P. br. 34.149/31 z dne 31. avgusta t. l. odobrilo državnim uradnikom v svojem področju odsotnost iz službe od 1. do 5. septembra, ako so člani Jugoslovanske veslaške zveze in se žele udeležiti mednarodnih veslaških tekem v Belgradu.

Belgrad, 1. sept. 1. Z redom Jugoslovanske krone 4. reda je bil odlikovan dr. Ivan Matko, zdravnik v Crikvenici; z redom sv. Save 4. reda je bila odlikovana Balon Olga, članica društva za zdravstveno varstvo otrok in mladine v Mariboru; z redom sv. Save 5. reda je bil odlikovan Ivan Pelikan.

Belgrad, 1. sept. 1. »The South Slave Herald«, tednik v angleškem jeziku, ki izhaja v Belgradu, poroča, da se bodo kmalu otvorile posebne šole, v katerih se bo poučevala angleščina in kjer se bodo tudi nekateri drugi predmeti poučevali v angleškem jeziku. — Takšne šole naj bi se ustanovile v Belgradu, Ljubljani, Zagrebu in Novem Sadu. Odgovornost za to vest prepustimo zgoraj citiranemu listu.

Belgrad, 1. septembra. I. Predsednik vlade dr. Milan Srškić se je danes vrnil v prestolico, z njim so dopotovali tudi drugi ministri, ki so bili na odmoru v raznih krajih naše države.

Papen išče izhoda

Na vsak način proti parlamentu

Pariz, 1. sept. AA. Iz Berlina poročajo, da Papenova vlada, ki si je od Hindenburga preiskrbelo pooblastilo, da za primer, če bo to potrebno, razpusti državni zbor, živahno nadaljuje z izdelovanjem svojega gospodarsko-finančnega programa. Po nekkih vesteh namerava vlada že na prihodnji seji po Hugenbergovih nacionalistih postaviti predlog o vprašanju zaupnice vladi. Pri tej priliki se bodo morali hitlerjevci in centristi ali vzdržati glasovanja ali pa glasovati proti vladi in na ta način bodo izvali razpust državnega zbora. Za ta čas pa se še dalje napovedujejo pogajanja med hitlerjevci in centristom in trdi se, da med tema dvema skupinama lahko pride do sporazuma glede osnovanja koalicijskega kabineta. Iz vladnih krogov pa se še zmerom čujejo izjave, da lahko hitlerjevci vsak čas vstopijo v predsedniški kabinet. Toda znano je, da je Hitler zadnjič na obеду pri bankirju Emilu Straussu v navzočnosti Papena in generala Schleicherja izjavil, da on lahko sprejme samo kancelarski položaj.

Berlin, 1. sept. 2. Včerašnja »National Post« grozi Hindenburgu, če bo še nadalje sledil Papenu.

Konferenca v Stresi in Italija

Obširne priprave italijanske delegacije

Pariz, 1. sept. AA. Havas poroča iz Rima: Italijanska delegacija na mednarodni konferenci za gospodarsko in finančno pomoč srednji in vzhodni Evropi bosta vodila Michelis in Bianchini. Razen teh dveh bodo v italijanski delegaciji za Streso še zastopniki zunanjega ministrstva, ministrstva za korporacije, poljedelskega ministrstva. Delegacija bo torej velika. Imen delegatov še niso objavili.

Tukajšnji politični krogi naglašajo, da strokovnjaki ne bodo imeli druge naloge, kakor da predložijo konferenci predloge, kakor bo konferenca sklepala. Povabila za konferenco so bila razposlana mnogim nedonavskim državam, dočim je Tardieujev predlog to število omejil.

Italijanska delegacija bo skušala razširiti naloge konference preko sedanje gospodarske krize. Po mnenju italijanske vlade so sedanje težkobe sila zamotane in zato je treba poiskati tudi komplirane rešitve.

Mussolinijev spomenik v Rimu

Rim, 1. septembra. 2. Na Mussolinijevem forumu v Rimu bo 28. oktobra odkrit na čast Mussoliniju velik mramornati steber z napisom: »Mussolini dux«. Ta mramornati steber je izklesan iz kararskega mramorja in je težak 350 ton. Te dni je bil steber poslan v Rim in bo postavljen na betonski plošči.

Tekma biciklistov

Rim, 1. septembra. AA. Agencija Stefani poroča, da je na včerajšnjih tekmah za svetovni biciklistični šampionat amaterjev prvi dosegel cilj Martano (Italija), drugi Elli (Švica), tretji Sock (Francija), četrti Machi (Italija) in peti Heine (Luksemburg).

Nov hitrostni rekord

Cleveland, 1. septembra. AA. O priliki včerajšnje letalske svečanosti v Clevelandu je major Doolittle po vsej priliki dosegel nov hitrostni rekord. Letel je s hitrostjo 293 milj (470 km) na uro.

Ljubljana prvič v zvočnem filmu

Kakor smo že poročali, prispe v petek družba »Svetloto« iz Zagreba; takoj se bodo uredile še vse zadnje priprave in v soboto zjutraj se že začne prva zvočno-filmska snemanja naše bele Ljubljane. Za danes že lahko oznamimo prvi del programa v snemanju.

V soboto 3. t. m. dopoldne bo družba »Svetloto« filmala slovesno otvoritev Ljubljanskega velesejma, prihod odličnih predstavnikov oblasti in uvodni govor ministra za trgovino g. Ivana Mohoriča. Popoldne bo filmana živinska razstava, nato življenje in vrvenje na velesejmu. Pri tej priliki bo imel marsikdo srečo, da bo zvočno film. V nedeljo bo filmana naša na Kongresnem trgu, nato

Ljubljanskemu meščanstvu

Ob priliki letošnjega jesenskega velesejma od 3.—12. septembra 1932, se vrši v Ljubljani cela vrsta prireditve, ki bodo privabile v naše mesto na tisoče tujcev iz inozemstva in notranjosti države. Poleg kongresa narodnih noš bo v nedeljo veliko zborovanje našega obrtniškega jubilejna proslava društva »Sočec« in nagradno tekmovalno streljanje »Strelskih družin kraljevine Jugoslavije«. Ljubljana slovi po svoji gostoljubnosti in bo tudi ob tej priliki dostojno sprejela udeležence teh prireditve. Mestna občina bo v dobrodoščilic zunanjam gostom razohesila na mestnih hišah zastave, ki bodo visele od petka dne 2. t. m. do ponedeljka dne 5. t. m. Vljudo vabim ljubljansko meščanstvo, da na enak način počasti inozemske in domače prijatelje, ki nas v teh dneh posetijo.

Župan: Dr. Dinko Puc.

Kongres narodnih noš v Ljubljani

Zbiranje narodnih noš. Pred službo božjo na Kongresnem trgu dne 4. sept. t. l. je ob 8 po naslednjem sporedu: Jezdec in vozovi se zbirajo v Gosposki ulici. Narodne noše se zbirajo pred Univerzo, pred Matice in ob južnem delu Zvezde. Pevec ob 8.30 pred odrom glavnega vhoda Nunske cerkve. Člani kulturnega in humanitarnega društva »Sočec« v kolikor niso v narodnih nošah, se zbirajo na notranji strani trgovine Novak. Godbe pri meteorološki hišici v Zvezdi. Avtomobili parkirajo v Nunki ulici. Častni gostje z vabilu, na odr »Slehernika« ob obeh straneh oltarja (za dame so rezervirani stoli).

Zdravniške rešilne postaje bodo nastanjene: Prva pred univerzo, druga na magistratu, tretja na velesejmu.

novi politiki, kar pomeni kršitev ustave, potem ne bo preostalo ničesar drugega nego vložiti tožbo pri državnem sodišču, ker je to dolžnost Göringa kot predsednika Reichstaga.

Pariz, 1. sept. AA. Iz Berlina poročajo, da je nemški vojni minister general Schleicher zbolel za vnetjem žolčnega mehurja in da odhaja za nekaj dni na odmor.

Dvojna mera

Pariz, 1. septembra. AA. Havas poroča iz Berlina: Čeprav je nemška vlada izjavila, da smatra politično premirje za končano in je zaradi tega dovolila Hitlerju, da nastopi na nocojšnjem javnem shodu svoje stranke v Sportni palači v Berlinu, je istočasno iz varnostnih razlogov prepovedala javno zborovanje, ki so ga napovedali komunisti in protifašistična zveza za jutri v Neukoelskem stadionu.

Danes je berlinska policija preiskala prostore mednarodne zveze za delavsko podporo. Zaprle niso mnoge listine in »apla 11 socialističnih bojovnikov. S tem je vlada dokazala, da bo izpolnila obljubo, ki jo je omenil kancelar Papen v svojem nedeljskem govoru, da bo njegova vlada z vsemi sredstvi pobijala marksizem.

Italijanska vlada vztraja pri svojem prvotnem stališču, da bi bile direktne dvostranske trgovinske pogodbe najboljša rešitev srednjeevropskih in vzhodnoevropskih gospodarskih vprašanj. V tem oziru navaja zlasti svojo pogodbo z Madžarsko.

Zdi se, da obstoja neke vrste nasprotje in protislovje med zahtevu po razširjenem področju konference v Stresi in med predlogom o sklepanju dvostranskih trgovinskih pogodb, kakor jih predlaga Italija. Kajti nocojšnja »Tribuna« pravilno opozarja, da bo na konferenci v Stresi troje vprašanj: 1. vprašanje dolgov, 2. deviz in 3. vprašanje živilskih cen.

List sodi, da bo treba nekaj ukreniti in razbremeniti Avstrijo in Madžarsko njunih dolgov. Zdi se, da v tem oziru ne bodo mnogo pomogle bilateralne trgovinske pogodbe, o katerih govori italijanska delegacija.

Nova arktična ekspedicija

Oslo, 1. septembra. AA. Bivši Amundsenov tovariš, kapetan Larsen pripravlja novo ekspedicijo v severne pokrajine. Kapetan Larsen se bo mudil na otoku Maudu februarja meseca 1933. Tu bo preiskal vso obalo. Gre mu predvsem za to, da dožene geografske razmere v obsežnem zalivu med zemljo Queen Maud in ozemljem Princesse Rugenhild. Skušal bo nadalje najti prehod tega ozemlja na pokrajine, ki so jih krstili z imenom Crown princesses Maerthas. Ekspedicija bo štela dva moža in več rednih severnih psov. Kapetan Larsen bo zabeleževal tudi opazovanja o severnem letu.

Borza za hmelj

Praga, 1. septembra. tg. Čvrsto razpoloženje na žateškem trgu traja še dalje. Nadaljuje se nakup hmelja po cenah 650—840 Kč za 50 kg. Najboljše izbrano blago je doseglo najvišjo ceno 840 Kč za 50 kg.

Pred volitvami v Soliji

Solija, 1. sept. AA. Občinske volitve v Soliji bodo 25. septembra. Največjo agitacijo za te volitve razvija zemljoradniška stranka, ki je najkompaktnjša in ki ima svoje najboljše pristaje v prestolnici Bolgarske. Druge stranke so razdeljene in v najhujši medsebojni borbi. Zato ni izključeno, da bo solijska občina prišla v roke komunistov. Voditelji strank si zaradi tega prizadevajo, da bi sklenili blok vseh meščanskih strank z zemljoradniki vred. Zaukrat pa v tem oziru še ni sporazuma. Pobuda za meščanski blok je izšla iz vrst zveze rezervnih oficirjev in podoficirjev.

Stavka na Angleškem se širi

London, 1. sept. AA. Položaj v Lancashiru je neizpremenjen. Zastopnik delavstva je izjavil, da strokovna zveza ne bo pristala na znižanje delavskih mezd. Ni izključeno, da bo postala stavka še bolj splošna. Ker pa tudi tovarnarji vztrajajo pri svojih zahtevah, bodo mogoča nova pogajanja le, če bodo med obema strankama posredovali neodvisni činitelji.

Valencia, 1. sept. AA. Stavbinski delavci so stopili v stavko. Ponoči je morala zaradi tega policija na več mestih posredovati in nastopiti proti komunistom. Več oseb je bilo ranjenih, policija je prišla 80 izgrednikov.

Nova italijanska križarka

Rim, 1. septembra. 2. Nova križarka italijanske mornarice »Bolzano«, ki je bila zgrajena v ladjedelnici pri Genovi, je bila spuščena v morje. Svečanostim prisostvovali mornariški minister Ciriani, admiral Monaco, kardinal Minoretta ter predstavniki vlade in senata. Kot botra je bila nadvojvodinja od Genove. Križarka »Bolzano« ima nosilnost 10.000 ton, dolga je 193 metrov, široka pa 26 metrov. Brzina znaša 36 milj na uro.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo vreme, polagoma bo postalo manj oblačno. temperatura se bo le malo zvišala.

Msgr. J. Dostal - 60 letnik

Danes dopolni šestdeseto leto svojega plodnega življenja msgr. Josip Dostal, škof, kancler v Ljubljani in umetnostni zgodovinar.

Rojen 2. septembra 1872 v Ljubljani je dovršil gimnazijo leta 1891 in bogoslovje 1895, ko je bil posvečen v duhovnika. Služboval je do 1899 kot kaplan in župni upravitelj v Višnji gori, od koder je prišel za kaplana v Trnovo v Ljubljani. Od tu ga je vzel k sebi škof dr. Jeglič za tajnika in kaplana, kar je bil do leta 1918, ko je postal ravnatelj škofijske pisarne in konzistorialni svetnik. To službo je vršil do leta 1929, ko je prošil za odpust. Vmes je bil od papeža Benedikta XV. leta 1921 imenovan za tajnega komornika.

Z umetnostno zgodovino se je začel baviti že v bogoslovju, kjer mu je bil učitelj pokojni Janez Fjls. Pozneje je študije nadaljeval in se s privatnim študijem zelo izkazal v svoji stroki. Leta 1900 je potoval po Italiji, leta 1910 pa po orientu. Kot tajnik škofa Jegliča je ob kanoničnih vizitacijah dvakrat prepotoval vso ljubljansko škofijo in spoznal tako vse domače umetnostne spomenike. Od leta 1903 dalje je bil odbornik Društva za krščansko umetnost prav do njegovega prestanka. Kot tajnik je leta 1907 in 1913 uredil društvena Izvestja. Od 1913 do 1919 je poučeval krščansko arheologijo in umetnostno zgodovino na bogoslovnem učilišču v Ljubljani, od 1921 pa je honorarni nastavnik za cerkveno umetnost na ljubljanski teološki fakulteti. Objavil je več spisov v Času, Domu in svetu, Izvestju za krščansko umetnost, Izvestju muzejskega društva za Kranjsko, v »Slovenec« itd.

Jubilantu želimo še mnogo zdravih in krepkih let!

Sprejem v Akademski dom sv. Cirila

Akademiki, ki želijo biti sprejeti v Akademski dom sv. Cirila, naj pošljejo svoje prošnje vodstvu do 15. septembra. Dom jim po zmernih cenah nudi lepa, udobna in zračna stanovanja v navezo pozidanih in presušeni stavbi tik pod Gradom. Stanarina od Din 125—170 se ravna po sobah, v katerih je prostor za dva, tri ali za štiri akademike. Stanarina se nikomur ne znižuje in se mora sproti plačevati do 10. dne v mesecu.

Prijavijo naj se taki akademiki, ki bi v Domu bivali vse leto in bi radi v miru in tišini študirali pa imajo tudi smisel za red in za versko življenje, kajti Cirilov dom ne bo biti zgolj stanovanjska hiša. Notri je tudi kapela z Najsvetejšim in vsak dan sv. maša. Dom stoji pod pokroviteljstvom ljubljanske škofa.

V Domu so samo stanovanja, hrano si akademiki oskrbijo sami.

V prošnji naj vsak napiše tudi naslov, kamor bo dobil odgovor in en izvod hišnih pravil. Prošnjo za sprejem morajo poslati tudi vsi dosedanjí člani Doma, ako še želijo biti sprejeti.

Vodstvo Akademskega doma sv. Cirila, Ljubljana, Strelška ul. 12.

Trije, ki so pozabili rasti

O kočevskih Liliputaneh.

Kočevje, 31. avgusta.

Veliko pozornost so tudi letos vzbudili kočevski pritiklavci, ki so se te dni pojavili v našem mestu. Vsi trije, dve sestri in brat se pišejo Köstner in so doma v Preriglu. Že dolgo se sprehajajo po širnem svetu in ga ni skoraj kotička na tej božji zemlji, da ga ne bi bili že obredili.

Letos so bili v južni Ameriki in Indiji. Vsi govorijo angleško, nemško, italijansko in francosko. Njihova skupna višina znaša nekaj manj kot dva metra, teža pa za dobrega možakarja. Zanimivo je, da so njihovi bratje in sestre čisto normalni ljudje in proti njim pravi velikan. Po svetu prirejajo razne predstave in prav dobro zaslužijo.

Na vprašanje, zakaj so tako majhni, pravijo, da so pozabili rasti.

Strela zažgala poslopje

Sodošinci, Slov. Kraj., 31. avgusta.

Po hudi vročini in suši se je začelo proti večeru 30. avgusta oblačiti in pričakovali smo dežja. Vse je bilo mirno, le močno bliskanje je osvetljevalo temno noč. Okrog 9 pa je nenadoma zagrmelo in udarilo v oreh, od tam pa v hišo posetnika Domjana Jožefa mlajšega iz Sodošincev, Slov. Krajina.

Plamen je objel vse poslopje. Takoj so prihiteli domači gasilci in so omejili ogenj. Za njimi so prišli sosednji gasilci z brizgalnami, kakor: Gederovci, Petrovci, Krajina, Petanjci, Rankovci, Tišina-Tropovci, Gradišče, Krog in motorke: Radenci, Radkersburg, Murska Sobota, Gornja Radgona, Apače, — Pogorelo je vse gospodarsko poslopje in skoraj ves pridelek, zavarovalnina pa je premajhna v primeri s škodo.

Automobil v jarku

Novo mesto, 31. avg.

Kakor Elija! 60 km brzine! In zakaj ne! Gladka cesta, ravna ko meter, prazna, široka! Saj to je velika cesta iz Brezice do Novega mesta. Kdo bi mogel slutiti nevarnost? In je tudi g. Munda iz Novega mesta ni slutil. Nikjer nobenega opozorila, nobenega znamenja — pa bum! — v jarek. Pa ne ob cesti, temveč notri v cesti se je zajedel in le ozek hod je še ostal ob strani. Le svoji prisotnosti duha se ima zvaljati g. ravnatelj Munda, da je odnesel življenje, dasiravno mu je do kosti pretreseno. Avto si je pa tudi rebra polomil. Sicer menda ne hudo, toda kolikor je, je dosti.

Komaj se je ponesrečence, ki k sreči nikogar ni vozil, oprostil iz nerodne pasti, je že pridržala nova mašina, po isti poti — lop v jarek! In še »Tapred« bi bil šel isto pot, če bi ne bil pravi čas na to opozorjen.

Tako se po nezadostnih varnostnih odredbah cestnih organov, avtomobilske nesreče po nepotrebnem množe. Kdo pa naj trpi škodo?

Kraljeva družina v Kamniški Bistrici

Kamnik, 1. sept.

V nedeljo popoldne se je kralj že petič v letošnjem letu pripeljal na lov v Kamniško Bistrico, kjer je ostal do torka popoldne. V njegovem spremstvu sta bila angleški poslanik Sir Henderson in nemški poslanik von Hassel ter ravnatelj dvornih lovišč inž. Ciril Dimnik.

Prvi lov se je vršil v ponedeljek zjutraj pod Brano in je krasno uspel. Kralj, kateremu je letos v Kamniški Bistrici lovska sreča izredno mila, je pogodil štiri lepe gamse.

V ponedeljek se je na potu v Kamniško Bistrico peljala skozi Kamnik tudi kraljica, predpoldne pa knežinja Olga in dvorna dama baronica Keller. Ob pričetku korporacijskega posestva pri Konjskem potoku pa odlični dami nista mogli naprej, ker je bila cesta zaprta. Lovskega čuvaja Valentina Uršiča in žene ni bilo doma. Varstvo cestne zapore sta izročila 13-letnemu Tinčku z naročilom, da ne sme spustiti naprej nobenega avtomobila. Fant se je naročila zvesto držal in ni hotel odpreti zapore. Tudi ko sta mu dami v šali ponudili kovača, če odpre ceste, se ni dal pregovoriti. »Jaz odprem samo kralju in nikomur drugemu,« je rekel Tinček. Dami sta mu ponudili še večjo podkupnino, toda Tinček je vse odklonil, češ da za noben denar ne odpre ceste. Šele ko sta mu dami dopovedali, da se peljete h kralju in kraljici, ju je spustil naprej.

V Bistrici je dogodek s Tinčkom zbudil splošno veselost in kralj je naročil, naj pripeljejo Tinčka

k njemu. Fantek je bil seveda v strahu, kaj se bo sedaj zgodilo, toda kralj in kraljica sta ga pohvalila, da je vrl dečko, ker je tako zvesto čuval kraljevo lovišče. Kralj mu je za njegovo vnuemo in odločnost podaril tisočdinarski bankovec. Ves srečen je nato Tinček hitel domov, da naznani očetu veliko srečo, ki ga je doletela in pove kako se je s kraljem in kraljico »pogovarjale«.

V torek zjutraj se je vršil zopet velik lov pod Zelenico v dolini Bele. Na kraljevo povabilo se ga je udeležil tudi predsednik Lovskega društva dr. Lavrenčič. V krasnem poletnem dopoldnevu je lov sijajno uspel. Lovska sreča je bila posebno mila kraljici, ki je ustrelila tri gamse, kralj pa enega.

Med lovom so prispele v Bleda v Kamniško Bistrico tudi vsi trije kraljeviči, prestolonaslednik Peter in princa Tomislav in Andrej, ki so ves dan v vselem razpoloženju skakali po zeleni trati okrog lovskega dvorca. Ob pol 3. se je kralj poslovil od družine in gostov v Bistrici in se odpeljal na Bled. Pred odhodom so ga pozdravili zastopniki Kamniške mešanske korporacije.

Kraljica in kraljeviči so ostali v Bistrici še skoro 2 uri. Odjezdili so tudi v dolino Bele, kjer se je vršil dopoldne lov. Princ so pogumno sedeli na konjih, katere so varno vodili za uздо lovski čuvaji. Krenili so po jahalni poti po desnem bregu potoka Bele na pozorišče dopoldanskega lova. Po levem bregu so se nato vrnili na vozno pot, kjer so se vsedli v avtomobile in se odpeljali proti Kamniku in naprej na Bled.

Nemški katoliški dijaki - slovenskemu narodu

Zahvalno pismo knezoškoli dr. Rožmanu in Slovencem

Nemški katoliški dijaki so poslali po svojih duhovnih voditeljih ljubljanskemu knezoškolu sledeče zahvalno pismo:

Belgrad, 31. avgusta 1932.

Vaša ekscelenc!

Podpisani duhovniki, ki spremljamo nemške dijake proti domovini, si štejemo v prijetno dolžnost, Vašo Prevzvišenost obvestiti o globoki ginenosti in resnični začenosti, katere je prevzela nas vse, stare in mlade, ko smo stopili na Brezje, na to lepo božjo pot sredi gorske pokrajine, kjer so nam pripravili tako ljubeznivi in priščren sprejem. Ko smo vstopili v lepo božjepotno cerkev, kjer smo se mudili v večernih in jutrajnih urah pred milosti polnim oltarjem, smo se spomnili, da so nekdo romali Slovenci v »Kelmorajnc«, sedaj pa prihajamo mi na slovensko božjo pot k Materi božji na Brezje. Vaše škofovsko pismo, katero nam je bilo prebrano s

priznice, je napravilo na nas vse globok in neizbrisljiv vtis.

Dolžni smo zato, da se Vaši Prevzvišenosti za to izredno počaščenje globoko in javno zahvalimo, kakor tudi Vašim Slovencem. Radi bi to izvršili ustno, kar pa je radi dolgega potovanja nemogoče, ker se v Ljubljani ne ustavimo dalj časa. Zato prejmite našo zahvalo po tej poti, in sicer v imenu vseh, za vso odkritosrčno ljubezen, s katero so nas sprejeli Slovenci, zlasti pa za Vaše pastirske besede. Ona tesna vez, katere nas družijo s Slovenci, ki bivajo pri nas na Westfalskem, je bila na Brezjah še bolj potrjena in poglobljena.

Zaupšamo Jugoslavijo z najlepšimi vtisi in se bomo vedno spominjali Marije na Brezjah, Bleda, Ljubljane in dobrih Slovencev.

Bog živi slovenski narod!

Tensundern, L. Schmedding, W. Meinert, Dr. H. Tugender, van Behber.

Crni dnevi delovnih stanov

Hudi časi na Jesenicah

Jesenice, 31. avgusta.

Mar se zopet bližajo časi redukcij in brezposelnosti za jeseniško delavstvo? Tako se je delavstvo povpraševalo, ko je v torek bralo listo reducirancev. Dolga je njihova vrsta in med njimi največ družinskih očetov, ki imajo štirinajstdnevno odpoved dela.

September je tu. Kaj kmalu sledi zima. Kam pa naj brezposelni družinski oče po zimi gre za delom, ko je itak vsepovsod preplavljeno z brezposelnimi.

Ze več dni je v obratu v Martinarni samo ena peč, kar pomeni, da ni posebnih naročil. Ako pojde tako naprej, se je resno bati, da se povrne 15. marec, ko je moralo ostati doma celokupno delavstvo, zaposleno v tovarnah Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, Javorniku in Dobravi. Delavstvo je zato v velikih skrbih za bodočnost.

Da je med delavstvom, ki daje največji procent prebivalstva na Jesenicah, že itak malo razpoložljivih sredstev, se pozna posebno ob tržnih dneh, ob torkih in sobotah. Pripeljanih živil, sadja, zelenjadi itd. v izobilju, manjka pa kupujočih, tako da je dostikrat še v opoldanskih urah videti kmečke vozove na trgu, med tem ko so prejšnje, boljše čase izginiili že mnogo prej in so mnogi prodali in razpečali svoje prideleke takoj, ko so se prikazali na Prešernovi cesti. Stara resnica je, ki velja posebno za gorenjski kol, ako delavec nima denarja, da ga tudi drugi sloji nimajo.

Plače so znižali

Šoštanj, 31. avgusta.

Tudi v Woschnaggovi tovarni, ki sicer velja kot eno najtrdnjših podjetij v Sloveniji, imajo

Pravde, zrcalo naših razmer

Ljubljana, 1. sept.

Le površen vpogled v razne sodne registre razodeva vsakomur, ki ume tolmachi suhoparne beležke, težke kriminalno socialne in gospodarske razmere, ki so zavladale tudi v Ljubljani in okolici. Registri okr. sodišča jasno pričajo, kako so se razne civilne pravde silno razpasle in kako so se pomnožili tudi razni kazenski slučaji.

Trem sodnikom na okr. sodišču so poverjeni civilno-pravdni spori do najvišjega zneska 6250 Din. Odelki so označeni z II, III in IV. Ob gotovih dnevih je pravi naval tožiteljev in tožnikov. Odelek II vodi dr. Jurij Štempihar, odelek III g. Vladimir Velišček in odelek IV g. Josip Baričević. Posamezni odelki so do danes zaznamovali naslednje civilne pravde: odelek II 1442 civilnih sporov od 125 do 6250 Din, 708 opominjalnih tožb in 35 tako zvanih bagatelj. Odelek III 1334 spornih, 762 opominjalnih tožb in 21 bagateljni ter odelek IV 1442 večjih pravd, 746 opominjalnih in 29 bagateljni tožb. Prav značilno je, da nekateri tožijo za prav malenkostne vsote, tako za 25 do 40 Din. Neaka stranka toži dolžnika za 30 Din in je poverila tožbo odvetniku. Ta pravda bo pač draga, kajti kolki in takse dosegaajo nad

slabe čase. Stalež delavcev je v dobi dobre konjunktore znašal povprečno nad 600, sedaj pa ne veliko nad 250. V letošnjem letu je šlo vidno navzdol. Redukcije, praznovanje, nizevanje plač, vse to je že bilo na dnevnem redu. Te dni pa so zopet znižali mezde. Za 15, 20, 30 odstotkov in še več. Eksistenčna možnost postaja iz dneva v dan težja. Kje so vzroki, se vprašuje delavstvo. Naročila ima tovarna, to je res. Vzroki so torej drugi. Ne razumemo, zakaj bi vedno in povsod delavec bil prvi, ki naj nosi posledice krize.

Težave papirničarjev

Vevče, 31. avgusta.

Vedno večja je brezposelnost v vevški papirnici. Ko se je pred meseci sporočilo javnosti, da je delno ustavljen obrat, je tlela v nas le še iskrica upanja na zboljšanje. Danes pa že ne moremo govoriti o delnem obratovanju, saj se po teden dni ne dela, ali pa le po dva do tri dni. V brusnici pa že pet mesecev delo počiva. Vzponedno z brezdelnostjo se večja tudi pomanjkanje že najnujnejših življenjskih potrebščin. S strahom gledamo v prihodnost. Ko mora nas tlačiti misel na zimo, ki se hitro bliža. Med delavstvo se je naselila glasna nezadovoljnost in tudi brezbriznost za našo strokovno organizacijo. To stanje med delavci skušajo marksisti izrabiti in v kalnem ribariti. S silno agitacijo skušajo delavstvo spraviti v svojo novoustanovljeno organizacijo. Spricho težkega položaja, v katerem se nahaja papirniško delavstvo, je sklicala preteklo nedeljo Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani javen strokovni shod v dom pri Dev. Mariji v Polju, katerega se je udeležilo vse delavstvo.

S polnoštevilno navzočnostjo je papirniško delavstvo ponovno pokazalo složnost in dvignilo enoten glas za izboljšanje svojega in celotnega položaja.

30 Din in odvetnikovi stroški bodo tudi precejšnji.

Okrajno sodišče I in dva kazenska oddelka VI in VII. Prvi oddelek vodi s. o. s. g. Branko Goslar, a drugi so s. o. s. g. Janko Müller. Oba sodnika sta preobremenjena s kazenskimi zadevami in vsak trikrat na teden razpravlja v sobi št. 28. Kazenske zadeve so se letos izredno pomnožile, kajti vpoštevati je treba, da so po noveli k kazenskemu zakonu, ki je stopila 20. novembra lani v veljavo, okrajni sodniki pristojni tudi za prestopke zoper čast, ki jih je poprej sodil sodnik poedinec deželnega sodišča, dalje so se zelo pomnožili prestopki po § 204 k. z., ki se nanašajo na številne karambole kolesarjev, avtomobilistov, motociklistov in voznikov, močno so se pomnožili tudi prestopki tatvin in vlomov, v kolikor ne spadajo pred deželno sodišče zaradi kvalifikacije in če ne presegajo vrednosti 1000 Din. Odelek VI je do danes zaznamoval že 1384 kazenskih slučajev, dočim lani le 716 in predlanskim 735, odelek VII pa letos 1220 kazenskih zadev, lani 692 in predlanskim 785.

Kakor je pričakovati, bo sodna statistika letos izkazala velikansko pomnožitev civilnih pravd in kazenskih deliktov.

Naročajte »Slovenca«!

Kmetovo stanje v Slovenski Krajini

Slov. Krajina, dne 31. VIII.

Splošno je znano, da je slovensko ljudstvo potrpeljivo, z malim zadovoljno. To še prav posebno lahko trdimo o našem prekmurskem ljudstvu. Ako gre človeku za biti ali ne biti, potem je konec potrpežljivosti. O grozni suši, ki je uničila naša polja, je »Slovenec« že poročal. Podobna letošnji suši je bila ona v letu 1908, o kateri ljudstvo še danes govori, a gospodarske razmere so bile takrat dobre. V ostali Sloveniji prodajajo kmetje les, hmelj, vino. Živino prodajajo tudi mi, a cenejšo ko drugod po Sloveniji. Prodajamo, a prodati ne moremo. Ni več časov, ko so hodili mesarji in prekupčevalci po naših vaseh. Zdaj hodijo kmetje ponujat živino, pa nihče je noče kupiti. Za srečo smatra vsak, če doseže vsaj to, da ga vzamejo v evidenco, da bodo ob priliki pogledali njegovo živino. Dogaja se, da kmetje kar ženejo živino k mesarju, pa naj jim plača še tako nizko ceno. Ljudstvo je prisiljeno prodati tudi živino, ki jo nujno rabi. Otave ni bilo nič, paše ni, repe ne bo. Telice in bike ponujajo po 2 Din, pa ga nihče noče kupiti, ker kupujejo le po 1—1.50 Din blike in telice.

Kmetje so mislili, da si bodo sami pomagali in radi tega zakoljejo skoraj v vsaki vasi tedensko dva ali tri komade mlade živine in to prodajajo po 3.50—4 Din kg. Pa to je samo navidezna rešitev. Iz usmiljenja kmetje sami pokupijo meso. To se vleče skozi vse leto in tako vsak sam poje svojo živino. Ker denarja ni, prodajajo meso tudi za žito. Naš kmet je imel vedno glavni dohodek od živine, a tega letos ni, ali je vsaj zelo malenkosten. Drugega pa naš kmet letos nima na prodaj. Toliko mesa naše ljudstvo še ni pojelo in ni še popilo toliko vina ko letos. Kmetje iz Slovenskih gorje vozijo k nam vino in to prodajajo za žito. Veliko jih je, ki imajo premalo žita, pa vina le kupijo. Ljudstvo sploh več ne misli, kaj ga čaka. Pravijo, da bo itak vsega konec. Glad je neizogiben. Gospodarstva hirajo, ker si kmet ne more več nabaviti niti najpotrebnejših potrebščin. Ura bo res kmalu dvanajst. Razmere se morajo spremeniti ali je pa vsega konec. Kmet kupuje drago, prodaja pa svoje prideleke za smešno ceno. »Slovenec« je poročal pred kratkim, da je nekdo zadnjič rekel, češ, da naši kmetje niso zadolženi. Naj le pride med naše ljudstvo, naše siromašno ljudstvo, kot prijatelj, zaupnik in še le takrat bo spoznal vso bedo in zadolžitev našega ljudstva. Kako dolgo še...?

Povratek otrok s počitnic

Otroci, ki jih je Karitativna zveza poslala na deželo na dvomesečne počitnice, se v prihodnjih dneh vrnejo v Ljubljano. Povratek je organiziran v nastopnem redu:

Otroci iz Nove vasi, iz vasi Ravne, Sleme in Rožance prispejo v soboto, dne 3. t. m. z jutranjim avtobusom do Česnovarja na Dolenjski cesti okrog pol 8. — Otroci iz vseh vasi, ki hodo vstopali na obeh progah Novo mesto-Ljubljana in Kočevje-Ljubljana, prispejo na glavni kolodvor v nedeljo, dne 4. t. m. ob 20.18 zvečer. Otroci, ki vstopajo na kamniški progi, pridejo v Ljubljano v nedeljo, dne 4. t. m. ob 17.35 in sicer na glavni kolodvor, otroci iz vse Gorenjske pridejo v Ljubljano v nedeljo, dne 4. t. m. ob 20.24 zvečer.

Vabimo starše vseh otrok, ki se doslej še niso vrnili, da pridejo ob določeni uri otroke počakati na kolodvor.

Na Mali Smaren, 8. septembra priredimo zahvalno službo božjo, katere naj se po možnosti udeležijo vsi otroci, ki so bili teh počitnic deležni, v Krizankah ob 7 zjutraj. Starše naprošamo, da opravijo že na predvečer sv. spoved, da se bodo lahko na praznik med sv. mašo udeležili skupnega sv. obhajila.

„Živalica“ na velesejmu

»Živalca« razstavi tudi ptice pevke

Jesen prihaja v deželo in naši ptički pevci so utihnili, skoraj bi rekli, izumrli so. Vsi se pripravljajo na tihem na zimo in oni, ki nam ostanejo zvesti tudi v mrzlih in ledenih mesecih, menjavajo svoje stare pisane suknjice z novimi bolj toplimi, da jim ne bosta mogla sneg in mraz preveč do živega.

Selivci pa, škorci, lastovke in drugi, postajajo vedno nemirnejši. Pokoravajoč se svojemu nagonu se zbirajo v trumne jate in se trenirajo za dolgo pot na daljni jug. Vsi ti naši krilatí prijatelji so postali torej resni in kdo bo v takih časih pel in ubiral strune.

Pa pa vendar še nekeje pri nas pevci, ki ne poznajo letnih časov in se nič ne zmenijo zaanje ter pojo slavo majniku, kakor da bi trajal vse leto. To so ptički, ki jim zibel ni tekla v naravi in katere tudi ne poznajo, pa so kljub temu, da se nahajajo v ujetništvu, katerega se pa niti ne zavedajo, vedno veseli in razpoloženi za petje.

Torej v naravi jih ne bomo iskali, pač pa bomo šli vsi, ki so nam ptički pri srcu, na jesenski velesejem »Ljubljana v jeseni«, kjer bo razstavilo naše agilno društvo »Živalica« poleg zajčkov, golobčkov, grlic, fazanov in perjadi sploh, v posebnem oddelku veliko družino raznovrstnih ptic pevč, ki pod skrbno nego svojih zvestih rednikov pojo kot da je vsa priroda v brstenju in cvetju.

Vsak obiskovalec te razstave bo lahko prišel na svoj račun, saj bodo zbrani in razstavljani številni pevci, bastardi, križanci, navadni kanarčki, kanarčki čistokrvni harcerji, zlahtni vrvice, ki se še posebno odlikujejo po svojem lepem melodičnem petju, nadalje »snežno beli in belo rumeni ter izabela kanarčki, nekaj skupin najdražjih eksotičnih ptičkov pevcev in pa seveda tudi nekoliko skupin onih eksotov, ki se odlikujejo s svojim krasnim večbarvnim petjem.

Z eno besedo: »Živalica« nas bo s svojo celotno razstavo, ki bo prirejena v paviljonu »G«, močno presenetila, ker njen cilj je, da bo razstava čimbolj raznolična in pestra ter ne bo razstavljenih in skupaj stlačenih večje število živali od ene in iste vrste in pasme, temveč od vsake vrste in pasme živali le po nekaj najlepših eksemplarjev. Razstava bo obsegala preko 600 raznovrstnih ljubkih živalic, kar bo tudi najbolj živa reklama za agilno društvo »Živalica«, njenim obiskovalcem pa v največje zadovoljenje.

J. K.

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna pasta s poprovo meto
tuba Din 8.— in Din 13.—

Ljubljana

Proslava 20 letnice v Šiški

Dostojno je šišensko prosvetno društvo proslavilo preteklo soboto in nedeljo 20-letni jubilej svojega obstoja. Vse se je izvršilo proti vsemu pričakovanju. Vse je stopilo na noge in med seboj tekmovalo. Zato je pa tudi uspeh prav lep. Uporizorite »Divjega lovca« je bila prav lepa in posrečena. Za igranje na prostem je bilo treba sicer velikih priprav, vendar je bil z lepim užitkom, ki ga je imelo občinstvo, trud naših fantov in deklet, gotovo poplačan. Vsi igralci so igrali prav dobro, nekateri pa prav sijajno. Saj so pa tudi želi zadosti pohvale. Zato vsa čast šišenskemu dramatičnemu odseku! Le naprej, še višje!

Pa tudi občinstvo je pokazalo zanimanje za celotno proslavo. »Divji lovec« je bil razprodan kljub velikemu prostoru. Mnogo gostov je moralo oditi, ker je zmanjkalo vstopnic. Igru je posvetilo več odličnih osebnosti, med katerimi omenjamo zlasti avtorja »Divjega lovca«, pisatelja g. Finžgarja. — Prav tako je bilo uspešno nedeljska veselica, na kateri je bil poset naravnost velik, prostora vrt Centralne vinarne je postal prenatrpan. Naši prijatelji so pokazali svojo zvestobo in pridobili smo si novih. Zato hvala vsem!

Ta nastop šišenske prosvete ter poset njenih prijateljev na prireditvah pa je zopet pokazal, da šiška potrebuje svojega lastnega, večjega prosvetnega doma. In zato ga mora dobiti! Na delo! — Bog živi!

Med. univ. dr. JAKŠA JOŽE

specijalist za kožne in spolne bolezni

Ljubljana, Kongresni trg 8, II. nad.

zopet redno ordinira.

Kaj bo danes?

Kino Kodoljevo: Ob 8 »Nasilje« (George Bancroft).

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohinec ded., Rimska cesta št. 25 in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41.

★

○ Prihod českoslovaških narodnih noš. Narodno propagandno društvo za oduševanje narodnih noš vabi vse člane in članice ter prijatelje društva, da se udeležijo slovesnega sprejema gostov iz Českoslovaške v čimvečjem številu v narodnih nošah in s kongresnimi znaki danes v petek ob 17 na glavnem kolodvoru. Prinesite cvetja, da bo sprejem čim veličastnejši.

○ »Za peto, za šest«! Letos se je organizacija dijaškega sejma na Krekovem trgu nekoliko ponesrečila, vendar nikomur na škodo. Naznanjen je bilo, da se sejem prične 2. septembra, toda potreba in pa ker se je prihodnje dni šole prične, je povzročilo, da se je ta sejem pričel že konec avgusta. Prve dni je bil sejem nekam skromen in plašen, pet do sedem dijakov je za ogled Fabijanove hiše barantalo za knjige. Včeraj pa se je sejem razmahnil v pravo vrvenje, kakršnega niti mi, starejši svoje dni — oh, kje so tisti dnevi — nismo še poznali. Ni čudno: leto za letom se prijavlja v srednje in v meščanske šole vedno več učencev. Letos so te šole dosegle dosedaj še neznan rekord vpisanih dijakov. To in pa še, da je le malo staršev, ki morejo kupiti svojim otrokom nove knjige, to je vzrok, da je letošnji sejem tako živahen. Dijaki pa kažejo na sejmu isto vneto in pripravnost, kakor smo jo svoje dni kazali mi. Prebrisanje kupčije na vse mogoče načine in prekupeje knjige, ki jih potem razpečujejo dalje z dobičkom. Mnogo takih škuk si z dobičkom potem kupi knjige, ki jih sami potrebujejo. Drugi pa so zadovoljni, če prodajo svoje stare in si potem kupijo nove. Vse je prav tako, kakor je bilo pred leti, le bolj živahno je in pri pogajanjih za knjige navajajo kupci in prodajalci številke, ki bi se nam zdele včasih, da spadajo bolj v astronomijo, kakor na dijaški sejem. Tudi starši, očete in matere posegajo v življenje dijaških sejmov, seveda le bolj za svoje male prvošolce, ki so v tem življenju še neizkušeni, ki pa bodo prihodnje leto že nastopili kot samozavestni drugošolci — brez zaščite staršev. Marsikdo starejših obstane ob tej dijaški živahnosti in se za trenutek zamisli... Marsikomu se obraz razsvetli, ko vidi to znano mu sliko iz mladosti, marsikomu pa se obraz tudi zmrača, ko pomisli, da ima tudi on sam srednjo in celo visoko šolo, pa je brez zaslужka in na tihem obžaluje to mladino, o kateri misli, da bo po letih prav tako razočarana kakor on sam. Res je, mnogo jih bo razočaranih, gotovo pa ne vsi in upajmo, da tudi

Prijateljček moj, le pojdi z menoj, v Slamičev restoranj greva nocoj!

ne večina. V tem pa je zmagala mladeža življenja, ki pogumno sedaj stopa na pot.

○ Podaljšana policijska ura. Kr. banska uprava je za čas jesenskega velesajma od 3. do 12. septembra t. l. dovolila za vse gostilničarske obrate mesta Ljubljane podaljšanje policijske ure do 1 zjutraj, do katere se smejo točiti alkoholne pijače.

○ Ljubiteljem rib. Ribarsko društvo »Nivice« z otoka Krka bo pričelo najbrže v petek 2. septembra s prodajo morskih rib vseh vrst na ljubljanskem trgu. Po možnosti sn bodo ribe prodajale vsak dan. V časopisju pa bodo objavljene vrste rib, ki se bodo prodajale naslednjega dne, prav tako tudi cene. Blago bo zajamčeno sveže, takoj po lovu v nalašč za to pripravljenih zabojih dostavljeno na trg v Ljubljano. Hoteli, restavracije, menze kakor tudi cenjeno občinstvo bo lahko pri stojnici vsak dan do 11. naračalo ribe, ki jih bodo dostavljali na dom. Posebno opozarjamo, da bodo cene nainžje.

○ Nujna prošnja na mestno upravo. Prejeli smo: Ker je cesta za Gradom zaradi razširjenih valnih del zaprta, gre velik del prometa skozi Hradskega vas. Težki avtomobili in avtobusi so nevarno ozko cesto strahovito zdelali. O kakem hodniku za pešce ni nobene sledi. Povsodi same kotanje in blato. Ljudje, ki stopajo iz hiš, so vedno v nevarnosti, da pridejo neposredno pod vožnjo ali da jih podere tik mimo vozeč kolesar. Kaj bo sedaj, ko bodo začeli otroci hoditi v šolo in bo ob jesenskem vremenu cesta vedno polna blata in luž? Kam naj se ljudje umikajo pred raznimi vozili in neprehodnim blatom? Če že mestna uprava misli, da bi bila brv ali druga neposredna zveza z mestom za Hradskega vas prevelik, nezaluzen luksuz, dočim bodo v mestu že kmalu tudi ljubljanski čuki dobili svoj lasten most, potem naj pokaže vsaj nekoliko socialnega čuta in slednjič v Hradskega vasi uredi vsaj ozek hodnik za pešce.

○ Racija. Včeraj zjutraj je policija napravila na robu mesta običajno racijo. Prijela je več brezdomcev, pod nekim kozolcem pa je zasačila 39-letnega dninarja Janeza Paplerja, doma z Gorenjskega. Tega išče orožništvo radi raznih vlovov na Dolenjskem in v okolici Zidanega mosta. Janez je vlamjal v družbi dveh drugih tovarišev, ki jih oblasti še nimajo. Nakradli pa so baje zelo mnogo.

○ Nesreča v Kolodvorski ulici. Na nesrečnem vogalu Kolodvorske in Slomske ulice, ki bi ga morali že davno urediti, se je včeraj zopet pripetila ena izmed nesreč, na tem oglu tako običajnih. Nekaj vajencev je podrl s kolesom 7 letnega Rada Vidro, sina železniškega ključavničarja s Tabora 5. Deček je dobil močne poškodbe na desnem kolenu in na desnem komolcu, tako da ga je moral reševalni avto prepeljati v bolnišnico.

○ Bluze, damsko perilo, torbice, rokavice in nogavice, ima v krasni izbiri trdka Miloš Karničnik. Stari trg 8.

Posetnikom velesajma in udeležencem prihodnjih svečanosti v Ljubljani pripravljamo novi načrt mesta Ljubljane. Izborni je sestavljen in risan v petih barvah. Vse ulice, ceste in trgi so v načrtu jasno razvidni, tako tudi javna poslopja, politični in vojaški uradi, cerkve itd. — Cene so sledeče: načrt s seznamom ulic velja 20 Din; načrt nalepljen na karton s seznamom 35 Din; nalepljen na platno v žepni obliki s seznamom 45 Din; na platnu s palicami in s seznamom 55 Din. Seznam ulic 5 Din. — Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

○ Tlakovanje Gospodstvske ceste gre hitro naprej ter se bliža svojemu koncu. Leva stran ceste proti Šiški je od Figovca do železniškega prehoda tlakovana, urejeni so tudi hodniki. Zdaj se največ ukvarjajo s tlakovalnimi deli pred kavarno »Evropa«. Prostor, kjer so delj časa postajali zlasti gorenjski avtobusi, bodo zdaj zavrvali z drugo cesto. Škoda, da ob enem s tlakovanjem ne uredijo celotnega trga pred Figovcem. Toliko let nam tam že obetajo podzemsko stanjšico, zadnji čas so nam neknilsi še prometni otok ter sploh popolno ureditev zelo živahnega prometa, da bi bil res že enkrat čas, stvar resno prijeti ter jo izvesti do kraja. Zakaj tolikokrat dvojno delo in dvojni stroški.

Modni salon „Vera“

zopet redno dela. — Telefon 24-63

(= civilizacija), znanost, umetnost itd. (= kultura v ožjem smislu), medtem ko religija pomeni doživljanje in ustvarjanje nadnaravnih, duhovnih vrednot. Zato moramo prav za prav pravilno govoriti, kadarkoli razpravljamo o teh stvarih, o kulturi in religiji, oziroma, če isto izrazim s primerom, o kvaliteti in ideji vsega kulturnega življenja. Gre predvsem za to, da ločimo tukaj dvojico: prvič to, kar človek je, ali kar ima, ali kar ustvari v naravnem, zlasti duševnem območju. To imenujemo kultura. Le-ta more biti seveda dobra ali slaba, kvaliteta ali pa nekvaliteta, kakor ima pač vse dvojno, pozitivno in negativno stran. Zato tudi govorimo o »kulturni dobri in zli« o »kulturnem« zlu. Razen tega pa moramo ločiti to, kako se človek v vsem tem svojem »kulturnem« življenju in delu postavi v razmerju do večnosti. To stališče nasproti večnosti pa imenujemo človekovo svetovno naziranje ali idejo. Na tej metafizični ravni pa je človek zopet ali homo religiosus (verniki) ali pa ateist (humanist, naturalist, liberalci). Če torej govorimo o »kulturnem« človeku, moramo vedno ločiti to dvojico: dušo in duha, delo in idejo. Prirodno človek pripada n. pr. slovenskemu narodu; in vendarle more le-ta človek v idejno-duhovnem pogledu biti ali katoličan ali liberalci, ne da bi zaradi enega ali drugega prenehal biti Slovenec. Ali pa: po prirodnih darovih more biti človek strokovnjak, znanstvenik, umetnik itd., a je pri vsem tem idejno bodisi ateist, bodisi iskreno doživljajoč vernik. Eno ali drugo prav tako ne izključuje naspotne možnosti, kakor ni eno pogoj drugega. Tudi katoličan je lahko, če nima talenta, slab znanstvenik ali umetnik, prav tako kakor je tudi ateist naspotno lahko nosilec in ustvarjalec najvišje kulture. In obratno. Oboje je in ostane ravno dvojica, čeprav se seveda v človeku križa in veže, spaja in družijo enoten svet njegove osebnosti. Kar velja za osebnost in kulturo posameznika, velja prav tako tudi za takozvano kulturo naroda ali pa človeštva vobče, saj je jasno, da ti različni vidiki, namreč psihoški, rasni in sociološki — v najširšem smislu

Zadnja poročila:

Kristus v velemestu in državi

Začetek 71. katoliškega shoda v Essenu na Nemškem

Essen, 1. septembra. Tg. Letošnji nemški katoliški shod sta otvorila danes v Essenu oba predsednika: badenski prosvetni minister dr. Baumgartner in predsednik osrednje zveze krščanskih strokovnih organizacij Bernhard Otte. Radi ogromne udeležbe in pomanjkanja prostora se je morala otvoritev izvršiti na dveh krajih. »Kristus v velemestu« je bila tema shoda. Badenski minister dr. Baumgartner je v otvoritvenem govoru razpravljal o bistvu države iz perspektive katolicizma. V državi, ki mora biti občestvo vseh, ne sme biti nihče izključen, nihče razdedinjen, pa tudi nihče ne sme imeti privilegijev. Kakor so se naši očete v kulturnem boju energično postavili proti vsemočnosti države, tako odločno odklanjajo danes nemški katoliki tudi vsak poskus državne omnipotence. Iz bistva in svrhe države pa sledi, da svojega delovanja ne sme omejiti na to, da daje svojim državljanom pravno varstvo. Ker je država organizirana skupnost vsega naroda, je njena dolžnost, biti »Wohlfahrtsstaat« za vse, t. j. država mora gojiti in skrbeti za dobrobit vseh slojev in stanov v narodu. (Državni kanceler von

Papen se je namreč izjavil proti »Wohlfahrtsstaat«.) Država mora voditi socialno politiko v najgloblji in najobširnejši meri, da po načelu izravnavajoče pravičnosti da in zagotovi vsakomur, kar mu gre po sposobnosti in pravici. Radi svrhe lastnega bitja pa ima država tudi dolžnost, da je radi lastne eksistenčne upravičenosti kulturna država ter da varuje in ščiti verske in moralne dobrine.

Drugi predsednik Otte je izvajal: Kristus v velemestu ne sme biti samo v srcu in v dušini, temveč v vsem namem socialnem in gospodarskem življenju. V vsej javnosti je povzročila skrb objava, da so moralne sile naroda ogrožene v »Wohlfahrtsstaat«, kar je v protislovju s krščanskim socialnim pojmovanjem. Treba je z vsemi silami delovati proti življenjskemu pesimizmu, utopičnemu in razdirajočemu radikalizmu, obupnem razpoloženju, posebno pa proti pomanjkanju misljenja socialne skupnosti. Smisel prave socialne politike je v tem, dati življenjski skupnosti naroda pravičnejšo življenjsko vsebino.

Kongres kat. mladine v Zagrebu

Zagreb, 1. septembra. Ž. Danes so ves dan prihajali v Zagreb udeleženci kongresa katoliške mladine, ki se odpravi jutri ob 10 dopoldne v bivšem hrvaškem parlamentu. Danes popoldne je prispela poljska delegacija z Vavclavom Tarnowskim na čelu. V delegaciji se nahajajo 7 odličnih poljskih katoliških javnih delavcev. Z njimi je prišel iz Bratislave tudi senator Koralik. Na postaji so jih pričakovali delegati pripravljatelja odbora z dr. Markulinom na čelu, a prisotni so bili med drugimi še: ravnatelj Gortan, katoliški književnik dr. Andrič, urednik »Hrvatske Straže« dr. Matulič, znani delavec v katoliškem pokretu dr. Maričić in Mate Ujevič.

Navijanje cen v kavarnah

Zagreb, 1. septembra. Ž. Takoj, ko je bila določena trošarina na sladkor, so nekateri kavarnarji zvišali cene raznim jedilom pri katerih se uporablja sladkor. Tako se je črna kava podražila v zagrebskih kavarnah na 6 Din. Mestno načelstvo je takoj napravilo kalkulacijo ter izdalo naredbu, da je navijanje cen prepovedano in da bo proti vsakomur, ki bi se pregrešil, najstrožje postopalo.

Maribor

□ Neprijeten obisk v Betnavi. V škofijškem dvorcu v Betnavi so imeli v noči na četrtek neprijeten obisk. Vlomilci so se splazili neopaženo v stanovanje dvorca ter ga temeljito oplenili. Odneli so sedem dragocenih velikih preprog, dalje odeje in posteljino iz spalnice ter upravitelju svo mesnino. Škoda, katero so z vlomom povzročili, je zelo občutna. Pri vlovu je moralo sodelovati več oseb, ker bi drugače ne mogli izvršiti svojega posla tako temeljito. Ker se nahaja stanovanje upravitelja zadaj na dvorišču, dočim so oplenjene sobe obrnjene proti cesti in parku, jih pri delu ni nihče motil. Očividno so sodelovali pri vlovu klateži, katerih je zadnje čase tezenski gozd in okolica Betnave poln. Ravno pretekli ponedeljek so v dvorcu vršili temeljito čiščenje in zračenje posteljnine in preprog. Klatežem se je dala takrat ugodna prilika, da so si iz bližnjega parka in gozda ogledali vse predmete, po katerih so se jim pocedile sline. Studenški orožniki so podzeli za vlomilci energično preiskavo in obveščena je bila tudi mariborska policija, tako da je upati, da ne bodo s plenom ušli.

□ Na pogorišču gori dalje. Malokateri požar je dal gasilec toliko posla, kakor ogenj v Arbeiterjevem skladišču, o katerem smo obširneje poročali včeraj. Tlenje, ki se je začelo v bali kunj, je nemogoče zadušiti z vodo. Polivali so tleče kupe v sredo ves dan, da je končno zmanjkalo v hidrantu vode, pa se je še neprestano kradlo in kadar je zapihal veter, so planili na dan zopet plameni. Ko ni dajal vodovod več potrebne pristiska, sta stopila prvič v tako akcijo oba mestna škropilna avtomobila ter se izvršno izkazala. Na Kruppovih škropilnikih je namreč tudi centrifugalna sesalka, ki omogoča uporabo škropilnikov za gasilne motorke. Oba škropil-

Alfonz XIII. pride v Dalmacijo

Budimpešta, 1. septembra. Ž. Bivši španski kralj Alfonz XIII. je prispel snoči v Budimpešto, kjer namerava ostati nekaj dni in kjer obišče svojo sestro, ki v nekem sanatoriju čaka na porod. Po še nepotrjenih vesteh namerava bivši kralj Alfonz odpotovati iz Madžarske v Jugoslavijo in se bo najbrže nastanil v Dalmaciji za nekaj časa.

Španski pučisti bodo internirani

Madrid, 1. septembra. Ž. Španska vlada je sklenila, da vse prevratnike pri zadnjem poskusnem monarhističnem puču, ki niso bili udeleženi kot voditelji, internira za nedoločen čas. 180 monarhistov, med katerimi je tudi večje število aristokratov, je bilo danes poslanih v razna taborišča za interniranje.

★

Kairo, 1. septembra. A.A. Po poročilih iz Arabije so med transjordanjskimi četami in vojaškimi oddelki Hedžasa hudi boji. V boje so posegale tudi angleške čete. Dve letali angleške vojske sta morali pristati v sovražnih vrstah. Oba letalca so ubili.

Naznanila

L'ubljana

Krojači in krojačice! V nedeljo se vrši v Ljubljani v prostorih okrožnega urada za zavarovanje delavcev veliko obrtniško zborovanje, na katerih se bo tudi razpravljalo o težnjah krojaškega stanu. Udeležite se zborovanja v okrožnem uradu polnoštevilo. Predsednik.

Akademski društva pozivljajo tovariše pevce, da se udeležijo skupne pevске vaje drevi ob 20 v telovadnici 1. dr. realne gimnazije v Vegovi ulici. Prosimo številne udeležbe.

Namesčenci — delegati v Pokojninskem zavodu za namesčence v Ljubljani. Za soboto 3. t. m. sklicani sestank delegatov — namesčencev se vrši ob 11. dopoldne v predavalnici Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-b vrata 10 in ne ob 20, kakor je bilo pomotoma objavljeno v dnevnem časopisju. Pač pa bo v soboto zvečer na čast delegatom družabni večer v nebotičniku.

Vprašanje „naše“ kulture

Slovenci po pravici trdimo o sebi, da smo kulturni narod. Vse nasprotitke te naše svetle in ponosne zavesti pobijajo minula in sodobna dejstva, ki pričajo o razvoju, o poteh in o zgodovini našega duha. Od prvih, skromnih začetkov v davnini smo se skozi stoletja dvigali navzgor in napredovali vedno višje. Danes imamo vseučilišče, bogato razvito znanost, književnost in umetnost. In kar je poglavito: v nas živi zavest osebne, samostojne bitnosti ter volja živeti in ustvarjati, rasti in napredovati do vedno večje popolnosti.

Prav zaradi tega pa spada med naše poglavitne narodne in kulturne dolžnosti, da po svojih najboljših močeh skušamo odpraviti vse napake, ki ovirajo razvoj in zatemnjujejo podobo naše narodne kulture. Ko se namreč z njo ponašamo, bi se morali prav za prav včasih vendarle tudi vprašati, ali je vse prav in v redu pri nas, ali ni morebiti tudi marsikaj slabega, da, celo gnilega vmes. Tega bi se morali mi vsi spomniti vsaj spričo dejstva naše kulturne in narodne razcepjenosti. Ali je sploh še kje na avetu narod, razen Slovencev, kjer bi se le mogla načeti takšna vprašanja kakor n. pr. črni in beli kruh. To so ne-kulturni pojavi našega kulturnega življenja in ob enem velike ovire na poti k idealu naše narodne kulture.

Kaj je kultura prav za prav? Navadno si pod tem mislimo duševno življenje, delo, ustvarjanje in vrednote. Vendarle pa more izraz kultura imeti širši ali ožji obseg: more poleg duševnega pomeniti tudi vse telesni in materialno-tehnični svet, katerega sicer navadno imenujemo civilizacija, pa tudi duhovni svet etosa in religioznosti. Če torej rečemo »kultura«, si lahko mislim vse troje: civilizacija, kultura v smislu duševnosti in religijo. Morem pa si tudi — in to smatram jaz za pravilno — pod besedo kultura predstavljati pač vse naravno telesno-duševno človekovo udejstvovanje, n. pr. obrl, tehniko

— vidiki ne morejo biti v nasprotju s prej omenjeno dvojnostjo naravnega in metafizičnega elementa v kulturi.

Ce bi to ne bilo tako, že bi namreč kultura in njen svetovni nazor ne bila dvoje, nekaj, kar se sicer organeko spaja, a ni identično, kakšen smisel pa naj bi bila potem takem imela zgodovinska borba idejnih struj v našem narodnem življenju? Toda prav tu pa se nam sedaj razodeva vzrok tiste usodne pomote, na kateri je osnovana laž tako zvane »naše« kulture. Kaj je to, bo razvidno iz naslednjega. Ločitev duhov, kakor navadno imenujemo opredelitev javnega življenja v smislu idejnih smernic in svetovnega naziranja, se je pri nas v 19. stoletju vršila in izvršila, žal, z roko v roki z nekim strahotno zgrešenim naziranjem o kulturi, da je namreč kultura vedno zvezana z idejo oziroma svetovnim naziranjem tako, da je kultura le sredstvo ideje, ne pa svet avtonomnih vrednot. In vendarle govorimo o narodnih kulturah, n. pr. o grški, katero smatramo za eno najenotnejših, najindividualnejših kulturnih organizmov, daš vemo, da je tudi »ideja« grške kulture, filozofije, umetnosti itd. bila zdaj materialistična, zdaj idealistična, zdaj liberalna, zdaj religiozna.

Prodor tega napačnega naziranja, češ da posamezna kulturna področja, n. pr. narodnost, gospodarstvo, politika, znanost, umetnost niso zase avtonomna, daš je res, da se vedno spajajo tudi z idejo, prodor tega napačnega naziranja je imel najpogubnejše posledice za naše narodno življenje. Idejna diferenciacija, katero moramo zaradi Kristusovega nauka »Kdor ni z menoj, je zoper mene« smatrati za brezpogojno, le-ta nujna in koristna in odkritosrčna idejna diferenciacija je namreč zaradi omenjenega usodnega naziranja imela tudi zle posledice, ki so pomenile — in še pomenijo, kjerkoli še vedno žive — v kulturnem oziru dilantizem, v idejnem namesto značajnosti in brezkompromisnosti večkrat fanatizem, v narodnem pa, kar je bilo najhujše — neprilodno razcepljenost. Le tako je bilo mogoče, da se je katoliški del našega naroda tu in tam povzpel do usodne trditve, češ da

ni Slovencev razen katoliških Slovencev, ko pa smo Slovenci bili Slovenci, še preden smo se pokatolizirali, in je vendarle vedno bilo tudi med nasprotniki nešteto najvernejših, najzvestejših čuvarjev in branivcev naše narodnosti. Ali pa naspotno: da si je slovenski liberalizem predrazno lastil monopol na slovensko kulturo, izključujoč v svojem osebnem napaču od nje vse, kateri niso bili njegovega mišljenja. In tako so eni kakor drugi namesto ene same, edinstvene slovenske kulture začeli poudarjati takozvano »našo« kulturo. Edino oprečičen in zdravi vidik kvalitete se je tako umaknil izključno vidiku ideje, naziranja ali pa, še slabše, celo samo vidiku pripadnosti. Naša kulturna vzgoja zadnjega polstoletja je šla v tej smeri in je poglata tako globoke korenine, da je še danes v zemlji prepolno strupenih kalil.

A čas je prišel, da vsi spoznamo zmoto in se borimo za novo, veliko slovensko sintezo, ki nam bo omogočila življenje v miru in pravičnosti, ljubezni in spoštovanju med seboj kljub nepomirljivemu nasprotju idej. Saj ni res, da bi vsi Slovenci, brez razlike svetovnega naziranja, ne mogli čutili, da smo sinovi in hčere ene matere, otroci ene zemlje, bratje in sestre ene krvi! In ni res, da bi prav mi Slovenci ne mogli razumeti, spoznati in priznati: »naša« kultura — to je »naša« liberalna, katoliška, socialistična itd. kultura, izmed katerih naj bi vsaka izključevala drugo — je zmota; a resnica je — naša slovenska kultura, ki je edinstvena in nedeljiva, skupna naloga in delo, skupna vrednota in ponos nas vseh, pa čeprav so gradili in grade njeno stavbo zidarji in verniki najbolj nasprotujočiji si in nepomirljivi ideji. To naj bi bile vedno smernice naše kulturne vzgoje.

Prepričan sem, da ti nazori prav nič ne nasprotujejo in ne ovirajo naše borbenosti in našega prizadevanja, da bi vse slovensko, ves naš narod, vsa naša kultura nekoč idejno bila katoliška. Kultura in katoličanstvo — to je in mora biti naš slovenski ideal!

Francé Vodnik.

Dnevna kronika

Notarsko
ugotovljena naklada
28.200 do
34.000
izvodov
Notarski akt z dne
31. marca 1932.

Inserenti!

LE TRGOVEC, ki plove s tokom časa, ostane danes zmagovalce. Vedno novih kupcev si pridobiva z inseriranjem v »Slovenec«. »Slovenec« razpolaga s kupnomočnim čitateljskim krogom in obenem z veliko razširjenostjo. Zato inserirajte v »Slovenec« zlasti za veleseljem!

Inseratni oddelek »Slovenca«.

Koledar

Petek, 2. septembra: Štefan, kralj; Maksima, mučenica.

Novi grobovi

† Ivana Zalaznik. Na Vrzdencu pri Vrhniki je umrla gospa Ivana Zalaznik, roj. Slova. Pokopali jo bodo danes ob 4 popoldne. Naj počiva v miru! Žalujemo naše sožalje!

Osebnosti

Iz srednješolske službe. Prestavljen je s I. drž. gimnazije v Ljubljani v Mostar prof. Ivan Dolencec, odlični pedagog in znanstveni delavec, ki ima zlasti izrednih zaslug pri proučevanju Krekovega političnega, gospodarskega in kulturnega dela. Je tudi urednik Krekovih zbranih spisov.

Ne moreš v šolo? Vzgoji se sam!

Načrti se sam vseh stvari, ki jih potrebuješ za svoj uspeh v življenju! Kreпка volja! V letu dni znaš vse trgovske predmete, kakor tudi zbirke in kataloge svetovnega jezika. — Pisi na Dopolno šolo v Ljubljani, Pražakova 8, ali pa se oglasi sam. Informacije zastoj. Uradne ure 8—12, 2—6, nedelja 10—11!

Ostale vesti

Slovenska knjiga na jesenski razstavi. V teh dneh bomo Slovenci pokazali javnosti, kaj smo ustvarili v duhovnem pogledu. Pokazali bomo besede svojega duha v tisku, pokazali, da je naš človek tudi potreben kruha za duha. Majhen narod smo, pa smo vendar velik narod v pogledu notranjega dela pri nas. Med mnogimi knjigami, ki bodo v teh dneh na ljubljanskem veleselju, bo pa obilno število tudi takih knjig, ki so izključno za vojo duha, za popotnico na ono pot, ki nas privede k Bogu. Videli bomo knjige iz zbirke »Nebeške rože«, ki jih ureja kanonik Al. Stroj in ki obravnavajo razne zadeve duhovnega življenja. Te knjige so lepo opremljene in so primerne tudi za darila ob raznih prilikah. Doslej so izšle iz zbirke »Nebeških rož« te knjige: 1. *Zieljenje z Jezusom*, knjiga za pripravo in zahvalo pri sv. obhajilu. 2. *Kratkevanje Srca Jezusovega v družinah*, ki govori o družinah, posvečenih božjemu Srcu in vsebuje molitve za vse, ki so se Njemu posvetili. Namenjena je zlasti mladini, kakaj mladina naj bo tista, ki naj nam izpravi posebnih milosti pri božjem Srcu v teh težkih dneh. 3. *Se. Teresija Deteta Jezusa*, ki opisuje čudodelno svetnico te dobe, nam slika njene junaškega, otroške vdanega duha in nas vabi na njeno malo pot, po kateri naj hodimo vsi, da bomo srečni v Bogu na tem in onem svetu. 4. *Seeli rožni venec in laetantske lilije*. To knjigo je spisal Slovenec Mihael Hofman in jo je izdal misijonar Friderik Baraga, ki je bil prišel prvič iz Amerike. To je prava šola dobre molitve, dragocen pripomoček za pravo pobožnost z dodatkom *Stomkove molitve za ohranitev sv. vere* — baš primerno za ta zmehani čas. 5. in 6. *Smernice »Marija, mati milosti«*, ki jih je spisal pokojni dr. Jožef Lesar in ki vzpodbujajo k ljubezni do nebeške Matere vse verni slovenski ljudstvo. »Smernice« dobijo naročniki »Nebeških rož« kot prvi dve knjigi za l. 1932.

Po Beli Donavi

Moški oddelek.

Moški povečini delajo. K delu jih silijo povečini želja po kaj. Kdor dela, dobi cigarete, drugi nič. Zato se vsak potruži, da ustreže želji vodstva bolnišnice, ki potrebuje za svoje obširno poskevstvo veliko delavcev in tako pride do zaželenih cigaret. Na dvorišču so torej sami lenuhi ali pa popolni bebi, katere ni mogoče uporabiti za nobeno delo. Inženieri pa, ki si predstavljajo, da so grofje ali inženieri, kristusi ali kralji, pa se seveda izpod časti, da bi delali. Največ med takimi je paraličnikov. Pogled na te bednike je grozen. Povečini so telesno zelo izčrpani, ker prihajajo v bolnišnico navadno v takem stadiju, da je rešitev skoraj nemogoča. Sobe so slične kakor na ženskem oddelku.

Naletimo na stavega čiča. Košate brke ima in izraz dobrodušnega srbskega kmeta. On se ima za božjega brata. Njegove brke viha sam brat Bog. Če hočemo dežja, se moramo samo nanj obrniti, da ga bo izposloval od svojega brata. Seveda prekrbel bi ga samo, če dobi zvečer pečenko. Drugi, ki nam pride nasproti, je bil svojčas telegrafist. Pritožil se nam je, da ga hočejo radio valovi ubiti in da čuti silen pritisk na glavo.

Srečamo drobnega možakarja z belo čepico na glavi. Mene ima za briljanta, dočim je doktor, ki hodi z menoj, dijamant. Ker se nam je v tem pridružil tudi zdravnik dr. Jevtičević, je treba tudi zanj dobiti kak dragi kamen, ki bi odgovarjal njeni lepoti. Ona je radi črni oči črni dijamant. Ta mož je tudi izumitelj. Ima celo kopico različnih načrtov in spultranih izumov. Skonstruiral je raketo za vseмирje, moderne radiatorje, praktične hangarje za zepeline in sto drugih stvari. Je pravi možster v miniaturni pisavi in v napise na

Posebej naročene stanejo v mehki vezavi 30 Din, elegantno vezane v celo platno 40 Din. — Sicer stane knjiga 15 Din, v celam platnu pa 20 Din. Vsa naročila sprejema: Uprava »Nebeških rož«, Ljubljana, Komenskega ulica 12. Poedine knjige so naprodaj tudi v knjigarnah. Najtopleje priporočamo!

— Odgovor Mohorjeve tiskarne. Prejeli smo v objavo: »Delavski Pravici«, glasilo krščanskih socialistov v Ljubljani in »Graficemu radniku« v Zagrebu. Nič ni na svetu lažjega, kot udarjati po človeku, o katerem veš, da se ne bo spušal s teboj v boj zoper grde neokusnosti, ki si mu jih nametal v obraz. — Ker namreč kriza, ki je toliko podjetij ustavila, prav vsa pa prisilila, da so morala (tudi vsa grafična) nekaj uslužbenecv odpustiti, ni prizanesla tudi Mohorjevi tiskarni, rohnita omenjena lista na podpisane, kakor da bi vsi brezposelni v Sloveniji prihajali samo iz tega podjetja. Niti malo mi ne prihaja na um, da bi pobijal omdelne in obrabljene publicke (o pridigah, obhajilih, katoliški cerkvi, o duhovniku — prijatelju kapitalizma, ki so posebno primerne, ter hudo izvirne v ustih krščanskih socialistov), kakor jih žalostno neuhovito trošita ta dva lista name in na podjetje, ki ga napadata. In še bolj sta v zmoti, ako sodita, da bom kot blažljivi odprl knjige in ju ponižno povabil, da utemeljijo z računi to, v kar so me žal prisilile razmere. Da nam banke ne morejo vselej ustreči s tekočim denarjem in vsa podjetja prihajajo radi tega pri izplačilih v stiske, je neznano edinole še tema dvema dopisnikoma. O tem pa, da so grafična podjetja nudila, naj bi se skrajšalo število ur ali da bi delali izmenoma in si tako tovariško pomagali, da bi ne bilo treba ljudi odpustiti, oba poročevalca lepo molčita. — Kdor ni zloben ali nesposoben, mu toliko pojasnila zadosta. — Za Mohorjevo tiskarno r. z. z. o. z. Jožef Zeichen.

— Vpisovanje v Uršulinsko realno gimnazijo. Tistim učenkam, ki bodo stanovale v uršulinskem samostanu, se ni treba osebno javiti pri vpisovanju. Vse druge učenke se morajo gotovo vpisati danes 2. septembra. Katere se ne bodo danes javile, bo ravnateljstvo smatralo, da letos ne nameravajo obiskovati tukajšnje gimnazije. Toliko v pojasnilo časopisnih vesti od 30. avgusta, katere so nekateri napak razumeli.

— Izletniški vlak za Dolenjsko in Belo krajino bo vozil vso jesen! Z ozirom na razne vesti, ki se v zadnjem času razširjajo, da prihodnje nedelje ne bo več vozil dolenjski izletniški vlak, omenjamo, da so te govorice brez vsake podlage. Izletniški vlak se je dosedaj obnesel sijajno, tudi zadnje nedelje je imel okrog 400 izletnikov, preko 300 celo direktno v Metliko. Da bo ta vlak vozil do konca oktobra, je bilo že odločeno na anketi dne 8. avgusta, ko je zastopnik Zbornice za TOI predlegel, da se z ozirom na trgatev in jesenski čas sploh, ta vlak še nadalje obdrži, kakor je direktorja s polnim razumevanjem takoj pristala.

— Izletniški vlak v Belgrad odpade. V sled nezadostnega števila prijavljenih izletnikov v Belgrad, 2. septembra t. l. ne bo vozil posebni izletniški vlak Ljubljana—Belgrad.

— Ljudska kuhinja v Kočevju ima na hrani tudi dijakke s celodnevno hrano. Cena je nižja ko običajno, more se plačati tudi z živili, ki se zaračunajo po dnevni ceni. Prijave kar pri upravitelju kuhinje.

— Kongresni znaki. Narodno propagandno društvo za ohranjanje narodnih noš, ki je član kongresnega odbora, sporoča vsem udeležencem, da je izdalo lične kongresne znake zgodovinske vrednosti, ki se dobijo v predprodaji pri Propagandnem društvu na veleselju in v vseh večjih trafikah v mestu po ceni 15 Din za komad. Vsak posestnik znaka, ki naj ga nosi na vidnem mestu, ima ugodnosti ter prost vstop na veliko ljudsko zabavo narodnih noš v hotelu »Tivoli«, ki jo priredi z ognjemotom propagandno društvo narodnih noš v Ljubljani.

— Za izlet na Jadransko morje ob priliki kongresa narodnih noš v Ljubljani je odbor zaključil prijave. Udeležencev za izlet je lepo število iz bratske Českoslovaške in iz vse Slovenije. Vsi udeleženci prejmejo se posebne okrožnice, kjer so natančno navedeni vsi podatki in informacije, po katerih naj se ravna. Za one, ki se še niso odločili k udeležbi, sporoča izletni odbor, naj se oglase na dan kongresa v Kongresni pisarni v Ljubljani. Veleseljem pri Izletnem odboru Propagandnega društva.

— Skrbni staršev za solsko mladino. Letos imajo starši za srednje šole zrele mladine nove skrb in ne samo za nabavo knjig. Predvsem je tu nov pravilnik o šolnini. Te dni, ko je vpisovanje v srednje šole, vlada v Ljubljani velik naval na davčno upravo za mesto in na davčno upravo za okolico. Ljudje so dolgo odlašali in šele sedaj so navalili na oba urada, ki sta bila prisiljena določiti posebne uradnike, za rešitev prošelj za potrdila o predpisanih neposrednih davkih. Ta potrdila so potrebna za oprostitve ali za predpis solnine. Vsaka prošnja mora biti kolkovana s 5 Din, za rešitev pa je treba priložiti še kolek za 20 Din.

Redki so bili, ki so že v avgustu zaprosili za potrdilo. Na davčni upravi za okolico, so registrirali prvo tako prošnjo že 14. julija, na mestni davkarji pa 8. avgusta. Sprito tega nalaga, vodijo pomožni uradniki protokol in evidenco prošelj, dva davčna uradnika pa sta zaposlena s tem, da ugotavljata višino davkov. Te davke je treba navesti za leto 1932, ki se niso vneseni v glavne knjige, tudi zato je delo težavno. Davka morajo namreč izkazati po davčnih izkazih za letošnje leto. Glavni naval traja na oba urada od ponedeljka sem. Davčna uprava za mesto Ljubljano je do večeraj registrirala 900 prošelj za potrdila, davčna uprava za okolico pa 680. Pozneje bosta morali obe upravi izvršiti revizijo plačanih šolnin in vseh mesečnih in srednjih solah. Za sinove in hčere državnih uradnikov izdajajo slična potrdila pristojna računovodstva. Teh potrdil bo treba okoli 12.000.

Lutz peči kopirane a ne dosežene!

— Pri žolčnih in boleznih na jetrih, žolčnem kamnu in zlatenici urejuje prebavo naravna »Franz-Josef« grenčica na naravnost najpopolnejši način. Klinična izkustva potrjujejo, da je povsem učinkovito domače zdravljenje s »Franz-Josef« vodo, če se jemlje zjutraj na tešče, pomešana z malo tople vode. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Nesreče na deželi. Ljubljanska bolnišnica je večeraj sprejela več ponesrečencev z dežele. 2letni Ivan Arko, hišarjev sinček od Sv. Križa pri Mokronogu, je padel te dni pod ognjišče in se opeknel po rokah in hrbtu. — Leopolda Hribarja, 14 letnega hišarjevega sina z Javorja pri Dobrunjah, je po nesreči nekdo dregnil s škarnjami v obraz. — V vasi Brezi pri Veliki Loki je padel težak tram 41 letnemu tesašu na levo nogo in mu jo zlomil. — V Senčurju pri Kranju je padlo težko okno na nogo 2letni posestnikovi hčerki Hedi Dolinšek.

— Nesreče v Rušah. V tovarni za dušik v Rušah je padlo delavcu težko zobato kolo na nogo in mu je zmečkalo dva prsta. — V Rušah si je zlomil roko dijak Drago Bregant, sin šolskega upravitelja. — Umrla je v sredo zvečer gospa Magdalena Psunder, žena pred 14 dnevi umrlega gasilca Ivana Psundera. — Šola se bo začela, toda zboleli sta dve učiteljici; zopet bo skrajšan pouk. — »Franz-Josef« grenčica starejšim ljudem kaj ugodno koristi.

Novi »Adresar Ljubljane«

izide. — Cena 160 Din. — Naroča se v tiskarni »Grafika«, Ljubljana, Resljeva c. 4.

Celje

— Kolesarenje po mestnem parku, pešpotih in brveh. Opaža se, da se biciklisti vzlic določili cestnopolniškega reda za mesto Celje, da se smejo voziti vsa vozila (tudi kolesa) le po cestah med obcestnimi jarkoma, ne pa po pešpotih in brveh in sprehajališčih (mestni park, leva stran Savinje in drevored na Glaziji), še vedno vozijo po drevoredu in pešpotih mestnega parka in na levi strani Savinje ter po brveh čez Savinjo in Sušnico. Občinstvo novič opozarjamo na citirano določbo v izogib kazenskih posledic, ker bo podpisani urad najstrožje kaznoval vsak tak prestopok. — Mestno načelstvo.

— Dne 16. avgusta je nastopil pri mestni občini celjski službo, živinovozarstva g. Kožel Josip, naslednik mestnega veterinarskega referenta g. dr. Stegala, ki je imenovan za inspektorja pri kr. banski upravi dravske banovine.

— Nedeljski sport. V nedeljo, 4. t. m. ob 5 popoldne se vrši na sportnem igrišču SK Celja na Glaziji prva finalna kvalifikacijska tekma za vstop v podzvezno ligo med celjskim prvacom SK Celjem in ljubljanskim prvacom SK Slovenom.

— Statistika tujcev. V preteklem mesecu je obiskalo naše mesto 839 tujcev. Od teh je bilo po državljanstvu 647 Jugoslovancev, 101 Avstrijec, 29 Čehoslovancev, 15 Madžarov, 15 Nemcev, 13 Italijanov, 9 Amerikancev, 7 Rusov, 1 Anglež, 1 Poljak in 1 Rumun. Po poklicih je bilo med njimi: 248 trgovcev in trgovskih potnikov, 131 uradnikov, 103 obrtnikov, 32 odvetnikov, 27 učiteljev, 18 inženjerjev, 17 dijakov, 13 industrijcev, 10 zdravnikov, 4 novinarji, 3 lekarnarji, 2 agronoma in 21 raznih drugih poklicev.

— Nesreče in nezgode. Posestnikov sin Lesjak Florjan iz Smihela pri Mozirju je padel te dni z voza ter si zlomil levo nogo. — Sede Jakob, 39 letni mali posestnik z Malega vrha pri Šmartnem ob Paki si je pri čiščenju in sekanju grmovja vsekav v gleženj desne noge. — Žumer Andrej, 33 letni delavec iz Hrastnika je prišel pri mlatenju z roko v mlatilnico, ki mu je roko

odsekala. — Vsi ponesrečenci se nahajajo na zdravljenju v javni bolnišnici.

— Smrtina kosa. Na svojem stanovanju na Glavnem trgu je umrla v sredo, 31. p. m. v starosti 69 let, znana »študentovska mati« Regulovala Antonija, zasebnica v Celju. — V četrtek, 1. t. m. je umrla v javni bolnišnici v starosti 35 let Marija Križančeva, žena slikarskega pomočnika iz Zavodne. — Naj počiva v miru, žalujočim pa naše sožalje!

— Ukradene čebele. Neznani poklicni čebelarški tat je ukradel g. Josipu Močanu, davčnemu kontrolorju v pok. že dva polna A. Z. panje, enega junija meseca, drugega pa zadnjo noč. G. Močan ponuja 300 Din nagrade tistemu, ki izsledi tatu.

Kamnik

Otvoritev novega postajališča Kamnik mesto je bila večeraj brez vsakih ceremonij. Prvi vlak je odpeljal iz novega postajališča po novem voznom redu ob 6.03. Postajališče so v kratkem času prav lepo uredili. Ob levi strani tira so nasuli dovolj širok hodnik za pešce, postavili majhno čakalnico in napravili za dohod lesene stopnice. Tudi svetilke ima nova postaja. Sicer je samo 20 m oddaljena od električne napeljave, vendar pa ima za spomin na stare čase zaenkrat še petrolejke. Novi vozni red je sestavljen sicer z najboljšim namenom, da v vsakem času omogoči potnikom zvezo z Ljubljano in obratno, vendar pa je nepraktičen in nič boljši od prejšnjega za vse one, ki se vozijo vsak dan v Ljubljano. En vlak bi bil na vsak način potreben z odhodom iz Kamnika ob 7 zjutraj. Mesto dopoldanskega bi potrebal potujočega občinstva bolj odgovarjal vlak, ki bi vozil ob 19 zvečer iz Kamnika in nazaj iz Ljubljane vsaj ob nedeljah ob 22 ali 23. No, vse pomanjklivosti in nepraktičnosti se bodo že pokazale v teku časa in pripravi smo, da jih bo direktorja državnih železnic pri sestavljanju prihodnjega voznega reda upoštevala, kakor se je tudi sedaj z veliko vneto zavzela za zboljšanje prometa na kamniški progi.

Kočevje

Slovo dr. Lavriča. Kočevski odvetnik dr. Janko Lavrič se je s 1. septembrom preselil v Ribnico. Dr. Lavrič je v teku svojega bivanja v Kočevju razvil svojo delavnost v vse smeri. Bil je občinski odbornik in je v tem času največ pripomogel, da je mestna občina napravila znano pogodbo za elektrifikacijo Kočevja in kočevskega okraja. Odlikoval se je zlasti v prosvetnih organizacijah, bil je voditelj kočevskega Orla do razpusitve, s ustanovitvijo nove kočevske hranilnice in posojilnice, Prosvetnega društva in krajevne Vincencijeve konference. Kjerkoli je bilo treba prijeti krepko za delo, se ni ustrašil ne truda in tudi ne stroškov. Njegova zamisel je tudi bila, ustanoviti v Kočevju dijaško kuhinjo, s čemer je sedaj omogočeno marsikateremu revnemu dijaku nadaljevati svoje studije. Bil je enako priljubljen med delavstvom kakor med meščani, vsi pošteni Kočevci so ga ljubili in spoštovali. Na novem mestu mu želimo vso srečo, obenem pa želimo tudi, da bi ostal kljub temu zvest Kočevju in se kmalu zopet vanj povrnil.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 2. septembra: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 P. Horn: Nekaj za starše — 19.30 Gospodinska ura, vodi gdč. Humekova — 20.00 Plošče — 20.30 Prenos iz Belgrada — 22.30 Čas, poročila.

Sobota, 3. septembra: 10.00 Otvoritev veleselja — 11.00 Popotni vtisi iz petih držav (Predavanje) — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Gimnastične vaje (Drago Ulaga) — 19.30 Popotni vtisi iz petih držav (Predavanje) — 20.00 Samospevi gospodične Štefke Korečanove — 20.30 Salonski kvintet — 22.00 Čas, poročila — 22.15 Prenos glasbe iz kav. »Zvezda«.

Drugi programi

Sobota, 3. septembra: Zagreb: 20.30 Koncert radio orkestra — 22.40 Plesna glasba jazz-orkestra. — Milano: 20.45 Varijetski večer — 22.00 Plesna glasba, prenos iz Luna-parka. — Barcelona: 21.15 Radio orkester — 22.00 Igra. — Stuttgart: 20.00 Operetna glasba, igra radio orkester — 22.45 Vojaška glasba. — Toulouse: 21.00 Pesta glasba — 22.45 Harmonike — 23.00 Poljudna glasba — 0.05 Angleška glasba. — Berlin: 22.05 Plesnaglasba. — Belgrad: 20.10 Jenko: »Djido«, igra — 22.50 Plesna glasba. — Rim: 20.45 »Dejanica«, lirčna drama. — Beromünster: 21.45 Pester program — 22.15 Plesna glasba. — Langenberg: 20.00 »Vesela vožnja po Renu«, radio orkester s sodelovanjem solistov in moškega zbora — 22.20 Nočna glasba. — Dunaj: 20.20 »Pragozde«, igra — 22.30 Večerni koncert. — Budapest: 20.45 Oskar Straussov koncert, igra operni orkester — 22.40 Ciganska glasba.

mest. V zadnjem času je postalo Smederevo tudi važno industrijsko mesto s številnimi tovararni. Steje okrog 25.000 prebivalcev, ki so po veliki večini Srbi. Pravoslavni imajo tu lepo cerkev, pa tudi katoličani imajo svojo cerkvico. Smederevo je sedaj znano najbolj radi svoje vinorodne okolice. V Smederevo dovažajo od vseh strani grozdje, katerega izstiskajo in umetno konservirajo v prostorni zgradbi smederevske vinarske zadruge. Ta zadruga je ena izmed največjih zadrug te vrste v državi. Ogledal sem si prostorno klet, v kateri se nahaja skoraj vedno do 1.000.000 l vina. Velikanski betonski sodi držijo 60.000 litrov vina. Upravitelj te zadruge je tudi Slovenec iz okolice Gorice.

Tuče, ki pride v Smederevo, si ogleda tudi lepo pokopališče, ki leži na prijaznem Karadjordjevem brdu. Tu so izkopali malo cerkvico z lepo okroglo kupolo, katero je dal zgraditi najmočnejši srbski vladar Juraj Branković. Smederevo je bilo včasih sedež velikega župana, sedaj pa banskoga inšpektorja. Obenem je tudi mesto okroglega sodišča.

Ko sem si ogledal vse znamenitosti Smedereva, sem se poslužil avtobusa, ki prevaža dnevno potnike iz Smedereva v Belgrad in nazaj. Pot iz Smedereva vodi preko prijaznih vinorodnih gričev. Ustavimo se v Grotski, prijaznem okrajnem mestecu. Ljudje iz Grotke in njene okolice večejo pri Srbihi k zatonu. Avto je drvel z veliko naglico po lepi cesti. Peljali smo se mimo srbskih vasi in se bližali naši prestolici. Od daleč že smo zagledali kupole belgrajskega observatorija in po belgrajskih ulicah so se prižigale prve lučke. Še par trenutkov in avto je zdrknil po krasnem tlakovanem bulvardu kralja Aleksandra.

Konec je bilo zanimivega potovanja in začetek le še prijetnih spominov.

Smederevo

Mala ladjica, ki služi za prevoz iz Smedereva v Kovin, je počasi rezala valove mogočnega Donave. V daljavi so se kazali obrisi 25 terih stolpov orjaškega gradu Jurija Brankoviča. Pot navzgor proti toku reke je težavnejši, zato smo rabili dobro uro, da smo se pripeljali do smederevskega pristanišča.

Smederevo visi ob prijaznem Karadjordjevem brdu. Lahko rečem, da je eno najlepših srbskih

majhno dopisnico par tisoč besed. Meni, ki sem mu bil predstavljen za inženirja, se je močno pritožil, češ da vlada tu diktatura in da ga silno terorizirajo, ker ga ne puste toliko v sobi, da bi se lahko šel naprej bavil s svojimi izumi, katere je že doma v svoji glavi zasnoval. Ko sem mu povedal, da je zdaj čas diktatur, se je pomiril.

Najmočnejši med vsemi je Črnogorec Joso. Velik kakor gora in hrust. Pravi Martin Krpan. Kudar divja, mu ne zaleže nobena železna srajca. Malo potrese in napne mišičevje in močna železna srajca se zdrobi. Danes je vse popoldne spal, ker ga je uplašila puška. Boječ je namreč kot kak zajec.

Ko sva z doktorjem in gospo zdravnico pregledala tako bolnike, smo se odpravili naprej, da sem si lahko ogledal tudi gospodarska poslopja, moderne delavnice in druge stroje, ki služijo bolnišnici kot nenadomestljiva sredstva. Bolnišnica ima svojo krojaško, kovaško, čevljarstvo delavnico in tudi svoje mehanike. Povsod so zaposleni tudi bolniki, seveda taki, na katere se je lahko zanesli.

S tem je bilo moje ogledovanje bolnišnice in nje notranje ureditve pri kraju.

Popoldne me je povabil ravnatelj g. Božidar Sever, da si z avtomobilom ogledam posestvo kovinske umobolnice. V pojasnilo in razkazovanje mi je odredil mladega in spretnega agronoma g. Grašiča. Avtomobil je zdrčal po široki in prašni banatski cesti v polje. Kdor še ni bil nikoli v Banatu si ne more predstavljati, kakšna je taka vožnja sredi dozorevaločih polj. Kovinska bolnišnica ima do sedaj okrog 80 orolov polja. Ravno sedaj se trudijo, da bi k temu pripadlo še okrog 200 orolov, ki bi jih dobili po novem zakonu o agrarni reformi. Umobolnica rabi ta polja radi prehrane svojih bolnikov. Nahrantiti dnevno nad 600 ljudi ni malenkost, zato bi 200 orolov bolnišnici kaj dobro prišlo.

Datelji, življenje puščave

Vsi poznamo male okrasne palme, ki imajo v Afriki pod vročimi solnčnimi žarki velike sestre. Najlepše palme, ki so včasih visoke 20—30 m, rastejo v afriških puščavah v oazah. Da morejo uspevati kar iz puščavskega peska tako visoka drevesa, povzroči talna voda, ki namaka izžgani puščavski pesek. Sicer je voda večinoma slana in včasih se v okolici oaz lesketa ves pesek od samih drobnih solnih zrn. Vendar uspevajo palme tudi v slanih tleh. Navadno rastejo v skupinah po 20—30 dreves. Na visokem in vitkem deblu ni nobenega lista. Pač pa se v globokih zarezah poznajo letnice. Vsako leto namreč listje odpade in tako nastajajo vprav

Kardinal van Rossum, ki je umrl skoraj 78 let star v Maastrichtu na Nizozemskem.

valovita debla. Kolikor let je palma stara, toliko valov tisoč debel. Kljub temu, da palme lepo uspevajo, raste iz peščenih tal kvečjemu še kaka žitarica. Drugega zelenja tudi oaze ne poznajo, vendar ga tudi ne potrebujejo. Prebivalci oaz so zadovoljni s tem, kar jim je dala narava in žive v resnici le od palm. Vse, kar rabijo za življenje, jim rodijo palme. Tako uporabljajo že poganjke in mladice palm kot sočno zelenjavo. Posušene in zmlete mladice pa dajo prav dobro moko. Žilavi les palminega debla porabljajo za orodje, hlode, sedla in kurivo. Dolge liste spletajo v preproge, iz močnih vlaken vijejo vrvi. Te vrvi so znane na vseh obalah Afrike. Celo v morški vodi vzdrže mnogo bolj, kakor najmočnejše konopnene vrvi. Domačini Arabci pridelujejo izredno tanka nitkasta vlakna, katera obeljena in pobarvana uporabljajo za tkanje blaga. Najbolj slabe in neporabne liste pa porabljajo za pokrivanje svojih koč in z njimi ograjajo svoje borne njivice, da jih tako zavarujejo pred letočim puščavskim peskom.

V poletju pa nakloni palma Arabcem svoje najdražnje darove. Od julija do oktobra traja žetev dateljev. Arabci goje mnogo različnih vrst dateljev. Boljše vrste spravljajo lepo v zaboje, spletene iz palminih vlaken, in jih pošiljajo s karavanami na trge. Zase spravljajo datelje prav tako v zaboje iz palminih listov, vendar stlačijo datelje v teh zabojih tako močno, da so stisnjeni kakor v konzervah. Nato pa te zaboje zakopljejo v suh pesek in datelji se polagoma suše, ne da bi se pokva-

riili. Na ta način si delajo Arabci zalogo za zimo, ko palma ne rodi.

Vsaka dobra palma rodi na leto okrog 50 kg dateljev. Je to malo. Še manj pa, če pomislimo, da predstavlja teh 50 kg dateljev za Arabce borno vrednost 40 Din. In vendar je ta malenkostna vsota za tamošnje kraje premoženje. Če ima le eno samo palmo, more od nje živeti. In ne samo on, od nje žive z njim njegovi otroci in vnuki, zakaj palma rodi celih 100 let od 10. leta starosti naprej.

Ko se začne žetev dateljev, oživi vsa puščava. Dolge karavane kamel romaajo od oaze do oaze in težko otovorjene kamele prenašajo datelje na tržišča. Tudi kamela živi od palme, vendar ima tudi palma koristi od kamele. Gnoj od kamel je edino gnojilo, s katerim gnoje Arabci sicer nerodovitno zemljo, iz katere rastejo palme. Slabi in nezreli odpadli datelji so najboljša slastičica za kamele. Celo kot kamen trde koščice dateljev pojedajo kamele kot najboljšo krmo. V gospodarstvu Arabcev pa so datelji pravo menjalno sredstvo. Kar je pri nas papirnat denar, to so pri njih datelji. Z datelji se plačujejo kazni in davki. Ker je radi davkov treba javiti število dateljevih palm, je razumljivo, da Arabci precej dreves utaje in zato je uradno število dateljevih palm mnogo premajhno.

Če je datelj kruh in krompir Arabca, tedaj je boha njegov tekoči kruh. Iz sladkih dateljev stisnejo sladko tekočino, katero prevreto žgo, kakor pri nas žganje. Iz nekdanj sladke tekočine nastane silno močno žganje. Tudi Arabci, mohamedanci, kljub prepovedi uživanja alkohola kaj radi pijejo to žganje. Bogataši pa, ki imajo mnogo palm, pa si privoščijo bolj dragoceno pijačo. Takrat, ko gre največ sokov po palminem deblu, navrtajo deblo v bližini tal in vtaknejo v luknjo votlo bambusovo palico. Osem do deset litrov mlečnate tekočine stee vsak dan po tej cevki iz debla v spodaj nastavljen posodo. Kakih 30—40 litrov te sladke opojne pijače lahko pridelajo Arabci iz enega drevesa. Pijača se imenuje lekbi — palmino vino. Če pustijo teči sok 10 dni, se palma posuši. Navrtana palma pa tudi, če se ne posuši, za tisto leto ne rodi.

Vendar vse te dobrute ne padejo Arabcem — kar na krožnik. Palma zahteva nego in mnogo truda. Znano je, da so moška in ženska palmina drevesa. Le ženske palme rodijo datelje, dočim obe vrsti palm cvetita. Cvetje moških palm je potrebno za oplojevanje ženskih cvetov. Pri nas oplojuje cvetje čebele in veter. Na veter se Arabci ne zaneajo, čebel pa nimajo. Tudi bi morali, če bi oplojevanje prepustili vetru, nasaditi mnogo več moških palm kakor sicer. Zato pa raje opravljajo to delo sami. Na 20—30 ženskih palm imajo po eno moško palmo. Moški cvet je dolg 2 in pol metra in latast. Ta cvet razrežejo in delavec spleza na visoko žensko palmo in priveže lat nad ženskim svetom. To delo je težko, zlasti še zato, ker ženska palma ne vzcvete naenkrat, ampak poganja cvetove zaporedoma. Ker je ženski cvet kakor velik grozd, je jasno, da z enim samim delom moškega cveta delavec oplodi velikanski kobil dateljevih cvetov. — Ko pa datelji dozorejo, se zopet začne plezanje na palme. Dolge verige dateljev mora delavec previdno odtrgati in prinesiti z visoke palme na tla. Vendar Arabci to delo kaj radi opravljajo, saj so palme edine, ki jih žive.

✱

Bernhard Shaw in časnikar.

Časnikar: »Kaj pravite, mister Shaw, kako sodi svet o vas?«

Shaw: »Toliko vem, da nimam sovražnikov. Vendar pa mi je tudi znano, da pri svojih prijateljih nisem priljubljen.«

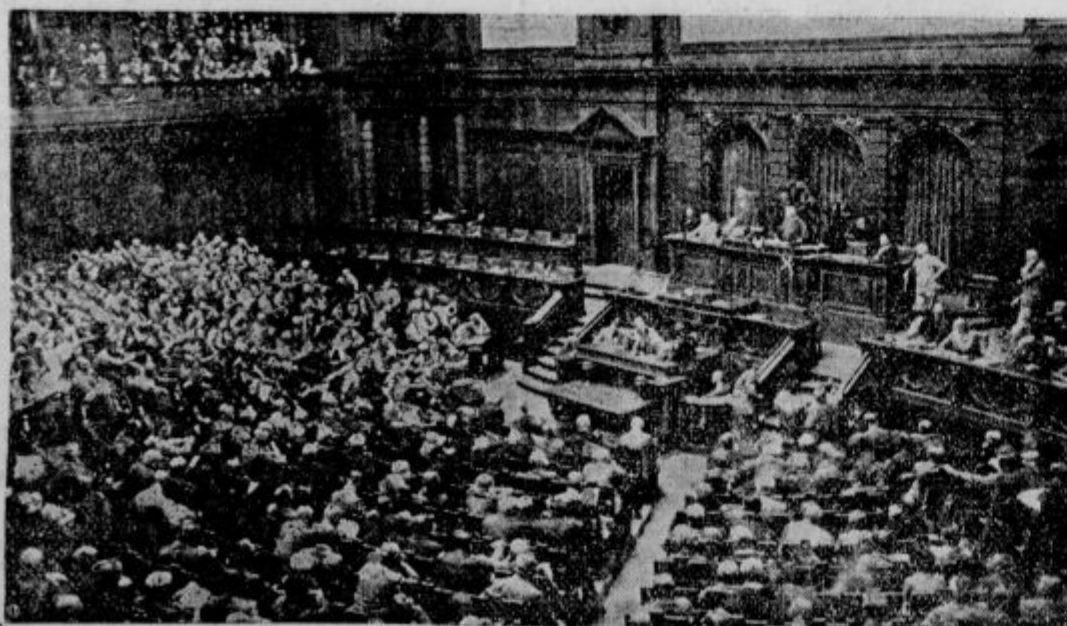
Novi nemški državni zbor

Centrumaški poslanec Esser, prvi podpredsednik nemškega državnega zbora.

Poslanec Göring, predsednik nemškega drž. zbora.

Pogled na odprto zasedanje nemškega parlamenta. Starostna predsednica poslanka Klara Zetkin govori otvoritveni govor.

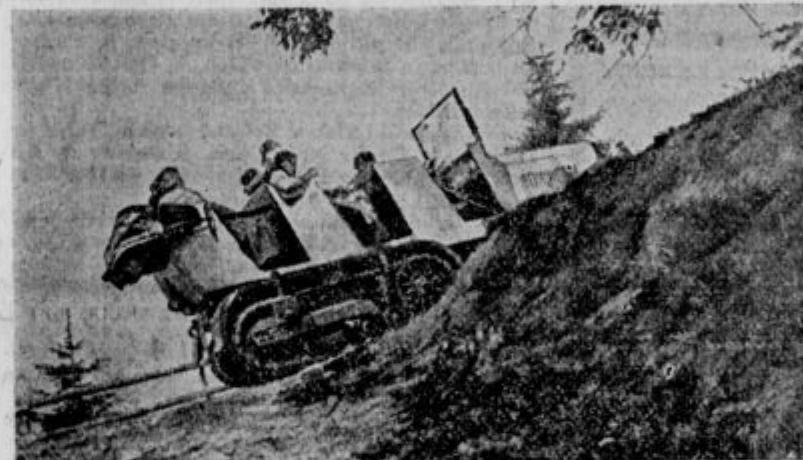
4 menihi zgradili cerkev

Štirje nemški menihi so po 25 letnem delu zgradili benediktinsko opatijo Buckfast Abbey. Pretekli teden jo je westminsterski nadškof kardinal Bourne kot papeški legat slovesno blagoslovil. Iz vseh delov Anglije, tako iz Škotske, Walesa in iz evropskega kontinenta so prišli udeleženci na to izredno slavnost. Pri procesiji, ki je šla po lepi cerkvi, je šlo pred papeškim legatom, kardinalom Bourneom 21 nadškofov in škofov, 23 opatov in primas vsega benediktinskega reda p. Fidelis. — Opatija Buckfast leži v lepi dolini reke Dartx na jugovzhodni obali Angleške, kjer se je rodil sv. Bonifacij. Prvi samostan je bil zgrajen na tem mestu že ob koncu 9. stoletja. Ko pa je angleški kralj Henrik VIII. razpustil in razglašil vse redove, je ostal samostan s cerkvijo vred zapuščen in je razpadel. Te razvaline in okoliške gozdove so kupili leta 1822 iz Francije preganjeni benediktinci. Polagoma se je razvijala skromna benediktinska družinica, ki je postala najprej priorat. Ko so pristopili še benediktinci iz Nemčije in Anglije, je bila leta 1891 povzdignjena v opatijo. Menihi pa so izvolili p. Bonifacija Nappretha iz Württemberga za opata. Sedem let kasneje pa je umrl ta opat, ki je med tem postal že primas benediktinskega reda. Na obali Spanije se je potopila ladja, s katero se je vozil in njegov potni tovariš Anzgart Vonier je postal njegov naslednik. Ta je začel leta 1907 z zgradbo opatijske cerkve na razvalinah starega samostana. Pod vodstvom brata Petra Šmodeja, patra Dilenca in dveh drugih bratov je zgradila pogumna četvorica po starih načrtih in risbah opatijo. — Nova opatija

je prva, ki je bila obnovljena v Angliji na starem mestu. Novi samostani so vsi na drugih krajih, kvečjemu v bližini starih razvalin. Opatija je zgrajena v romanskem stilu prvih angleških cerkva in zelo lepa. — Na sliki vidimo westminstrskega kardinala Bourne-a, ko blagoslovalja novo cerkev.

Auto, ki se vzpenja v breg kakor gosenica

V Švici so začeli na gorskih potih prevažati potnike z avtomobilom, ki ima zadnja kolesa zgrajena nekako tako, kakor tank. Pri poskusnih vožnjah se je avto prav dobro obnesel. Vozil je po strminah, ki so bile nagnjene do 40 stopinj. Prav tako dobro je vozil čez ostre ovinkne in dosel celo v hudih strminah precejšnjo hitrost. Na ravnam pa se z malenkostno spremembo preuredijo zadnja kolesa tako, da veržni pogon odpade. Pravijo mu »Gorska gosenica«.

Najpogumnejši pismonoše na svetu

Pismonoše, ki nosijo pošto na majhni kanadski otok Picton, morajo vsak dan pozimi in spomladi preveslati 12 km dolgo pot po morju, po katerem plavajo velikanski kosi ledu. Prebivalci otoka so v resnici lahko ponosni na svoje pismonoše, ki jih še nikdar niso pustili na cedilu, pa naj si je divjalo morje še tako zelo. Otok Picton leži v Northumberlandskem prelivu v morski ožini med Novo Škotsko in otokom prince Edvarda. Vsako zimo in spomlad se izpostavljajo pismonoše, ki prinašajo na otok pošto, smrti. Pismonoše morajo namreč preveslati dolgo progo v posebnem majhnem čolnu, ki je precej odporen proti sunkom ledenih plošč. Ne glede na to, da je že veslanje zelo naporno, pa zadenejo pismonoše mnogokrat na strjene ledene gmote, ki so debele po več metrov. Kadar priveslajo do tako debelih ledenih gmot, jim ne ostane drugega, kakor da potegnejo čoln iz vode na ledene plošče in ga vlečejo po ledu naprej. Včasih pa nastavi viharo morje ubogim pismonošem prave pasti. Od vseh strani jih namah oklenejo debele ledene plošče. Takrat morajo pismonoše pokazati kaj znajo, sicer jim ledene plošče z enim samim udarcem lahko zdrobe čolnik. Pismonoše pa ne prevažajo le pisem in zabojev, ampak tudi potnike.

Letos spomladi je umrla na celini stara ženica. Umiraje je povedala svojo željo, da bi bila rada pokopana na otočku Picton, kjer se je rodila. Drugo jutro je v resnici prišlo 6 pismonoš, katere so poklicali po telefonu in kateri so pripeljali z otoka bolnega mladeniča, katerega so poslali naprej v bolnišnico. Nato so položili krsto z mrtvo ženo v čoln in odveslali nazaj na otok. Celih 10 ur so se borili z morjem, preden so srečno pristali na otoku. Pismonoše mnogokrat prevažajo bolnike in zdravilnike, pa naj bo vreme še tako slabo. Nekoč se je zgodilo, da sta se dva pridna pismonoša bila z morjem celih 16 ur. Opoldan sta odrinila od brega. po dveh urah pa so ju zajele velikanske ledene plošče. Vso noč sta se brezuspešno trudila, da bi prišla naprej. Prebivalci na otoku so zažigali velikanske kresove, ki naj bi jima kazali pot, v katero smer naj veslata. Ker kljub temu pismonoša nista prišla na otok, se je odpravila posebna ekspedicija na pomoč. Pa tudi ekspedicija ni ničesar opravila. Šele ob 4 zjutraj se je ubogima pismonošema posrečilo, da sta s skrajnim naporom prodrli toliko naprej do otoka, da so jih dosegli otočani in sprejeli v svoj mnogo večji in varni čoln.

Najdaljši brzojav

Najdaljši brzojav so oddali seveda Američani. Prebivalci mesta Houston v Texasu so poslali svojemu poslancu brzojav, ki je imel »samo« 22.505 besed. V tem velikanskem brzojavu protestirajo proti varčevanju, ki ga hoče uvesti državna uprava in pozivajo svojega poslanca, naj se zavzame zanje.

Aretirani autobus

V Milanu se je zgodila te dni zanimiva aretacija. Ko sta hotela dva potnika v avtobusu izstopiti iz avtobusa, čigar vrata se odpirajo avtomatično s posebno pripravo, katero upravlja voznik, je zakrilal nekdo izmed potnikov: »Ne odprite vrat, meni je nekdo ukradel denarnico!« Potnika sta se seveda jezila in zahtevala, da jima voznik avtobusa takoj odpre vrata, ker morata izstopiti. Voznik je poklical na pomoč stražnika. Stražniku je bilo nerodno, da bi kar sredi ceste izpraševal in pregledoval vse potnike. Zato je rekel vozniku, da bo aretiriral kar ves avtobus z vsem kar je v njem in ukazal vozniku, naj zapelje avtobus na najbližjo stražnico. Potniki so seveda ugovarjali, vendar ni nič pomagalo. Potniki na cesti, ki so čakali na zvezo z avtobusom, so kaj začuden gledali, ko je drvel avtobus mimo njih, ne da bi se ustavil. Ko je pripeljal avtobus na stražnico, so preiskali vse potnike, vendar denarnice niso našli. Pač pa je policija našla med potniki dva stara znanca, ki pa denarnice nista imela. Končno so jo še lepo, polno našli pod nekim sedežem v avtobusu. Potnik je dobil listino nazaj, vsi ostali so bili vljudno izpušeni, svoja dva stara znanca pa je policija pridržala.

Mussolini in italijanski kralj sta obiskala manevre italijanske vojske.

Da se ne zmoti, kogar se tiče!

»Zapomni si, sinko: v današnjih časih kupuje siromak za gotov denar, srednji stan na obroke, boljše ljudje pa ostanejo sploh — dolžni.«

»Ali ni naša mala Pepca strašno neumna! Pred pismonošem jo je strah, sodnemu eksekutorju pa pravi striček!«

Velik obrtniški zbor v Ljubljani

Podpisane obrtniške organizacije prireajo na nedeljo 4. septembra 1932 ob 9. uri dopoldne v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta veliko obrtniško zborovanje, na katerem se bodo razpravljala sledeča važna obrtniška vprašanja: 1. Zaščita obrtniških pravic in boj šušmarstvu. 2. Položaj podeželskega obrtnika in pomoč najbolj ogroženim obrtniškim strokam, osebito čevljarstvu, krojaškim, kovaškim, sedlarskim, fotografskim, mesarskim, pekarskim itd. (Posebni sestanki glede strok po zboru). 3. Zaščita domačega obrtniškega dela. 4. Kreditna pomoč obrtniku in obrtniško gospodarsko združništvo. 5. Socijalno zavarovanje. 6. Važna vprašanja obrtne politike. Pozivamo predstavnike naših mestnih in podeželskih obrtniških organizacij, kakor tudi vse

stanovske tovariše, da se udeležijo tega zbora, ki naj bo močan izraz obrtniške volje in naj potrdi, da je obrtnik nujno potreben zaščite. Hočemo delati stvarno, brez demagogije, za posrednika in za celoto. Četrtnsko vožnjo omogočimo onim, ki se prijavijo obrtnemu društvu v Ljubljani. Tovariši! Vsi v nedeljo na naš zbor v Ljubljani (dvorana Okrožnega urada za zavarovanje delavcev)!

Za Zvezo obrtnih društev za dravsko banovino v Celju, Jernej Golčer, l. r. — Za Pripravljalni okrožni odbor v Ljubljani: Filip Pristov, l. r. — Za Pripravljalni okrožni odbor v Mariboru: Frane Bureš, l. r. — Za Pripravljalni okrožni odbor v Celju: Miloš Hohnjec, l. r. — Za Pripravljalni okrožni odbor v Novem mestu: Matko Malovič, l. r. — Za Obrtno društvo v Ljubljani: Josip Rebek, l. r.

Kontroliran med

Dokazano je, da je med nele izbornu hranivo, ampak tudi zdravilo za razne bolezni. Vsekakor mora biti hrana, ki jo lahko uživamo surovo brez dišav, zabele in sličnega, najbolj primerna človeškemu organizmu. Med je užival človek, ko še ni poznal ognja, in kakor mu je dišal med v surovem stanju tedaj, mu prija tudi še danes. Tedaj pa je užival človek med s satjem, pozneje ga je tlačil in cedil, v najnovejšem času ga pa pridobiva na stroj. Zal pa se med ne pridobiva vedno neoporečno. Mnogo se v tem oziru greši. Švicarski čebelarji so vsled tega nedostatka, že pred par desetletji uvedli društveno kontrolo medu. Kakor smo zvedeli, je tudi čebelarstvo društvo za Slovenijo sledilo švicarskemu zgledu ter tudi ono uvedlo kontrolo. V čem pa obstoji kontrola? Kontrola obstoji v tem, da društveni zaupniki pregledajo pri čebelarjih, ki se prijavijo, ves čebelarji obrat, zlasti pa naprave za pridobivanje in posode in prostore za shranjevanje medu. Iz čebelarjeve zaloge medu odvzamejo zaupniki uzoce ter jih s poročili vred predložijo posebni v ta namen sestavljeni komisiji. Ta preskusi med glede gostote, čistote, okusa in vonja in ako ima čebelar ves svoj čebelarji obrat v brezhibnem stanju in izpade tudi ocena medu zanj ugodno, dobi pravico prodajati med pod etiketo s kontrolno oznako. Kupujočemu občinstvu je tedaj v vsakem oziru dano jamstvo, da je med, ki ga prodajajo pod kontrolno oznako, v vsakem oziru čist, pristen in sploh brezhiben. Kontroliran med smeje trgovci prodajati le v zaprtih posodah, lončkih, kozarcih in pločevinastih posodah; v odprtih posodah pa le čebelarji, katerih med je preskušeno dobro prestat. Veseli nas ta nov pokret Čebelarstva društva in upamo, da bo občinstvo rado segalo po kontroliranem medu.

Železniške ugodnosti obiskovalcem velesejmske prireditve »Ljubljana v jeseni« od 3. do 12. septembra t. l. Poselniki sejmске permanente legitimacije so upravičeni do poljubnega večkratnega vstopa na razstavo in do 50% popusta na vozniini na vseh vlakih razen S. O. E. Pri odhodu naj se kupi celi vozni listek in da žigosati sejm-ska legitimacija pri postajni blagajni. Poselniki prejme na velesejmu v legitimaciji potrdilo, da je razstavo obiskal pri odhodu na ljubljanski postaji se legitimacija ponovno žigosa, nato postane železniški vozni listek veljaven za brezplačen povratek. Zato ne oddajate ob prihodu v Ljubljano voznice lista, ker velja za brezplačen povratek. Ugodnost velja: za dopolovanje od 31. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 3. do 16. septembra 1932.

Oddaja zakupa bufeta na postaji Velenje se bo vršila na licitaciji 10. okt. pri ravn. drž. žel. v Ljubljani.

Znižanje cen papirja. Zagrebški listi poročajo, da je 6 jsl. tvornice papirja obvestilo kupce, da s 15. avg. dalje fakturirajo tudi še posebej davek na poslovni promet: 5, ozi. 2%.

Borza

1. septembra 1932.

Denar

V današnjem deviznem prometu so se učvrstili Bruselj, Pariz in Trst, dočim so druge devize z izjemo Curiha, ki je ostal neizpremenjen, popustile. Ljubljana, Amsterdam 2301.51—2312.87, Berlin 1357.36—1368.16, Bruselj 792.46—796.40, Curih 1108.35—1113.85, London 197.97—199.57, Newyork 5697.14—5725.40, Pariz 224.21—225.33, Praga 169.34 do 170.20, Trst 292.85—295.25.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 98.122 Din.

Curih. Pariz 20.215, London 17.865, Newyork 515.50, Bruselj 71.50, Milan 26.46, Madrid 41.55, Amsterdam 207.50, Berlin 122.60, Stockholm 91.70, Oslo 89.50, Kopenhagen 92.80, Sofija 3.71, Praga 15.24, Varšava 57.60, Atene 3.20, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05, Helsingfors 7.68.

Lorna Doone

Roman iz Exmoora

Anka je bila njena ljubezen in radost. Zanj bi bila storila vse in se je celo skušala smehljati, kadar se je veselo sukala in plesala okoli nje. V resnici ne vem, kaj je bilo na Anki, da je vsakogar osvojila, kakor hitro jo je videl. Bila je nadvse prijetnega vedenja, velike modre oči so ji veselo in zaupno gledale v svet. Če jo je človek pogledal, se mu je zdelo, da se je ob tem pogledu ves poboljšal, kajti v njenih očeh ni bilo trohice zlobe. Pa, kako je znala kuhati! Nikče ne bi bil pričakoval kaj takega od nje. Največje veselje ji je bilo, človeku dobro postreči. Prebuditel sem precejšen del sveta, kar boste pozneje slišali, toda nikoli nisem nalezal na žensko, ki bi bila znala trudnega človeka tako pokrepčati kakor naša Anka.

SEDMO POGlavJE.

Težko je plezati.

Tako so nam prijetno potekali zimski meseci. Sedeli smo ponajveč pri ognjišču v zadnjem delu kuhinje, kjer je bilo vkljub obilnemu kuhinjskemu delu dovolj prostora za stole. Na desni je bila mogočna peč, kjer se je pridno sukala stara Betty, a na levi so viseli izpod stropa veliki kosci slanin in povojenega mesa, da nas je vedno prijetno čestitalo v nosove. Metal sem v krop gladke svinčene kroglice, ki so pri tem glasno cvrčale, medtem ko so v peči vrvrjala rdeča jabolka, ki jih je Anka zamepekla.

Vsakdo, ki je prišel kedaj v naše kraje, mora priznati, da je pogled na našo polagoma se dviga-

jočo visoko planoto izredno zanimiv. Na severni strani se dviga temno gorovje, poraslo s samim vresjem, a okoli naše hiše se razprostira kotanjasta dolina, topla in zavarovana pred vetrovi. Pod drevjem v bogatih sadovnjakih poganja bujna trava in na vse strani se razliva žuborenje reke Lynna, vijčaje se skozi travnike. Smejoče se trate in poljane okoli nje so malone vse naša last, vse do mejnikov Miklavža Snowea.

Približno dve milj od našega dvorišča sprejema Lynna svoj največji pritok Bagworthy, tako da naraste tu v veliko reko. Nato teče šumeč in peneč se mimo podnožja gola grifa, pa naprej do skalnatega in gozdnatega gorovja, odkoder se vije dalje skrit med gostim grmovjem, dokler ga ne pričnejo zaustavljati gosta močvirja. V celum svojem toku hrani obilico vsakovrstnih rib, ki sva jih z Anko vsako poletje pridno lovila. V Blundel-lovem zavodu sem se namreč od vseh znanih najbolj izuril v ribolovu in plavanju. Krepko leskovačo sem rabil za protico, na trnek sem pa natikal muho ali kosček gliste za vabo. Tako sva često nalovila polno košaro postvri in pisancev. Našo domačo vodo Lynna sva poznala skozi in skozi, a do Bagworthyja se nisva upala, bržkone zato ne, ker je tekkel iz zločeste Doonske doline. Tega sem korenito raziskal šele ko širinašletnik, kakor boste kmalu slišali.

Na Valentiniovo l. 1675., ali eno leto pozneje, sem se za trdno odločil, naloviti nekaj okusnih smrkčev, ki jih je moja mati izmed domačih rib najrajši imela. Ne da bi bil razodel komu svojo namero, sem si sezul zgodaj zjutraj čevlje in nogavice in jih stlačil v nahrbtnik. Kruh in slanino sem zavezal v platinen robec, jopič sem pustil doma, a rokave srajce sem si zavil do komolcev. S troro-gljatimi ostvami na rami, ki sem bil nanje privezal

Zagreb. Narodna banka 4250 den., Priv. agr. banka 221—224, 7% inv. pos. 49 den., agrarji 25.50 do 27, vojna škoda 194—195 (194), 9. 193—194 (192), 12. 193—195, 6% begl. obv. 34—34.75, 8% Bler. pos. 41.50—41.75 (41.375).

Belgrad. Narodna banka 4000—4400, Priv. agr. banka 219—223, agrarji 23.50—25.50, vojna škoda 193—194 (193), vel. kom. zaklj. 106, 6% begl. obv. 34—34.50 (34.25), 8% Bler. pos. 43—45, 7% pos. DIB 45 bl. (43.75).

Dunaj. Don. sav. jadr. 68.80. Zivno 61, Gutmann 12, Mundus 58.50, Alpine 10.90, Trboveljska 21.45.

Žitni trg

Novi Sad. Vse je neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet 53 vagonov.

Chicago. Pšenica: mare 60, sept. 51.875, dec. 56.50; koruza mare 37.50, sept. 33.625, dec. 35.75; oves: mare 22.125, sept. 17.125, dec. 19.25; rž: sept. 31.50, dec. 35.625.

Winnipeg. Žito: okt. 51.75, dec. 58.50, jan. 61.25.

Hmelj

Sav. dolina, 1. sept. 1932.

Danes so cene naglo poskočile na 20 Din za kg, v teku popoldneva pa so se dvignile celo na 21 Din za kg. Hmeljarji pa se še vedno drže rezervirano, saj računajo z višjimi cenami. Na žalost hmeljarji v obrobnih krajih Savinjske doline ne zasledujejo točno poročil o hmeljskih tržnih cenah in nasedajo lažnim vestem nakupovalcev. Kljub cenam nad 20

Razglas

Gosp. minister za poljedelstvo in vode je blagovolil odobriti s svojim odlokom št. 54.210 z dne 4. sept. 1931 dobrodelnemu društvu Sv. Vinka v Beogradu, da lahko priredi loterijo z 250.000 dvojnimi srečkami po ceni 100 Din za komad, oziroma po 200 Din, tako da bo žrebanje teh srečk dne 1. maja 1932.

Dobitki po načrtu za to loterijo bi bili:

2 po	2.500.000 Din,
2 po	500.000 Din,
10 po	100.000 Din,
100 po	10.000 Din,

skupaj dobitkov 114 = 8.000.000 Din.

Ker pa se do zgoraj navedenega dne ni mogla izvršiti celokupna razprodaja srečk, vsled nastale ekonomske krize, je gospod minister za poljedelstvo na prošnjo društva blagovolil odobriti s svojim odlokom št. 23.292/I. od 22. aprila t. l., da se žrebanje srečk društva Sv. Vinka odloži na 31. avgust t. l. Ker pa se tudi v tem času vsled trajne krize ni moglo razprodati odmerjenega števila srečk, temveč samo majhen del v iznosu 4.500.000 Din, tako, da je po odbitku vseh stroškov pri prodaji teh srečk ostala vsota 1.000.000 Din za udeležnike, je gospod minister za poljedelstvo na prošnjo društva blagovolil odobriti s svojim odlokom št. 51.300/I. od 30. t. m., da se žrebanje do sedaj razprodanih srečk izvrši dne 20. septembra t. l. po spodaj navedenem načrtu in s sledečimi dobitki:

2 po	300.000 Din =	600.000 Din,
2 po	50.000 Din =	100.000 Din,
2 po	20.000 Din =	40.000 Din,
10 po	10.000 Din =	100.000 Din,
20 po	5.000 Din =	100.000 Din,
120 po	500 Din =	60.000 Din,

156 dobitkov v iznosu 1.000.000 Din.

Žrebanje dobitkov se bo vršilo dne 20. septembra t. l. ob 9 dopoldne v palači ministrstva financ, oddelek državnih dolgov, v Bosanski ulici.

Dobitke srečk bo izplačevala naša glavna blagajna v Beogradu (Ulica Jovana Ristića št. 20) v gotovini v času od 1. oktobra do 31. decembra tl. Po izteku tega roka izgubi imejitelj srečke pravico do izplačila.

V Beogradu, dne 31. avgusta 1932.

Dobrodelno društvo sv. Vinka v Beogradu.

Din se še vedno posreči prevejanim nakupovalcem kupiti precejšnje partije prav lepega blaga po smešno nizkih cenah 13—16 Din.

Vino

STANJE VINOGRADOV V DALMACIJI

Split, 30. avg. 1932.

Letos kaže letina v Dalmaciji zaradi zakasnele vegetacije, pogostih neviht in toč precej slabo. Na otoku Pagu je toča poškodovala vinograde na nekaterih krajih za 40—70% donosa in se bo zato trgatve začela letos šele 15. do 20. septembra, dočim se je lani začela že med 6. do 8. septembrom. Ker je pridelek grozdja mnogo manjši, bodo tudi cene narastle in se računalo, da se bo zdravo belo grozdje prodajalo po 1.50—2 Din, črno pa po 1.25—1.50 Din za kg. Tudi šibeniška okolica je mnogo trpela zaradi toče, deloma tudi zaradi peronos-pore in tudi tu cene ne bodo ugodnejše kot na Pagu. Nadalje je zaradi toče trpel kaštelanski kraj in ostala okolica Splita tja doli do Podstrane. Zelo dober je pridelek na otokih Hvar, Vis in Korčula, kjer bo tudi kakovost dobra. Ker so pa zaloge starega vina skoraj vse razprodane, kar je tudi vzrok zadnjemu dvigu cen, se pričakuje, da bodo tudi tu cene grozdja višje kot lani. Tako bo saj mogel kmet dobiti nazaj svoj vložen denar in še nekaj za svoje delo, kar pri lanskih cenah ni bil slučaj. Zato tudi lani ni mogel odplačati svojega dolga, ampak se je moral še bolj zadolžiti.

Evropsko prvenstvo v veslanju

Prvič priredi Jugoslovanska Veslaška Zveza prvenstvo Evrope. V Beogradu so zbrani najboljši veslači iz vse Evrope, da pomerijo svoje moči v eni najtežjih sportnih panog. Veslanje je v naši ožji domovini prav malo razvit sport. Naše reke, ki so deroče, niso prikladne za veslanje. En sam veslaški klub imamo v Ljubljani že dolgo dobo, toda ta se ne more prav razviti. Bolj marljivi so v Zagrebu in pa v obmorskih mestih. Zgodovina veslaških tekem sega 150 let nazaj. Organizacija, ki združuje v sebi veslaške zveze raznih držav, je bila ustanovljena v Turinu leta 1892. Mednarodno veslaško zvezo so ustanovili Belgijci, Francozi, Italijani in Švicarji. Vsako leto so pristopale nove članice. Jugoslovanska Veslaška Zveza je skupno s Poljsko vstopila v FISO (kratica za mednarodno Veslaško Zvezo) leta 1924. Sedaj ima FISA, kot svoje članice, poleg 17 evropskih držav, še Argentino, Brazilijo, USA, Egipt in Turčijo.

Za letošnje evropsko prvenstvo, ki se vrši v Beogradu, vlada tudi v inozemstvu izredno zanimanje. Razne časopisne agencije, kakor tudi večji listi so poslali posebne poročevalce k tem tekmam. Približno 25 bo inozemskih časnika, ki bodo poročali v inozemstvo, kako je JVZ organizirala to veliko in pomembno sportno prireditev. Med veslači je običaj, da so vsi veslači in drugi funkcionarji gostje tiste zveze, ki organizira in tudi izvede prvenstvo. Vsako leto se vrše prvenstvene tekme drugod, tako da ima vsaka Zveza priliko revanširati se za gostoljubnost, ki ga je bila dolžna pri enem prejšnjih tekmovanj. Do sedaj se je vršilo 32 evropskih prvenstev. Tekme se vrše skoro vsako leto, samo od leta 1913 pa do 1920, ni bilo tekmovanj.

V Beogradu so že Italijani, Madjari, Nizozemci, Čehoslovaki, Romuni, Švicarji, Holandci, Španci, Danci, ki že pridno trenirajo. Včeraj so prišli še Francozi, Belgijci in Poljaki. Iz Budimpešte bo pripeljal poseben vlak prijatelje veslaškega sporta. Tudi v naši državi je Putnik organiziral posebne vlake. V zadnji seji je Veslaška Zveza določila tekmovalce, ki bodo v teh težkih borbah zastopali naš veslaški sport. Skit: Stipanović, Smederevo; dvojka brez krmarja: V. S., Beograd; dvojka s krmarjem: Gusar, Split; četverec s krmarjem: Gusar, Split; četverec brez krmarja: Krka, Šibenik; dubli skyt: Gusar, Zagreb; osmerec: Gusar, Split. Najboljši veslači so, kot vidimo, iz Splita, ki bodo zastopali v najtežjih konkurencah Jugoslavijo. Čeprav naši veslači naletijo na ostro in rutinirano konkurenco, vendar ni izključeno, da bo uspeša haka zmaga.

Onemu jugoslovanskemu klubu, ki bo dosegel najboljši uspeh na prvenstvu, je poklonil dr. Kraljević lep dragocen pokal. Dosedaj je zbranih v Beogradu 200 veslačev, 40 delegatov inozemskih veslaških zvez. Za vse je dobro poskrbljeno, le za časnika ne. Na Stadionu imajo en sam telefon, katerega bo jutri in v nedeljo uporabljalo okoli 40 časnika. Kako bo s poročili, si lahko predstavljamo. V zelo kočljivi situaciji je naša Veslaška Zveza, imela bo samo z gosti okoli 800.000 Din stroškov. Seveda je država izdatno podprla vso prireditev, kajti brez pomoči javnosti, bi bila taka prireditev v naši nemogoče. Posamezni klubi niso tako bogati, da bi mogli tako prvenstvo sami izvesti. O poteku tekmovanja bomo prinesli točna poročila.

Toda ko sem se dobro zažojl s kruhom in slanino, mi je prišel iznova nasti pogum. Spomnil sem se svojega junaškega očeta, ki mi je sto in stokrat zabijeval, da ne smem biti strahopeten. Toplo mi je postalo ob tem spominu in drobno srčece v meni se je pričelo sramovati svoje malodušnosti, tako da sem naposled rekel sam pri sebi: »Če gleda sedaj moj oče z nebes nam, mora videti, da sem mu poslušen.« Potemtakem sem si nanovo obesil nahrbtnik okoli vratu, si zakopčal kratke hlače visoko nad kolena, ker sem pričakoval globlje struje, in zagazil junaško preko Lynna v Bagworthy.

Kmalu sem sprevidel, da je ta reka vsa prepletena in prerasta z gostim grmovjem, in ni tako skalnata kakor Lynna in da teče po zločnejši strugi. Vneto sem lovil smrkče, postvri in pisance, jih nabadal na ostve ali jih podil na plitvejša mesta, kjer sem jih laže dosegel. Bil sem tako zatopljen v svoje opravilo, da se nisem brigal ne za uro ne za nevarnost, temveč sem vsakikrat, kadar sem dobro zapičil ostve, zavriskal od veselja.

Mojim veseljem klicem je odgovarjal samo odmev od skal, sicer pa nisem zaznal nobenega drugega glasu, kakor če je kdaj pa kdaj zaplahutala preplašena ptica ali vodna kokoška, ki je poniknila pod površje. Večjeje nad menoj je postajalo goščje in goščje, a struja je temnela, kakor da bi se že dan nagibal. Že se mi je loteval strah, da bodo ribe pojedle mene, namesto da bi jaz jedel ribe. Ledena meglja je visela v ozračju in voda je bila tako mrzla, da bi bil skoraj kričal od prezebe. Nazadnje sem dospel skozi grmovje do velike črne kotanje. Ob njenem obrežju se je nekaj lesketalo: sprva sem menil, da je sneg, toda kmalu sem sprevidel, da je le razpenjen vrtnoča.

(Nadaljevanje.)

Jutri otvoritev ljubljanskega velesejma

Otroški čevlji,
visoki, črni ali rujavi,
štej. 18—27

Din 55.-

Dekliški čevlji

iz črnega ali rujavega boksa ali iz laka, praktični, iz dobrega materiala in se nogi dovršeno prilegajo, številka 28—35

Din 85.-

Okusni polčevlji
za dijake, zelo udobni in praktični, iz črnega ali rujavega boksa

Din 165.-

VESELJE OTROK...
ko prične šola, raduje starše. To veselje pa izgine, ako obutev tišči in žuži noge. Otroci potrebujejo dobre, udobne in trpežne čevlje.

Peke

Visoki čevlji,
dekliški in deški, s trpežnimi podplati, iz črnega ali rujavega usnja
štej. 26—30

Din 85.-

štej. 31—35

Din 105.-

Športni čevlji

za otroke, iz rujavega boksa, z okrašenim jezikom, štej. 25—27

Din 85.-

štej. 28—30

Din 95.-

štej. 31—35

Din 125.-

Bogata izbira damskih in moških čevljev!

PRODAJALNE: Ljubljana: Aleksandrova 2 in Miklošičeva 14; Kranj: Ivan Savnik; Celje: Kocenova 2; Maribor: vogal Gosposke in Slovenske ulice in v vseh večjih mestih v državi.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletiva vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Pouk

Vsaka beseda 1 Din

Osmošolec

daje instrukcije iz vseh srednješolskih predmetov v zameno za stanovanje in hrano. Naslov v upravi »Slovenca« 12.730. (u)

Klavir in solopetje

poučuje privatno profesor Milena Verbičeva — Stan in Dom. (u)

Krojači, šivilje,

nešivilje! Pričetek jesenskega prikojevalnega tečaja 5. septembra. Vpisovanje takoj. Honorar znižan. — Krojno učilišče, Ljubljana, Šmartinska 24.

Službe iščejo

Dekle

išče mesto sobarice, natakare ali kaj sličnega. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.727. (a)

Kuharica

začetnica, z gospodinjsko šolo, ki govori tudi nemško, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.725. (a)

Službo dobe

Natakarje,

natakarice, pecivarice in točilce sprejme samo za nedeljo hotel Tivoli. (b)

Šofer

dobi službo proti kavčiji, event. kot družabnik. — Dopise na upravo »Slovenca« pod znač. »Šofer« št. 12.705. (b)

Denar

Vsaka beseda 1 Din

Posojilo

cca. 50.000—80.000 Din proti dobrim obrestim in proti eventualni knjižbi in drugim ugodnostim — iščemo. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sigurno« št. 12.679. (d)

Citajte in širite »Slovenca«!

Dijaki

Vsaka beseda 1 Din

Dva mlajša dijaka

se sprejmeta k boljši rodbini. Naslov pove uprava »Slovenca« 12.664. (D)

Stanovanje

za srednješolca iščem. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.724. (D)

Skrbnim staršem

nudim za hčerke-dijakinje (najraje učiteljice) zelo fin penzion. Vprašati: Jegličeva 1 (Ahaciljeva). (D)

Višješolec

išče stanovanje v Mariboru. Ponudbe s ceno »Brez zajtrka in hrane« na upravo »Slovenca« v Mariboru. (D)

Dijaki srednjih šol

dobe vso oskrbo v prostornem in zdravem stanovanju. Novi trg 4/II. Plača 800 Din mesečno. (D)

Dva dijaka (-inji)

sprejme v popolno oskrbo, solčna soba, elektrika, brezplačna pomoč pri učenju. Bajd, Sv. Petra nasip 71/I. (D)

Dijaka

nižješolca, vernih staršev, sprejem na stanovanje, event. v vso oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.739. (D)

4 dijaki

se sprejmejo na stanovanje. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 12.737. (D)

Dijaka (-injo)

sprejem na stanovanje s hrano ali brez. Istenič, Gosposvetska c. 2/III. (D)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

IŠČEJO:

Prazno sobo

v centru mesta iščem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Prazna« 12.735. (c)

ODDAJO:

Trisobno stanovanje

se takoj odda. Vrhovčeva ulica 12. — Poizve se pri hišniku. (c)

Kuhinja in soba

se odda s 1. oktobrom. — Moste, Zaloška c. 11. (c)

Trisobno stanovanje

komfortno, solčna lega, vrt, oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.701. (c)

Soba za dijaka

ali gospoda se odda takoj. Moste, Zaloška cesta št. 11. (c)

Dve lepi sobi

opremljeni, oddam eni ali dvema boljšima osebam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.729. (c)

Citajte in širite »Slovenca«!

Posvetva

Vsaka beseda 1 Din

Doben oglas v »Slovenca« posvetvo ti hitro prodaj; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Visokoprtilično hišo

novi zgrajeni, z dvema stanovanjima, v Zgor. Šiški 234 — prodam. (p)

Razno

Vsaka beseda 1 Din

Morje — solnce!

Omiš — Split. Hotel »Jadrani«, penzion 39 do 55 Din. (r)

Auto-motor

Vsaka beseda 1 Din

»Wanderer« kolo

s prvovrstnim »Sachs« motorjem je najpopolnejše in najcenejše vozno sredstvo. Tip 1932/33 dobi le pri »Tehnik«, Josip Banjai, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 20. Palača Okrožnega urada. Telefon 3419. (f)

Avto ali motocikl

rabljen kupite najboljši ali prodaste potom avto-trdke O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. (f)

Kupimo

Bukova drva in ogelje

kupuje stalno
Uran franc
Ljubljana
Sv. Petra cesta 24.

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Če avto svoj stari prodajal ali motorja bi znebil se rad, brž kupca ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inserat

Konfekcija — moda!
Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14. Ljubljana. (f)

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po pošttem povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Illica 82. Kemična čistilnica perja.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Za šoloobvezne

deklice nudimo: izgotovljene klothaljice, obleke, lister, klot in kreton predpasnike v vseh velikostih, plaščke, pletene jopice, nogavice, aktovke, kakor tudi razno manufakturno blago za obleke in perilo po jako nizkih cenah. — F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. (f)

Šivalni stroj

nov, šiva naprej in nazaj, 1250 Din. Aleksandrova cesta 5/II. (f)

FOTOAPARATE

svetovnih trdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtländer, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

»Wanderer« kolo

s prvovrstnim »Sachs« motorjem je najpopolnejše in najcenejše vozno sredstvo. Tip 1932/33 dobi le pri »Tehnik«, Josip Banjai, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20. Palača Okrožnega urada. Telefon 3419. (f)

Prodam

večjo množino brinjevca, hrusevca, slivovke, 40 kadi in sodov za namakanje sadja od 5—15 hl ter vinskih sodov od 5—7 hl. Zamenjam tudi za spece-rijsko blago. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.907. (f)

Šolske torbice

aktovke, domač izdelek, dobite poceni pri J. Karlo, Maribor, Trg Svobode št. 6. Popravila točna in solidna. (f)

Pisalni stroj

v kovčku poceni naprodaj. Aleksandrova 5/II. (f)

Spalnica

bukova, kompletna, in kuhinjska oprava, bela, vse novo, naprodaj. Sv. Petra cesta 71. (f)

Nekaj starih oken

kompletnih z okovjem in šipami, prodam. Ogledati v vili Zeschko, vhod iz Knafljeve ulice 18. (f)

Kolo 980 Din

novo, naprodaj. Aleksandrova cesta 5/II. (f)

Kompl. narodno nošo prodam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12.702. (f)

Obrt

Vsaka beseda 1 Din

Talarje in birete

za veleč. gg. duhovnike izdeluje Fr. Himmelreich, Ljubljana, Pred škofijo 9/II. (f)

Koruzo za krmo

oddaja oajceneje veltrovinu žita in moka A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Ugodno lahko kupite

šivalni stroj ali kolo po znatno nižji ceni in sicer:

šivalni stroj z central bobin čolničkom
Köhler po Din 1.750.- Orion po Din 1.600.-
kolesa original **Torpedo po Din 1350.-**

le pri **stari tvrdki** s kolesnimi, avtomobilskimi in zimsko športnimi potrebščinami

J. GOREC nasl. **AUERHAMMER-OGRIK** družba z o. z.
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 30

Zapustila nas je za vedno naša ljuba mama, babica, sestra in tašča, gospa

Ivana Zalaznik roj. Slovša

po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, 31. avgusta ob 6 popoldne. Našo dobro mamo spremimo k večnemu počitku iz hiše žalosti. Vrzdenec št. 69. na domače pokopališče v petek 2. septembra ob 4 popoldne.

Vrzdenec-Ljubljana-Verd, dne 1. septembra 1932.

ZALUJOČI OSTALI.

Msgr. J. Dostal - 60 letnik

Danes dopolni šestdeseto leto svojega plodnega življenja msgr. Josip Dostal, škof. kancler v Ljubljani in umetnostni zgodovinar.

Rojen 2. septembra 1872 v Ljubljani je dovršil gimnazijo leta 1891 in bogoslovje 1895, ko je bil posvečen v duhovnika. Služboval je do 1899 kot kaplan in župni upravitelj v Višnji gori, od koder je prišel za kaplana v Trnovo v Ljubljani. Od tu ga je vzel k sebi škof dr. Jeglič za tajnika in kaplana, kar je bil do leta 1918, ko je postal ravnatelj škofijske pisarne in konzistorialni svetnik. To službo je vršil do leta 1929, ko je prosil za odpust. Vmes je bil od papeža Benedikta XV. leta 1921 imenovan za tajnega komornika.

Z umetnostno zgodovino se je začel baviti že v bogoslovju, kjer mu je bil učitelj pokojni Janez Elis. Pozneje je študije nadaljeval in se s privatnim študijem zelo izobrazil v svoji široki. Leta 1900 je potoval po Italiji, leta 1910 pa po orientu. Kot tajnik škofa Jegliča je ob kanoničnih vizitacijah dvakrat prepotoval vso ljubljansko škofijo in spoznal tako vse domače umetnostne spomenike. Od leta 1903 dalje je bil odbornik Društva za krščansko umetnost prav do njegovega prestanka. Kot tajnik je leta 1907 in 1913 uredil društvena izvestja. Od 1913 do 1919 je poučeval krščansko arheologijo in umetnostno zgodovino na bogoslovnem učilišču v Ljubljani, od 1921 pa je honorarni nastavnik za cerkveno umetnost na ljubljanski teološki fakulteti. Objavil je več spisov v Času, Domu in svetu, Izvestju za krščansko umetnost, Izvestju muzejskega društva za Kranjsko, v »Slovenec« itd.

Jubilantu želimo še mnogo zdravih in krepkih let!

Sprejem v Akademski dom sv. Cirila

Akademiki, ki želijo biti sprejeti v Akademski dom sv. Cirila, naj pošljejo svoje prošnje vodstvu do 15. septembra. Dom jim po zmernih cenah nudi lepa, udobna in zračna stanovanja v nanevo pozidani in presušeni stavbi tik pod Gradom. Stanarina od Din 125—170 se ravna po sobah, v katerih je prostor za dva, tri ali za štiri akademike. Stanarina se nikomur ne znižuje in se mora sproti plačevati do 10. dne v mesecu.

Prijavijo naj se taki akademiki, ki bi v Domu bivali vse leto in bi radi v miru in tišini študirali pa imajo tudi smisel za red in za versko življenje, kajti Cirilov dom noče biti zgolj stanovanjska hiša. Notri je tudi kapela z Najsvetejšim in vsak dan sv. maša. Dom stoji pod pokroviteljstvom ljubljanskega škofa.

V Domu so samo stanovanja, hrano si akademiki oskrbujejo sami.

V prošnji naj vsak napiše tudi naslov, kamor bo dobil odgovor in en izvod hišnih pravil.

Prošnjo za sprejem morajo poslati tudi vsi dosedanjí člani Doma, ako še želijo biti sprejeti.

Vodstvo Akademskega doma sv. Cirila, Ljubljana, Strelška ul. 12.

Trije, ki so pozabili rasti

O kočevskih Liliputancih.

Kočevje, 31. avgusta.

Veliko pozornost so tudi letos vzbudili kočevski prtilikavci, ki so se te dni pojavili v našem mestu. Vsi trije, dve sestrí in brat se pišejo Köstner in so doma v Preriglu. Ze dolgo se sprehajajo po širnem svetu in ga ni skoraj kotička na tej božji zemlji, da ga ne bi bili že obredili.

Letos so bili v južni Ameriki in Indiji. Vsi govorijo angleško, nemško, italijansko in francosko. Njihova skupna višina znaša nekaj manj kot dva metra, teža pa za dobrega možakarja. Zanimivo je, da so njihovi bratje in sestre čisto normalni ljudje in proti njim pravi veliki. Po svetu prirejajo razne predstave in prav dobro zaslužijo. Na vprašanje, zakaj so tako majhni, pravijo, da so pozabili rasti.

Strela zažgala poslopje

Sodošinci, Slov. Kraj., 31. avgusta.

Po hudi vročini in suši se je začelo proti večeru 30. avgusta oblačiti in pričakovali smo dežja. Vse je bilo mirno, le močno bliskanje je osvetljevalo temno noč. Okrog 9 pa je nenadoma zagrmelo in udarilo v orehi, od tam pa v hišo posetnika Domjana Jožefa mlajšega iz Sodošincev, Slov. Krajina.

Plamen je objel vse poslopje. Takoj so prihiteli domači gasilci in so omejili ogenj. Za njimi so prišli sosednji gasilci z brizgalnami, kakor: Gederovci, Petrovci, Krajina, Petanjci, Rankovci, Tišina-Tropovci, Gradišče, Krog in motorke: Radenci, Radkersburg, Murska Sobota, Gornja Radgona, Apače. — Pogorelo je vse gospodarsko poslopje in skoraj vse pridelek, zavarovalnina pa je premajhna v primeri s škodo.

Automobil v jarku

Novo mesto, 31. avg.

Kakor Elija! 60 km brzine! In zakaj ne! Gladka cesta, ravna ko meter, prazna, široka! Saj to je velika cesta iz Brezice do Novega mesta. Kdo bi mogel slutiti nevarnost? In je tudi ga. Munda iz Novega mesta ni slutil. Nikjer nobenega opozorila, nobenega znamenja — pa bum! — v jarek. Pa ne ob cestí, temveč notri v cesto se je zajedel in le ozek hod je še ostal ob strani. Le svoji prisotnosti duha se ima zahvaliti ga. ravnatelj Munda, da je odnesel življenje, dasiravno mu je do kosti pretreseno. Avto si je pa tudi rebra polomil. Sicer menda ne hudo, toda kolikor je, je dosti.

Komaj se je ponesrečenec, ki k sreči nikogar ni vozil, oprostil iz nerodne pasti, je že pridrcala nova mašina in po isti poti — lop v jarek! In še »Tapred« bi bil šel isto pot, če bi ne bil prvi čas na to opozorjen.

Tako se po nezgodnosti varnostnih odredbah cestnih organov, avtomobilske nesreče po nepotrebnem množe. Kdo pa naj trpi škodo?

Kraljeva družina v Kamniški Bistrici

Kamnik, 1. sept.

V nedeljo popoldne se je kralj še petič v letošnjem letu pripeljal na lov v Kamniško Bistrico, kjer je ostal do torka popoldne. V njegovem spremstvu sta bila angleški poslanik Sir Henderson in nemški poslanik von Hassel ter ravnatelj dvornih lovišč inž. Ciril Dimnik.

Prvi lov se je vršil v ponedeljek zjutraj pod Brano in je krasno uspel. Kralj, kateremu je letos v Kamniški Bistrici lovska sreča izredno mila, je pogodil štiri lepe gamse.

V ponedeljek se je na pot v Kamniško Bistrico peljala skozi Kamnik tudi kraljica, predpoldne pa kneginja Olga in dvorna dama baronica Keller. Ob pričetku korporacijskega povesstva pri Konjskem potoku pa odlični dami nista mogli naprej, ker je bila cesta zaprta. Lovskega čuvaja Valentina Uršiča in žene ni bilo doma. Varstvo cestne zapore sta izročila 13 letnemu Tinčku z naročilom, da ne sme spustiti naprej nobenega avtomobila. Fant se je naročila zvesto držal in ni hotel odpreti zapore. Tudi ko sta mu dami v šali ponudili kovača, če odpre cesto, se ni dal pregovoriti. »Jaz odprem samo kralju in nikomur drugemu,« je rekel Tinček. Dami sta mu ponudili še večjo podkupnino, toda Tinček je vse odklonil, češ da za noben denar ne odpre ceste. Šele ko sta mu dami dopovedali, da se peljete h kralju in kraljici, ju je spustil naprej.

V Bistrici je dogodek s Tinčkom zbudil splošno veselost in kralj je naročil, naj pripeljejo Tinčka

k njemu. Fantek je bil seveda v strahu, kaj se bo sedaj zgodilo, toda kralj in kraljica sta ga pohvalila, da je vrli deček, ker je tako zvesto čuval kraljeve lovišče. Kralj mu je za njegovo vneto in odločno podaril tisočdinarski bankovec. Ves srečen je nato itnček hitel domov, da naznaní očetu veliko srečo, ki ga je doletela in pove kako se je s kraljem in kraljico »pogovarjal«.

V torek zjutraj se je vršil zopet velik lov pod Zelenico v dolini Bele. Na kraljevo povabilo se ga je udeležil tudi predsednik Lovskega društva dr. Lavrenčič. V krasnem poletnem dopoldnevu je lov sijajno uspel. Lovska sreča je bila posebno mila kraljici, ki je ustrelila tri gamse, kralj pa enega.

Med lovom so prispele z Bleda v Kamniško Bistrico tudi vsi trije kraljeviči, prestolonaslednik Peter in princa Tomislav in Andrej, ki so ves dan v veselem razpoloženju skakali po zeleni trati okrog lovskega dvorca. Ob pol 3. se je kralj poslovil od družine in gostov v Bistrici in se odpeljal na Bled. Pred odhodom so ga pozdravili zastopniki Kamniške meščanske korporacije.

Kraljica in kraljeviči so ostali v Bistrici še skoro 2 uri. Odjezdili so tudi v dolino Bele, kjer se je vršil popoldne lov. Princ so pogumno sedeli na konjih, katere so varno vodili za uzdo lovski čuvaji. Krenili so po jahalni poti po desnem bregu potoka Bele na pozorišče dopoldanskega lova. Po levem bregu so se nato vrnili na vozno pot, kjer so se vsedli v avtomobile in se odpeljali proti Kamniku in naprej na Bled.

Nemški katoliški dijaki - slovenskemu narodu

Zahvalno pismo knezoškolu dr. Rožmanu in Slovencem

Nemški katoliški dijaki so poslali po svojih duhovnih voditeljih ljubljanskemu knezoškolu sledeče zahvalno pismo:

Belgrad, 31. avgusta 1932.

Vaša ekselencija!

Podpisani duhovniki, ki spremljamo nemške dijake proti domovini, si štejemo v prijetno dolžnost, Vašo Prevzvišenost obvestiti o globoki ginjačnosti in resnični začudenosti, katera je prevzela nas vse, stare in mlade, ko smo stopili na Brezje, na to lepo božjo pot sredi gorske pokrajine, kjer so nam pripravili tako ljubezniv in priščen sprejem. Ko smo vstopili v lepo božjepotno cerkev, kjer smo se mudili v večernih in jutrnjih urah pred milosti polnim oltarjem, smo se spomnili, da so nekoč romali Slovenci v »Kelmorajne«, sedaj pa prihajamo mi na slovensko božjo pot k Materi božji na Brezje. Vaše škofovsko pismo, katero nam je bilo prebrano s

priznice, je napravilo na nas vse globok in neizbrisljiv vtis.

Dolžni smo zato, da se Vaši Prevzvišenosti za to izredno počaščenje globoko in javno zahvalimo, kakor tudi Vašim Slovencem. Radi bi to izvršili ustno, kar pa je radi dolgega potovanja nemogoče, ker se v Ljubljani ne ustavimo dalj časa. Zato prejemite našo zahvalo po tej poti, in sicer v imenu vseh, za vso odkritosrčno ljubezen, s katero so nas sprejeli Slovenci, zlasti pa za Vaše pastirske besede. Ona tesna vez, katera nas druži s Slovenci, ki bivajo pri nas na Westfalskem, je bila na Brezjah še bolj potrjena in poglobljena.

Zapuščamo Jugoslavijo z najlepšimi vtisi in se bomo vedno spominjali Marije na Brezjah, Bleda, Ljubljane in dobrih Slovencev.

Bog živi slovenski narod!

Tensundern, L. Schmedding, W. Meinert, Dr. H. Tugender, van Bebber.

Črni dnevi delovnih stanov

Hudi časi na Jesenicah

Jesenice, 31. avgusta.

Mar se zopet bližajo časi redukcij in brezposelnosti za jeseniško delavstvo? Tako se je delavstvo povpraševalo, ko je v torek bralo listo reducirancev. Dolga je njihova vrsta in med njimi največ družinskih očetov, ki imajo štirinajstdnevno odpoved dela.

September je tu. Kaj kmalu sledi zima. Kam pa naj brezposelni družinski oče po zimi gre za delom, ko je itak vsepovsod preplavljeno z brezposelnimi.

Ze več dni je v obratu v Martinarni samo ena peč, kar pomeni, da ni posebnih naročil. Ako pojde tako naprej, se je resno bati, da se povrne 15. marec, ko je moralo ostati doma celokupno delavstvo, zaposleno v tovarnah Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, Javorniku in Dobravi. Delavstvo je zato v velikih skrbih za bodočnost.

Da je med delavstvom, ki daje največji procent prebivalstva na Jesenicah, že itak malo razpoložljivih sredstev, se pozna posebno ob tržnih dneh, ob torkih in sobotah. Pripeljanih živil, sadja, zelenjadi itd. v izobilju, manjka pa kupujočih, tako da je dostikrat še v opoldanskih urah videli kmečke vozove na trgu, med tem ko so prejšnje, boljše čase izginiili že mnogo prej in so mnogi prodali in razpečali svoje prideleke takoj, ko so se prikazali na Prešernovi cesti. Stara resnica je, ki velja posebno za gorenjski kot, ako delavec nima denarja, da ga tudi drugi sloji nimajo.

Plače so znižali

Šostanj, 31. avgusta.

Tudi v Woschnaggovji tovarni, ki sicer velja kot eno najtrdnějšíh podjetij v Sloveniji, imajo

Pravde, zrcalo naših razmer

Ljubljana, 1. sept.

Le površen vpogled v razne sodne registre razodeva vsakomur, ki ume tolnačiti suboparne beležke, težke kriminalno socialne in gospodarske razmere, ki so zavladale tudi v Ljubljani in okolici. Registri okr. sodišča jasno pričajo, kako so se razne civilne pravde silno razpasle in kako so se pomnožili tudi razni kazenski slučaji.

Trem sodnikom na okr. sodišču so poverjeni civilno-pravdni spori do najvišjega zneska 6250 Din. Odelki so označeni z II, III in IV. Ob gotovih dnevih je pravi naval tožiteljev in tožnikov. Odelek II vodi dr. Jurij Stempihar, odelek III g. Vladimir Velušček in odelek IV g. Josip Baričević. Posamezni odelki so do danes zaznamovali naslednje civilne pravde: odelki II 1442 civilnih sporov od 125 do 6250 Din, 708 opominjvalnih tožb in 35 tako zvanih bagatelj. Odelek III 1354 spornih, 762 opominjvalnih tožb in 21 bagateljnih ter odelek IV 1442 večjih pravd, 746 opominjvalnih in 29 bagateljnih tožb. Prav značilno je, da nekateri tožijo za prav malenkostne vsote, tako za 25 do 40 Din. Neka stranka toži dolžnika za 30 Din in je poverila tožbo odvetočniku. Ta pravda bo pač draga, kajti kolki in takse dosegajo nad

slabe čase. Stalež delavcev je v dobi dobre konjunktore znašal povprečno nad 600, sedaj pa ne veliko nad 250. V letošnjem letu je šlo vidno navzdol. Redukcije, praznovanje, nižanje plač, vse to je že bilo na dnevnem redu. Te dni pa so zopet znižali mezde. Za 15, 20, 30 odstotkov in še več. Eksistenčna možnost postaja iz dneva v dan težja. Kje so vzroki, se vprašuje delavstvo. Naročila ima tovarna, to je res. Vzroki so torej drugi. Ne razumemo, zakaj bi vedno in povsod delavec bil prvi, ki naj nosi posledice krize.

Težave papirničarjev

Vevče, 31. avgusta.

Vedno večja je brezposelnost v vevški papirnici. Ko se je pred meseci sporočilo javnosti, da je delno ustavljen obrat, je tlela v nas le še iskrica upanja na zboljšanje. Danes pa že ne moremo govoriti o delnem obratovanju, saj se po teden dni ne dela, ali pa le po dva do tri dni. V brulinici pa že pet mesecev delo počiva. Vzponedno z brezdelnostjo se večja tudi pomanjkanje že najnujnejših življenjskih potrebščin. S strahom gledamo v prihodnost. Ko mora nas tlačiti misel na zimo, ki se hitro bliža. Med delavstvo se je naselila glasna nezadovoljnost in tudi brezbriznost za našo strokovno organizacijo. To stanje med delavci skušajo marksisiti izrabiti in v kalnem ribariti. S silno agitacijo skušajo delavstvo spraviti v svojo novoustanovljeno organizacijo. Spričo težkega položaja, v katerem se nahaja papirniško delavstvo, je sklicala preteklo nedeljo Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani javen strokovni shod v dom pri Dev. Mariji v Polju, katerega se je udeležilo vse delavstvo.

S polnoštevilno navzočnostjo je papirniško delavstvo ponovno pokazalo složnost in dvignilo enoten glas za izboljšanje svojega in celotnega položaja.

30. Din in odvetočnikovi stroški bodo tudi precejšnji.

Okrajno sodišče ima dva kazenska oddelka VI in VII. Prvi oddelek vodi s. o. s. g. Branko Goslar, a drugi so s. o. s. g. Janko Müller. Oba sodnika sta preobremenjena s kazenskimi zadevami in vsak trikrat na teden razpravlja v sobi št. 28. Kazenske zadeve so se letos izredno pomnožile, kajti vpoštovati je treba, da so po noveli k kazenskemu zakonu, ki je stopila 20. novembra lani v veljavo, okrajni sodniki pristojni tudi za prestopke zoper čast, ki jih je poprej sodil sodnik poedinec deželnega sodišča, dalje so se zelo pomnožili prestopki po § 204 k. z., ki se nanašajo na številne karambole kolesarjev, avtomobilistov, motociklistov in voznikov, močno so se pomnožili tudi prestopki tatvin in vlomov, v kolikor ne spadajo pred deželno sodišče zaradi kvalifikacije in če ne presegajo vrednosti 1000 Din. Odelek VI je do danes zaznamoval že 1384 kazenskih slučaje, dočim lani le 716 in predlanskim 735. Odelek VII pa letos 1220 kazenskih zadev, lani 692 in predlanskim 785.

Kakor je pričakovati, bo sodna statistika letos izkazala velikansko pomnožitev civilnih pravd in kazenskih deliktov.

Naročajte »Slovenca«!

Kmetovo stanje v Slovenski Krajini

Slov. Krajina, dne 31. VIII.

Splošno je znano, da je slovensko ljudstvo potrpežljivo, z malim zadovoljno. To še prav posebno lahko trdimo o našem prekmurskem ljudstvu. Ako gre človeku za biti ali ne biti, potem je konec potrpežljivosti. O grozni suši, ki je uničila naša polja, je »Slovenec« že poročal. Podobna letošnji suši je bila ona v letu 1908, o kateri ljudstvo še danes govori, a gospodarske razmere so bile takrat dobre. V ostali Sloveniji prodajajo kmetje les, hmelj, vino. Živino prodajamo tudi mi, a cenejše ko drugod po Sloveniji. Prodajamo, a prodati ne moremo. Ni več časov, ko so hodili mesarji in prekupčevalci po naših vaseh. Zdaj hodijo kmetje ponujati živino, pa nihče je noče kupiti. Za srečo smatra vsak, če doseže vsaj to, da ga vzamejo v evidenco, da bodo ob priliki pogledali njegovo živino. Dogaja se, da kmetje kar ženejo živino k mesarju, pa naj jim plača še tako nizko ceno. Ljudstvo je prisiljeno prodati tudi živino, ki je nujno rabi. Otave ni bilo nič, paše ni, repe ne bo. Telice in bike ponujajo po 2 Din, pa ga nihče noče kupiti, ker kupujejo le po 1—1,50 Din bike in telice.

Kmetje so mislili, da si bodo sami pomagali in radi tega zakoljejo skoraj v vsaki vasi tedensko dva ali tri komade mlade živine in to prodajajo po 3,50—4 Din kg. Pa to je samo navidezna rešitev. Iz usmiljenja kmetje sami pokupijo meso. To se vleče skozi vse leto in tako vsak sam poje svojo živino. Ker denarja ni, prodajajo meso tudi za žito. Naš kmet je imel vedno glavni dohodek od živine, a tega letos ni, ali je vsaj zelo malenkost. Druga pa naš kmet letos nima na prodaj. Toliko mesa naše ljudstvo še ni pojedlo in ni še popilo toliko vina ko letos. Kmetje iz Slovenskih goric vozijo k nam vino in to prodajajo za žito. Veliko jih je, ki imajo premalo žita, pa vina le kupijo. Ljudstvo sploh več ne misli, kaj ga čaka. Pravijo, da bo itak vsega konec. Glad je neizogiben. Gospodarstva hirajo, ker si kmet ne more več nabaviti niti najpotrebnejših potrebščin. Ura bo res kmalu dvanaest. Razmere se morajo spremeniti ali je pa vsega konec. Kmet kupuje drago, prodaja pa svoje prideleke za smešno ceno. »Slovenec« je poročal pred kratkim, da je nekdo zadnjič rekel, češ, da naši kmetje niso zadolženi. Naj le pride med naše ljudstvo, naše siromašno ljudstvo, kot prijatelj, zaupnik in še le takrat bo spoznal vso bedo in zadolžitev našega ljudstva. Kako dolgo še...?

Povratek otrok s počitnic

Otroci, ki jih je Karitativna zveza poslala na deželo na dvomesečne počitnice, se v prihodnjih dneh vrnejo v Ljubljano. Povratek je organiziran v nastopnem redu:

Otroci iz Nove vasi, iz vasi Ravne, Sleme in Rožance prispejo v soboto, dne 3. t. m. z jutranjim avtobusom do Češnovarja na Dolenjski cesti okrog pol 8. — Otroci iz vseh vasi, ki bodo vstopali na obeh progah Novo mesto-Ljubljana in Kočevje-Ljubljana, prispejo na glavni kolodvor v nedeljo, dne 4. t. m. ob 20.18 zvečer. Otroci, ki vstopajo na kamniški progi, pridejo v Ljubljano v nedeljo, dne 4. t. m. ob 17.55 in sicer na glavni kolodvor, otroci iz vse Gorenjske pridejo v Ljubljano v nedeljo, dne 4. t. m. ob 20.24 zvečer. —

Vabimo starše vseh otrok, ki se doslej še niso vrnili, da pridejo ob določenih uri otroke počakat na kolodvor.

Na Mali Smaren, 8. septembra priredimo zahvalno službo božjo, katere naj se po možnosti udeležijo vsi otroci, ki so bili teh počitnic deležni, v Križankah ob 7 zjutraj. Starše naprošamo, da opravijo že na predvečer sv. spoved, da se bodo lahko na praznik med sv. mašo udeležili skupnega sv. obhajila.

„Živalica“ na velesejmu

»Živalca« razstavi tudi ptice pevke

Jesen prihaja v deželo in naši ptički pevci so utihnili, skoraj bi rekli, izumrli so. Vsi se pripravljajo na tihem na zimo in oni, ki nam ostanejo zvesti tudi v mrzlih in ledenih mesecih, menjavajo svoje stare pisane suknjice z novimi bolj toplimi, da jim ne bosta mogla sneg in mraz preveč do živega.

Selivci pa, škoreci, lastovke in drugi, postajajo vedno nemirnejši. Pokoravajoč se svojemu nagonu se zbirajo v trumne jate in se trenirajo za dolgo pot na daljni jug. Vsi ti naši krilati prijatelji so postali torej resni in kdo bi v takih časih pel in ubiral strune.

Pa so vendar še nekeje pri nas pevci, ki ne poznajo letnih časov in se nič ne zmenijo zanje ter pojo slavo majniku, kakor da bi trajal vse leto. To so ptički, ki jim zibel ni tekla v naravi in katere tudi ne poznajo, pa so kljub temu, da se nahajajo v ujetništvu, katerega se pa niti ne zavedajo, vedno veseli in razpoloženi za petje.

Torej v naravi jih ne bomo iskali, pač pa bomo šli vsi, ki so nam ptički pri srcu, na jesenski velesejem »Ljubljana v jeseni«, kjer bo razstavilo naše agilno društvo »Živalica« poleg zajčkov, golobčkov, grlic, fazanov in perjadi sploh, v posebnem oddelku veliko družino raznovrstnih ptic pevč. ki pod skrbno nego svojih zvestih rednikov pojo kot da je vsa priroda v brstenju in cvetju.

Vsak obiskovalec te razstave bo lahko prišel na svoj račun, saj bodo zbrani in razstavljeni številni pevci, bastardi, križanci, navadni kanarčki, kanarčki čistokrvni harcerji. Zlahtni vrvice, ki se še posebno odlikujejo po svojem lepem melodičnem petju, nadalje snežno beli in belo rumeni ter izabela kanarčki, nekaj skupin najdražjih eksotičnih ptičkov pevcev in pa seveda tudi nekoliko skupin onih eksotov, ki se odlikujejo s svojim krasnim večbarvnim petjem.

Z eno besedo: »Živalica« nas bo s svojo celotno razstavo, ki bo prirejena v paviljonu »G«, močno presenetila, ker njen cilj je, da bo razstava čimbolj raznolična in pestra ter ne bo razstavljenih in skupaj stlačenih večje število živali od ene in iste vrste in pasme, temveč od vsake vrste in pasme živalic le po nekaj najlepših eksemplarjev. Razstava bo obsegala preko 600 raznovrstnih ljubkih živalic, kar bo tudi najbolj živa reklama za agilno društvo »Živalica«, njenim obiskovalcem pa v največje zaželenje.

J. K.

Beli zobje: Chlorodont

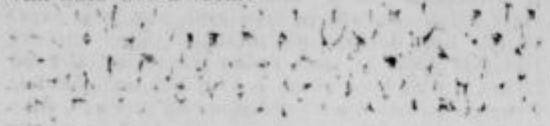
prijetno osvežujoča zobna pasta s poprovo meto tuba Din 8.— in Din 13.—

Ljubljana

Proslava 20 letnice v Šiški

Dostojno je šišensko prosvetno društvo proslavilo preteklo soboto in nedeljo 20-letni jubilej svojega obstoja. Vse se je izvršilo proti vsemu pričakovanju. Vse je stopilo na noge in med seboj tekmovalo. Zato je pa tudi uspeh prav lep. Uprizoritev »Divjega lovca« je bila prav lepa in posrečena. Za igranje na prostem je bilo treba sicer velikih priprav, vendar je bil z lepim užitek, ki ga je imelo občinstvo, trud naših fantov in deklet, gotovo poplačan. Vsi igralci so igrali prav dobro, nekateri pa prav sijajno. Naj so pa tudi zlasti pohvale. Zato vsa čast šišenski dramatičnemu odseku! Le naprej, še višje!

Pa tudi občinstvo je pokazalo zanimanje za celotno proslavo. »Divji lovec« je bil razprodan kljub velikemu prostoru. Mnogo gostov je moralo oditi, ker je zmanjkalo vstopnic. Igra je posetilo več odličnih osebnosti, med katerimi omenjamo zlasti avtorja »Divjega lovca«, pisatelja g. Finžgarja. — Prav tako je lepo uspela nedeljska veselica, na kateri je bil poset naravnost velik, prostoren vrt Centralne vinarne je postal premajhen. Naši prijatelji so pokazali svojo zvestobo in pridobili smo si novih. Zato hvala vsem!

Ta nastop šišenske prosvete ter poset njenih prijateljev na prireditvah pa je zopet pokazal, da Šiška potrebuje svojega lastnega, večjega prosvetnega doma. In zato ga mora dobiti! Na delo! — Bog živi!

Med. univ. dr. JAKŠA JOŽE

specijalist za kožne in spolne bolezni

Ljubljana, Kongresni trg 8, II. nad.

zopet redno ordinira.

Kaj bo danes?

Kino Kodljevo: Ob 8 »Nasilje« (George Bancroft).

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohinec ded., Rimska cesta št. 25 in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41.

★

● **Prihod češkoslovaških narodnih noš.** Narodno propagandno društvo za ohranjanje narodnih noš vabi vse člane in članice ter prijatelje društva, da se udeležijo slovesnega sprejema gostov iz Češkoslovaške v čimvečjem številu v narodnih nošah in s kongresnimi znaki danes v petek ob 17 na glavnem kolodvoru. Prinesite cvetja, da bo sprejem čim veličastnejši.

● **»Za peto, za šest«.** Letos se je organizacija dijaškega sejma na Kerkovem trgu nekoliko ponesrečila, vendar nikomur na škodo. Naznanjeno je bilo, da se sejem prične 2. septembra, toda potreba in pa ker se že prihodnje leto šole prične, je povzročilo, da se je ta sejem pričel že konec avgusta. Prve dni je bil sejem nekam skromen in plašen, pet do sedem dijačkov je za oglom Fabjanove hiše barantalo za knjige. Včeraj pa se je sejem razmahnil v pravo vrvenje, kakršnega niti mi, starejši svoje dni — oh, kje so tisti dnevi — nismo še poznali. Ni čudno: leto za letom se prijavlja v srednje in v meščanske šole vedno več učencev. Letos so te šole dosegle dosedaj še neznan rekord vpisanih dijakov. To in pa še, da je le malo staršev, ki morejo kupiti svojim otrokom nove knjige, to je vzrok, da je letošnji sejem tako živahen. Dijaki pa kažejo na sejm isto vnetje in spretnost, kakor smo jo svoje dni kazali mi. Prebrisanji kupčujejo na vse mogoče načine in prekupejo knjige, ki jih potem razpečujejo dalje z dobičkom. Mnogo takih škuk si z dobičkom potem kupi knjige, ki jih sami potrebujejo. Drugi pa so zadovoljni, če prodajo svoje stare in si potem kupijo nove. Vse je prav tako, kakor je bilo pred leti, le bolj živahno je in pri pogajanjih za knjige navajajo kupci in prodajalci številke, ki bi se nam zdele včasih, da spadajo bolj v astronomijo, kakor na dijaški sejem. Tudi starši, očetje in matere posegajo v življenje dijaških sejmov, seveda le bolj za svoje male prvošolce, ki so v tem življenju še neizkušeni, ki pa bodo prihodnje leto že nastopili kot samozavestni drugošolci — brez zaščite staršev. Marsikdo starejših obstane ob tej dijaški živ-

Prijateljček moj, le pojdi z menoj, v Slamičev restoranj greva nocoj!

vahnosti in se za trenutek zamisli... Marsikomu se obraz razsvetli, ko vidi to znano mu sliko iz mladosti, marsikomu pa se obraz tudi zmrača, ko pomisli, da ima tudi on sam srednjo in celo visoko šolo, pa je brez zaslužka in na tihem obžaluje to mladino, o kateri misli, da bo po letih prav tako razočarana kakor on sam. Res je, mnogo jih bo razočaranih, gotovo pa ne vsi in upajmo, da tudi ne večina. V tem pa je zmagala mlada življenja, ki pogumno sedaj stopa na pot.

● **Podaljšana policijska ura.** Kr. banska uprava je za čas jesenskega velesajma od 3. do 12. septembra t. l. dovolila za vse gostilnišarje obrate mesta Ljubljane podaljšanje policijske ure do 1. jutraj, do katere se smejo točiti alkoholne pijače.

● **Ljubiteljem rib.** Ribarsko društvo »Nivice« z otoka Krka bo pričelo najbrže v petek 2. septembra s prodajo morskih rib vseh vrst na ljubljanskem trgu. Po možnosti sn bodo ribe prodajale vsak dan. V časopisju pa bodo objavljene vrste rib, ki se bodo prodajale naslednjega dne, prav tako tudi cene. Blago bo zajamčeno sveže, takoj po lovu v nalašč za to pripravljenih zabojih dostavljeno na trg v Ljubljano. Hoteli, restavracije, menze kakor tudi cenjeno občinstvo bo lahko pri stojnici vsak dan do 11. naročilo ribe, ki jih bodo dostavljali na dom. Posebno opozarjamo, da bodo cene najnižje.

● **Nujna prošnja na mestno upravo.** Prejeli smo: Ker je cesta za Gradom zaradi razširjenih valnih del zaprta, gre velik del prometa skozi Hradskega vas. Težki avtomobili in avtobusi so nevarno ozko cesto strahovito izdelali. O kakem hodniku za pešce ni nobene sledi. Povsodi same kotanje in blato. Ljudje, ki stopajo iz hiš, so vedno v nevarnosti, da pridejo neposredno pod voz ali da jih podere tik mimo vozeč kolosar. Kaj bo sedaj, ko bodo začeli otroci hoditi v šolo in bo ob jesenskem vremenu cesta vedno polna blata in luž? Kam naj se ljudje umikajo pred raznimi vozili in neprehodnim blatom? Če že mestna uprava misli, da bi bila brv ali druga neposredna zveza z mestom za Hradskega vas prevelik, nezaluzen luksuz, dočim hodo v mestu že kmalu tudi ljubljanski čukci dobili svoj lasten most, potem naj pokaže vsaj nekoliko socialnega čuta in slednjim v Hradskega vasi uredi vsaj opek hodnik za pešce.

● **Racija.** Včeraj jutraj je policija napravila na robu mesta običajno racijo. Prijela je več brezdomcev, pod nekim kozolcem pa je zasajila 39-letnega dvinarja Janeza Paplerja, doma z Gorenjskega. Tega išče orožništvo radi raznih vlovov na Dolenjskem in v okolici Zidanega mosta. Janez je vlamjal v družbi dveh drugih tovarišev, ki jih oblasti še nimajo. Nakradli pa so baje zelo mnogo.

● **Nesreča v Kolodvorski ulici.** Na nesrečnem vogalu Kolodvorske in Slomškove ulice, ki bi ga morali že davno urediti, se je včeraj zopet pripetila ena izmed nesreč, na tem oglu tako običajnih. Nekaj javencev je podrl s kolesom 7 letnega Rada Vidro, sina železniškega ključavničarja s Tabora 5. Deček je dobil močne poškodbe na desnem kolenu in na desnem komolcu, tako da ga je moral reševalni avto prepeljati v bolnišnico.

● **Bluze,** damsko perilo, torbice, rokavice in nogavice, ima v krasni izbiri tvtarka Mišo Karničnik, Stari trg 8.

● **Posetnikom velesajma in udeležencem** prihodnjih svečanosti v Ljubljani priporočamo novi načrt mesta Ljubljane. Izborno je sestavljen in risan v petih barvah. Vse ulice, ceste in trgi so v načrtu jasno razvidni, tako tudi javna poslopja, politični in vojaški uradi, cerkve itd. — Cene so sledeče: načrt s seznamom ulic velja 20 Din; načrt nalepljen na karton s seznamom 35 Din; nalepljen na platno v žepni obliki s seznamom 45 Din; na platnu s palicami in s seznamom 55 Din. Seznam ulic 5 Din. — Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Modni salon „Vera“

zopet redno dela. — Telefon 24-63

Vprašanje „naše“ kulture

Slovenci po pravici trdimo o sebi, da smo kulturni narod. Vse nasprotnike te naše svetle in ponosne zavesti pobijajo minula in sodobna dejstva, ki pričajo o razvoju, o poteh in o zgodovini našega duha. Od prvih, skromnih začetkov v davnini smo se skozi stoletja dvigali navzgor in napredovali vedno više. Danes imamo vseučilišče, bogato razvito znanost, književnost in umetnost. In kar je poglavitno: v nas živi zavest osebne, samostojne bitnosti ter volja živeti in ustvarjati, rasti in napredovati do vedno večje popolnosti.

Prav zaradi tega pa spada med naše poglavitne narodne in kulturne dolžnosti, da po svojih najboljših močeh skušamo odpraviti vse napake, ki ovirajo razvoj in zatemnjujejo podobo naše narodne kulture. Ko se namreč z njo ponosamo, bi se morali prav za prav včasih vendarle tudi vprašati, ali je vse prav in v redu pri nas, ali ni morebiti tudi marsikaj slabega, da, celo gnilega vmes. Tega bi se morali mi vsi spomniti vsaj spričo dejstva naše kulturne in narodne razcepjenosti. Ali je sploh še kje na svetu narod, razen Slovencev, kjer bi se je mogla načeti takšna vprašanja kakor n. pr. čni in beli kruh.

To so nekulturni pojavi našega kulturnega življenja in obenem velike ovire na poti k idealu naše narodne kulture. Ta

Kaj je kultura prav za prav? Navadno si pod tem mislimo duševno življenje, delo, ustvarjanje in vrednote. Vendarle pa more izraz kulture imeti širši ali ožji obseg: more poleg duševnega pomeniti tudi ves telesni in materialni o tehniki svet, katerega sicer navadno imenujemo civilizacija, pa tudi duhovni svet etosa in religioznosti. Če torej rečem »kultura«, si lahko mislim vsaj troje: civilizacijo, kulturo v smislu duševnosti in religijo. Morem pa si tudi — in to smatram jaz za pravilno — pod besedo kultura

predstavljati pač vse naravno telesno-duševno človekovo udejstvovanje, n. pr. obrt, tehnika (= civilizacija), znanost, umetnost itd. (= kultura v ožjem smislu), medtem ko religija pomeni doživljanje in ustvarjanje nadnaravnih, duhovnih vrednot. Zato moramo prav za prav pravilno govoriti, kadarkoli razpravljamo o teh stvarih, o kulturi in religiji, oziroma, če isto izrazimo s primerom, o kvaliteti in ideji vsega kulturnega življenja. Gre predvsem za to, da ločimo tukaj dvojje: prvič to, kar človek je, ali kar ima, ali kar ustvari v naravnem, zlasti duševnem območju. To imenujemo kulturo. Le-ta more biti seveda dobra ali slaba, kvaliteta ali pa nekvaliteta, kakor ima pač vse dvojno, pozitivno in negativno stran. Zato tudi govorimo o »kulturni« dobronah in o »kulturnem« zlu. Razen tega pa moramo ločiti to, kako se človek v vsem tem svojem »kulturnem« življenju in delu postavi v razmerju do večnosti. To stališče nasproti večnosti pa imenujemo človekovo svetovno naziranje ali idejo. Na tej metafizični ravni pa je človek zopet ali homo religiosus (verniki) ali pa ateist (humanist, naturalist, liberalci). Če torej govorimo o »kulturnem« človeku, moramo vedno ločiti to dvojje: dušo in duha, delo in idejo. Prirodno človek pripada n. pr. slovenskemu narodu; in vendarle more le-ta človek v idejno-duhovnem pogledu biti ali katoličan ali liberalci, ne da bi zaradi enega ali drugega prenehal biti Slovenec. Ali pa: po prirodnih darovih more biti človek strokovnjak, znanstvenik, umetnik itd., a je pri vsem tem idejno bodisi ateist, bodisi iskreno doživljajoč vernik. Eno ali drugo prav tako ne izključuje nasprotne možnosti, kakor ni eno pogoj drugega. Tudi katoličan je lahko, če nima talenta, slab znanstvenik ali umetnik, prav tako lahko je tudi ateist nasprotno lahko nosilec in ustvarjavec najvišje kulture. In obratno. Oboje je in ostane ravno dvojje, čeprav se seveda v človeku križata in veže, spajata in družita v enoten svet njegove osebnosti. Kar velja za osebnost in kulturo posameznika, velja prav tako tudi za takozvano kulturo naroda ali pa človeštva vobče, saj je jasno, da ti različni vidiki, namreč psiho-

Maribor

● **Mrtvaški zvon.** V Smetanovi ulici je umrl v starosti 78 let ugledni posestnik g. Franc Stropnik. Blagega pokojnika bodo pokopali v soboto ob 4 popoldne iz mrtvašnice na mestno pokopališče. — V splošni bolnišnici je ugrabila smrt mladega, 14 letnega Antona Brgleza, sina posestnika iz Zgornje Poljskave. Pogreb bo jutri ob 15 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Svetila pokojnim večna luč, hudo prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

● **Krčevinsko izobraževalno društvo** ima v nedeljo sestanek s poučnim predavanjem ob 16.

● **Ljudsko gibanje** v avgustu. V preteklem mesecu se je pomnožilo število mariborskih mestanov za 74 novorojenih; od tega točna polovica, 37, moškega in prav toliko ženskega spola. — Umrla je v istem razdobju 59 oseb, 28 moških in 31 žensk. — V zakonski pristan je zajadralo 30 parov.

● **Neprijeten obisk v Betnavi.** V škofijiškem dvorcu v Betnavi so imeli v noči na četrtek neprijeten obisk. Vlomilci so se splazili neopaženo v stanovanje dvorca ter ga temeljito opleni. Odnegli so sedem dragocenih velikih preprog, dalje odeje in posteljino iz spalnic ter upravitelju vso mesnino. Škoda, katero so z vlomom povzročili, je zelo občutna. Pri vlovu je moralo sodelovati več oseb, ker bi drugače ne mogli izvršiti svojega posla tako temeljito. Ker se nahaja stanovanje upravitelja zadaj na dvorišču, dočim so opljene sobe obrnjene proti cesti in parku, jih pri delu ni nihče motil. Očitno so sodelovali pri vlovu klateži, katerih je zadnje čase teženski gozd in okolica Betnave poln. Ravno pretekli ponedeljek so v dvorcu vršili temeljito čiščenje in zračenje posteljnine in preprog. Klatežem se je dala takrat ugodna prilika, da so si iz bližnjega parka in gozda ogledali vse predmete, po katerih so se jim pocedile slane. Studenski orožniki so podvezli za vlomilec energično preiskavo in obveščena je bila tudi mariborska policija, tako da je upati, da ne bodo s plenom ušli.

● **Na pogorišču gori dalje.** Malokateri požar je dal gasilecem toliko posla, kakor ogenj v Arbeiterjevem skladišču, o katerem smo obširneje poročali včeraj. Tlenje, ki se je začelo v bale cunj, je nemogoče zadušiti z vodo. Polivali so tleče kupe v sredo ves dan, da je končno zmanjkalo v hidrantu vode, pa se je še neprestano kadilo in kadar je zapihal veter, so planili na dan zopet plameni. Ko ni dajal vodovod več potrebnega pristika, sta stopila prvič v tako akcijo oba mestna škropilna avtomobila ter se izvršno izkazala. Na Kruppovih škropilnikih je namreč tudi centrifugalna sesalica, ki omogoča uporabo škropilnikov za gasilne motorke. Oba škropilnika sta dovažala na pogorišče vodo iz Drave ter jo brizgala nato v gasilne cevi. Zvečer je pristojil gasilec na pomoč še dež, tako da so okoli polnoči zapustili pogorišče v nadi, da je ognja konec. Pa so se ustili, ker so se plameni kmalu zopet pojavili in to s tako močjo, da je morala priti motorka, da so jih zopet pogasili. Tlenje je tako polagoma uničilo vse bale, ki jim je požar prizanesel. Včeraj dopoldne si je ogledala pogorišče tudi komisija, ki je precenila škodo ter skušala dognati vzrok požara. Sosedje pravijo, da so pričele tleti v skladišču cunje že dan pred požarom, ker se je žutil v bližini barake močan smrad po dimu.

● **Obrtniki zbornice.** Od tukajšnjega Slov. obrt. društva smo prejeli: Obrtništvo se opozarja na veliki obrtniški zbor, ki se bo vršil v Ljubljani v nedeljo 4. septembra ob 9 v prostorih OUZZ. Na zboru se bodo obravnavala važna obrtniška vprašanja. Da bo šod čim številnejši in da pokažemo solidarnost naših upravičenih zahtev, se pozivajo vsi oni, ki se žele udeležiti zbora, da se zgloso najkasneje do sobote dopoldne v pisarno Slov. obrtnega društva, kjer določijo legitimacije za četrtinsko vožnjo.

● **V poravnavi.** Za poravnalo postopanje je zaprosila modistka in trgovka Ana Hobacher, Aleksandrova 11. Terjatve je prijaviti do 30. septembra, poravnalni narek pa se vrši 6. oktobra. Nudi 50% kvoto, plačljivo v polldrugem letu.

● **Iz sodne službe.** Od okrožnega sodišča je preslavljen v Trbič pisarniški pripravnik Josip Stalcer. Na okrožno sodišče pa pride pisarniški pripravnik Franc Gregorevič iz moške kaznilnice.

● **SSK Maraton.** Sestanek vseh lahkoletcev v petek ob 20 na Livadi. Važno radi medkubuske tekme z Rapidom. Točno! — Damska sekcija: danes ob pol 8 damski trening. Udeležba strogo obvezna. Nove članice se sprejemajo.

● **Afera Kmetijske eksportne zadruge** v Mariboru dobiva neprestano nove oblike. Uprava zadruge, to sta predsednik Kristof in tajnik Žunkovič, sta podala po svojem zastopniku dr. Milanu Gorisku za upravo v »Jutru« in »Večerniku« pojasnila te izvoljene uprave do konkurza. V tem posvili je pač najbolj zanimivo stališče uprave, da Ijvorijo oni zneski, ki so jih plačali člani zadruge na račun uprave, premoženje zadruge in ne posameznih upnikov. To se pravi, da ne bi mogli upniki skoraj nihesar več terjati od zadruge, četudi so zavarovalni posli zadruge pravomočno ukinjeni in se torej te

zavarovalne pogodbe sploh ne morejo izvršiti. To stališče je vzbudilo seveda pozornost in nezadovoljnost med neštevilnimi upniki. V konkurzu se bo seveda vse premoženje razdelilo med upnike v odplačilo vsega, kar so plačali zadruzi. Pozornost vzbujajo trditve, da zadruza ni pasivna. Če se upošteva vajo prijavljene zavarovalnine, bi morala zadruza izplačati 32 milijonov, če se pa vrnejo vplačila, pa okoli 5 milijonov.

● **Teki, skoki, meti.** Lahkoatletika medkubuska tekma Maraton—Rapid se vrši v nedeljo 4. septembra ob 9 dopoldne na igrišču Rapida. Na sporedu so tekmovalci v sledečih disciplinah: tek 100 m, skok s palico, tek 800 m, met krogla, skok v daljavo, met diska, tek 3000 m, skok v višino, tek 400 m, met kopja in štafeta 4 krat 100 m. Prijatelji lahke atletike podprite z udeležbo idealna stremiljena lahkoatletov.

● **Tuji v Mariboru.** Avgusta je bilo v Mariboru zglednih 1481 tujecev, od tega 424 inozemcev. ● **K včerajšnjemu poročilu** o izrednem občnem zboru mariborskih gostilničarjev in kavarnarjev dostavljamo še, da sta bila izvoljena v odbor poleg kavarnarja Klešiča kot namestnika še kavarnar Ljotje Strehar in gostilničar Kiemenwenger Ivan. V nadzornem odboru so Bernik, Verzel, Resnik in kot namestnik Franček Trafenik. V častni odbor so bili izvoljeni Serec, Zemljčič, Klešič, Valjak in pa Ivančič.

● **Iz gledališča.** Režijo glasbenih del v letošnji sezoni je prevzel mariborski rojak g. Bachman. Prva dramska predstava bo 1. oktobra in se uprizarja Cankarjevo odsko delo »Za narodov blagor«. Kot prvo glasbeno delo pa pride na vrsto Straussov »Valček čare«.

● **Bivše mariborske gledališke abonente,** ki kljub mnogim pozivom v časopisju in osebno še doslej niso poravnali svojega zastanka na abonmaju, nujno prosimo gledališka uprava, da to store vsaj prve dni tega meseca. V nasprotnem slučaju bi bila uprava gledališča prisiljena, da odstopi vse terjatve svojemu pravnemu zastopniku.

Ptuj

● **Mutčeva usoda.** Gluhonemi Franc Terbulce je pasal živino v bližini broda pri St. Janžu na Dravskem polju. K njemu je stopil delavec Martin Pavco in zahteval od njega vžgalice. Terbulce mu je z znamenjem odvrnil, da jih nima. Nato je Pavco zamahnil s palico proti gluhonememu Terbulcu, ki pa je udarec vrnil s palico. Pavco je segel po nožu in Terbulca dvakrat sunil v glavo, da je obeljal v mlaki krvi. Pavco je dejanje priznal, izgovarja pa se na pijanost. Terbulcevo stanje je precej nevarno.

● **Iz davčne uprave.** V Ptuj so prispeli trije višji finančni funkcionarji od finančnega ravnateljstva v Ljubljani in sicer in. svetnik Pernec, računski svetnik Glazar in davčni inspektor Pirkmajer nadzorovat poslovanje pri davčni upravi po novih predpisih.

● **V Rogoznici** je cestna razsvetljava zelo pomankljiva. Pešcem preti nevarnost, da se v globoki nočni temi prevrnejo v jarek. Luč ugaja že ob 21. Prebivalstvo prosi, da bi luč gorela vsaj do polnoči.

● **Gostilno v Narodnem domu** je prevzel Ivan Grobovšek, gostilničar in mesar v Brežicah. Med ponudniki je bilo tudi več domačinov Ptujčanov.

Naznanila

Ljubljana

● **Krojači in krojačice!** V nedeljo se vrši v Ljubljani v prostorih okrožnega urada za zavarovanje delavcev veliko obrtniško zborovanje, na katerih se bo tudi razpravljalo o težnjah krojaškega stanu. Udeležite se zborovanja v okrožnem uradu polnoštevilo. Predsednik.

● **Akademski društva pozivljajo tovariše pevce,** da se udeležijo skupne pevske vaje drevi ob 20 v telovadnici I. drž. realne gimnazije v Vegovi ulici. Prosimo številne udeležbe.

● **Nameščenci — delegati v Pokojniškem zavodu za nameščence** v Ljubljani. Za soboto 3. t. m. sklicani sestanek delegatov — nameščencev se vrši ob 11. dopoldne v predavalnici Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-b vrata 10 in ne ob 20, kakor je bilo pomotoma objavljeno v dnevnem časopisju. Pač pa bo v soboto zvečer na čast delegatom družabni večer v nebotičniku. Tovariše delegate opozarjamo na uro sestanka ter so vsi naprošeni, da se ga točno in gotovo udeležijo.

ni Slovencev razen katoliških Slovencev, ko pa smo Slovenci bili Slovenci, se preden smo se pokatoličili, in je vendarle vedno bilo tudi med nasprotniki nešteto najvernejših, najzvestejših čuvarjev in branilcev naše narodnosti. Ali pa nasprotno: da si je slovenski liberalizem pridržal lastil monopol na slovensko kulturo, izključujoč v svojem osebnem napaču od nje vse, kateri niso bili njegovega mišljenja. In tako so eni kakor drugi namesto ene same, edinstvene slovenske kulture začeli poudarjati takozvano »našo« kulturo. Edino opravičilo in zdravi vidik kvalitete se je tako umaknil izključno vidiku ideje, naziranja ali pa, še slabše, celo samo vidiku pripadnosti. Naša kulturna vzgoja zadnjega polstoletja je šla v tej smeri in je poglata tako globoke korenine, da je še danes v zemlji prepolno strupenih kalil.

A čas je prišel, da vsi spoznamo zmoto in se borimo za novo, veliko slovensko sintezo, ki nam bo omogočila življenje v miru in pravičnosti, ljubezni in spoštovanju med seboj kljub nepomirljivemu nasprotju idej. Saj ni res, da bi vsi Slovenci, brez razlike svetovnega naziranja, ne mogli čutili, da smo sinovi in hčere ene matere, otroci ene zemlje, bratje in sestre ene krvi! In ni res, da bi prav mi Slovenci ne mogli razumeti, spoznati in priznati: »naša« kultura — to je »naša« liberalna, katoliška, socialistična itd. kultura, izmed katerih naj bi vsaka izključevala drugo — je zmota; a resnica je — naša slovenska kultura, ki je edinstvena in nedeljiva, skupna naloga in delo, skupna vrednota in ponos nas vseh, pa čeprav so gradili in grade njeno stavbo zidariji in verniki najbolj nasprotujočji si in nepomirljivi ideji. To naj bi bile vedno smernice naše kulturne vzgoje.

Prepričan sem, da ti nazori prav nič ne nasprotujejo in ne ovirajo naše borbenosti in našega prizadevanja, da bi vse slovenstvo, ves naš narod, vsa naša kultura nekoč idejno bila katoliška. Kultura in katoličanstvo — to je in mora biti naš slovenski ideal!

Franc Vodnik.

Dnevna kronika

Inserenti!

LE TRGOVEC, ki plove s tokom časa, ostane danes zmagovalac. Vedno novih kupcev si pridobiva z inseriranjem v »Slovenec«. »Slovenec« razpolaga s kuponom čitateljskim krogom in obenem z veliko razširjenostjo. Zato inserirajte v »Slovenec« zlasti za volesojem!

Inseratni oddelek »Slovenca«.

Koledar

Petek, 2. septembra: Stefan, kralj; Maksima, mučenica.

Novi grobovi

† Ivana Zalaznik. Na Vrzdencu pri Vrhniki je umrla gospa Ivana Zalaznik, roj. Slova. Pokopali jo bodo danes ob 4 popoldne. Naj počiva v miru! Žalujemo naše sožalje!

Osebnosti

Iz srednješolske službe. Prestavljen je s I. drž. gimnazije v Ljubljani v Mostar prof. Ivan Dolenc, odlični pedagog in znani kulturni delavec, ki ima zlasti izrednih zaslug pri proučevanju Kerkovega političnega, gospodarskega in kulturnega dela. Je tudi urednik Kerkovih zbranih spisov.

Ne moreš v šolo? Vzgoji se sam!

Nauči se sam vseh stvari, ki jih potrebuješ za svoj uspeh v življenju! Krepka volja! V letu dni znaš vsa trgovska predmeta, kakor tudi zadržati in katekoliti svetovni jezik. — Pisi na Dopolno šolo v Ljubljani, Pražakova 8, ali pa se oglasi sam. Informacije zastoj. Uradne ure 8-12, 2-6, nedelja 10-11!

Ostale vesti

Slovenska knjiga na jesenski razstavi. V teh dneh bomo Slovenci pokazali javnosti, kaj smo ustvarili v duhovnem pogledu. Pokazali bomo besede svojega duha v tisku, pokazali, da je naš človek tudi potreben kruha za duha. Majhen narod smo, pa smo vendarle velik narod v pogledu nestranskega dela pri nas. Med mnogimi knjigami, ki bodo v teh dneh na ljubljanskem velesejmu, bo pa obilno število tudi takih knjig, ki so izključno za duha, za popotnico na ono pot, ki nas privede k Bogu. Videli bomo knjige iz zbirke »Nebeške rože«, ki jih ureja kanonik Al. Stroj in ki obravnavajo razne zadeve duhovnega življenja. Te knjige so lepo opremljene in so primerne tudi za darila ob raznih prilikah. Dostojno so izšle iz zbirke »Nebeških rož« te knjige: 1. *Zivljenje z Jezusom*, knjiga za pripravo in zahvalo pri sv. obhajilu. 2. *Kroljevanje Srca Jezusovega v družinah*, ki govori o družinah, posvečenih božjemu Srcu in vsebuje molitve za vse, ki so se Njemu posvetili. Namenjena je zlasti mladini, zakaj mladina naj bo tista, ki naj nam izpravi posebnih milosti pri božjem Srcu v teh težkih dneh. 3. *Se. Terzija Deteta Jezusa*, ki opisuje čudodelno svetnico te dobe, nam slika njegova junaška, otroško vdanega duha in nas vabi na njeno malo pot, po kateri naj hodimo vsi, da bomo srečni v Bogu na tem in onem svetu. 4. *Sveti rožni venec in lavretanske lilije*. To knjigo je spisal Slovenec Mihael Hofman in jo je izdal misijonar Friderik Baraga, ki je bil prišel prvič iz Amerike. To je prava šola dobre molitve, dragocen pripomoček za pravo pobožnost z dodatkom *Slovenske molitve za ohranitev se vere* — baš primerno za ta zmeden čas! 5. in 6. *Smernice »Marija, mati milosti«*, ki jih je spisal pokojni dr. Jožef Lesar in ki vzpodbujajo k ljubezni do nebeske Matere vse verno slovensko ljudstvo. »Smernice« dobijo naročniki »Nebeških rož« kot prvi dve knjigi za l. 1932.

Po Beli Donavi

Moški oddelek.

Moški povečini delajo. K delu jih silijo povečini želja po kaj. Kdor dela, dobi cigarete, drugi nič. Zato se vsak potrudil, da ustreže želji vodstva bolnišnice, ki potrebuje za svoje obširno posredstvo veliko delavcev in tako pride do zaželenih cigaret. Na dvorišču so torej sami lenuhi ali pa popolni bebi, katere ni mogoče uporabiti za nobeno delo. Nekateri pa, ki si predstavljajo, da so grofje ali inženjerji, kristusi ali kralji, pa je seveda izpod časti, da bi delali. Največ med takimi je paralizikov. Pogled na te bednike je grozen. Povečini so telesno zelo izčrpani, ker prihajajo v bolnišnico navadno v takem stadiju, da je rešitev skoraj nemogoča. Sobe so slične kakor na ženskemu oddelku. Naletimo na starega čiča. Košate brke ima in izraz dobrodušnega srbskega kmeta. On se ima za božjega brata. Njegove brke viha sam brat Bog. Če hočemo dežja, se moramo samo nanj obrniti, da ga bo izposloval od svojega brata. Seveda preskrbel bi ga samo, če bi zvečer pečenko. Drugi, ki nam pride nasproti, je bil svojčas telegrafist. Pritožil se nam je, da ga hočejo radio valovi ubiti in da čuti silen pritisk na glavo.

Srečamo drobnega možakarja z belo čepico na glavi. Mene ima za briljanta, dočim je doktor, ki hodi z menoj, diamant. Ker se nam je v tem pridružil tudi zdravnik dr. Jevtičeva, je treba tudi zanj dobiti kak dragi kamen, ki bi odgovarjal njeni lepoti. Ona je radi črnih oči črna diamant. Ta mož je tudi izumitelj. Ima celo kopico različnih načrtov in aplaniranih izumov. Skonstruiral je raketo za vsemirje, moderne radiatorje, praktične hufgarje za zepelino in sto drugih stvari. Je pravi mojster v miniaturalni pisavi in vam napiše na

Posebej naročene stanejo v mehki vezavi 30 Din, elegantno vezane v celo platno 40 Din. — Sicer stane knjiga 15 Din, v celim platnu pa 20 Din. Vsa naročila sprejema: *Uprava »Nebeških rož«, Ljubljana, Komenskega ulica 12*. Poedine knjige so naprodaj tudi v knjigarnah. Najbolje priporočamo!

— **Odgovor Mohorjeve tiskarne.** Prejeli smo v objavo: »Delavski Pravici«, glasilo krščanskih socialistov v Ljubljani in »Grafickemu radniku« v Zagrebu: Nič ni na svetu lažjega, kot udarjati po človeku, o katerem veš, da se ne bo spušal s teboj v boj zoper grde neokusnosti, ki si mu jih nametal v obraz. — Ker namreč kriza, ki je toliko podjetij ustavila, prav vsa pa prisilila, da so morala (tudi vsa grafična) nekaj uslužbencev odpustiti, ni prizanesla tudi Mohorjevi tiskarni, rohnita omenjena lista na podpisane, kakor da bi vsi brezposelni v Sloveniji prihajali samo iz tega podjetja. Niti malo mi ne prihaja na um, da bi pobilj omdelne in obrabljene publike (o pridigah, obhajilih, katoliški cerkvi, o duhovniku — prijatelju kapitalizma, ki so posebno primerne, ter hudo izvirne v ustih krščanskih socialistov), kakor jih žalostno neduhovito trosita ta dva lista name in na podjetje, ki ga napadata. In še bolj sta v zmoti, ako sodita, da bom kot blažljajni odprl knjige in ju ponižno povabil, da utemeljim z računi to, v kar so me žal prisilile razmere. Da nam banke ne morejo vselej ustreči s tekočim denarjem in vsa podjetja prihajajo radi tega pri izplačilih v stiske, je neznano edinole še tema dvema dopisnikoma. O tem pa, da so grafična podjetja nudila, naj bi se skrajšalo število ur ali da bi delali izmenoma in si tako tovariško pomagali, da bi ne bilo treba ljudi odpustiti, oba poročevalca lepo molčita. — Kdor ni zloben ali nespameten, mu toliko pojasnila zadostja. — Za Mohorjevo tiskarno r. z. z. o. z. Jožef Zeichen.

— **Vpisovanje v Uršulinsko realno gimnazijo.** Tistim učencem, ki bodo stanovali v uršulinskem samostanu, se ni treba osebno javiti pri vpisovanju. Vse druge učence se morajo gotovo vpisati danes 2. septembra. Katere se ne bodo danes javile, bo ravnateljstvo smatralo, da letos ne nameravajo obiskovati tukajšnje gimnazije. Toliko v pojasnilo časopisnih vesti od 30. avgusta, katere so nekateri napak razumeli.

— **Izletniški vlak za Dolenjsko in Belo krajino** bo vozil vso jesen! Z ozirom na razne vesti, ki se v zadnjem času razširjajo, da prihodnje nedelje ne bo več vozil dolenjski izletniški vlak, omenjamo, da so le govorice brez vsake podlage. Izletniški vlak se je dosedaj obnesel vsajino, tudi zadnje nedelje je imel okrog 400 izletnikov, preko 300 celo direktno v Metliko. Da bo ta vlak vozil do konca oktobra, je bilo že odločeno na anketi dne 8. avgusta, ko je zastopnik Zbornice za TOI predlagal, da se z ozirom na trgatve in jesenski čas sploh, ta vlak še nadalje obdrži, kakor je direkcija s polnim razumevanjem takoj pristala.

— **Izletniški vlak v Belgrad odpade.** V sled nezadostnega števila prijavljenih izletnikov v Belgrad, 2. septembra t. l. ne bo vozil poseben izletniški vlak Ljubljana-Belgrad.

— **Ljudska kuhinja v Kočevju** ima na hrani tudi dijakke s celodnevno hrano. Cena je nižja ko običajno, more se plačati tudi z žilvi, ki se zaračunajo po dnevni ceni. Prijave kar pri upravitelju kuhinje.

— **Kongresni znaki.** Narodno propagandno društvo za ohranjanje narodnih noš, ki je član kongresnega odbora, sporoča vsem udeležencem, da je izdalo lične kongresne znake zgodovinske vrednosti, ki se dobijo v predprodaji pri Propagandnem društvu na velesejmu in v vseh večjih trafikah v mestu po ceni 15 Din za komad. Vsak posestnik znaka, ki naj ga nosi na vidnem mestu, ima ugodnosti ter prost vstop na veliko ljudsko zabavo narodnih noš v hotelu »Tivoli«, ki jo priredi z ognjemtom propagandno društvo narodnih noš v Ljubljani.

— **Za izlet na Jadransko morje** ob priliki kongresa narodnih noš v Ljubljani je odbor zaključil prijave. Udeležencev za izlet je lepo število iz bratske Češkoslovaške in iz vse Slovenije. Vsi udeleženci prejmejo še posebne okrožnice, kjer so natančno navedeni vsi podatki in informacije, po katerih naj se ravnaajo. Za one, ki se še niso odločili k udeležbi, sporoča izletni odbor, naj se oglase na dan kongresa v Kongresni pisarni v Ljubljani, Velesejem pri Izletnem odboru Propagandnega društva.

— **Skrbi staršev za šolsko mladino.** Letos imajo starši za srednje šole zrele mladine nove skrbi in ne samo za nabavo knjig. Predvsem je tu nov pravilnik o šolnini. Te dni, ko je vpisovanje v srednje šole, vlada v Ljubljani velik naval na davčno upravo za mesto in na davčno upravo za okolico. Ljudje so dolgo odlašali in šele sedaj so navali na oba urada, ki sta bila prisiljena določiti posebne uradnike, za rešitev prošnji za potrdila o predpisanih neposrednih davkih. Ta potrdila so potrebna za oprostitev ali za predpis šolnine. Vsaka prošnja mora biti kolkovana s 5 Din, za rešitev pa je treba priložiti še kolek za 20 Din.

Redki so bili, ki so že v avgustu zaprosili za potrdilo. Na davčni upravi za okolico, so registrirali prvo tako prošnjo že 14. julija, na mestni davkarji pa 8. avgusta. Sprito tega nalaga, vodijo pomožni uradniški protokol in evidenco prošnji, dva davčna uradnika pa sta zaposlena s tem, da ugotavljata višino davkov. Te davke je treba navesti za leto 1932, ki se niso vneseni v glavne knjige, tudi zato je delo težavno. Davka morajo namreč izkazati po davčnih izkazih za letošnje leto. Glavni naval traja na oba urada od ponedeljka sem. Davčna uprava za mesto Ljubljano je do včeraj registrirala 900 prošnji za potrdila, davčna uprava za okolico pa 680. Pozneje bosta morali obe upravi izvršiti revizijo plačanih šolnin na vseh meščanskih in srednjih šolah. Za šolnino in hčere državnih uradnikov izdajajo slična potrdila pristojna računovodstva. Teh potrdil bo treba okoli 12.000.

Lutz peti kopirane a ne dosežemo!

— **Pri žolčnih in boleznih na jetrih,** žolčnem kamnu in zlatenici urejuje prebavo naravna »Franz-Josef« grenčica na naravnost najpopolnejši način. Klinična izkustva potrjujejo, da je povsem učinkovito domače zdravljenje s »Franz-Josef« vodo, če se jemlje zjutraj na tešče, pomešana z malo tople vode. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Nesreče na deželi.** Ljubljanska bolnišnica je včeraj sprejela več ponesrečencev z dežele. 2letni Ivan Arko, hišarjev sinček od Sv. Križa pri Mokronogu, je padel te dni pod ogušje in se opekkel po rokah in hrbtu. — Leopolda Hribarja, 14 letnega hišarjevega sina z Javorja pri Dobrunjah, je po nesreči nekdo dregnil s škarijami v obraz. — V vasi Brezi pri Veliki Loki je padel težak tram 41 letnemu tesaču na levo nogo in mu jo zlomil. — V Šenčurju pri Kranju je padlo težko okno na nogo 2letni posetnikovi hčerki Hedi Dolinček.

— **Nesreče v Rušah.** V tovarni za dušik v Rušah je padlo delavcu težko zobato kolo na nogo in mu je zmečkalo dva prsta. — V Rušah si je zlomil roko dijak Drago Bregant, sin šolskega upravitelja. — Umrla je v sredo zvečer gospa Magdalena Pšunder, žena pred 14 dnevi umrlega gasilca Ivana Pšundera. — Šola se bo začela, toda zboleli sta dve učiteljici: zopet bo skrajšan pouk. — »Franz-Josef« grenčica starejšim ljudem kaj ugodno koristi.

Novi »Adresar Ljubljane«

izide. — Cena 160 Din. — Naroča se v tiskarni »Grafika«, Ljubljana, Resljeva c. 4.

Celje

— **Kolesarenje po mestnem parku,** pešpotih in brveh. Opaža se, da se biciklisti vzlic določili cestnopolicijskega reda za mesto Celje, da se smejo voziti vsa vozila (tudi kolesa) le po cestah med občestnima jarkoma, ne pa po pešpotih in brveh in sprehajališčih (mestni park, leva stran Savinje in drevored na Glaziji), še vedno vozijo po drevoredih in pešpotih mestnega parka in na levi strani Savinje ter po brveh čez Savinjo in Sušnico. Občinstvo vnovič opozarjamo na citirano določbo v izogib kazenskih posledic, ker bo podpisani urad najstrožje kaznovali vsak tak prestop. — Mestno načelstvo.

— **Dne 16. avgusta** je nastopil pri mestni občini celjski službo živinozdravnika g. Kožel Josip, naslednik mestnega veterinarskega referenta g. dr. Stegula, ki je imenovan za inspektorja pri kr. banski upravi dravske banovine.

— **Nedeljski sport.** V nedeljo, 4. t. m. ob 5 popoldne se vrši na sportnem igrišču SK Celja na Glaziji prva finalna kvalifikacijska tekma za vstop v podvezno ligo med celjskim prvakom SK Celjem in ljubljanskim prvakom SK Slovenom.

— **Statistika tujcev.** V preteklem mesecu je obiskalo naše mesto 879 tujcev. Od teh je bilo po državljanstvu 647 Jugoslovancev, 101 Avstrijec, 29 Čehoslovakov, 15 Madžarov, 15 Nemcev, 15 Italijanov, 9 Amerikancev, 7 Rusov, 1 Anglež, 1 Poljak in 1 Rumun. Po poklicih je bilo med njimi: 248 trgovcev in trgovskih potnikov, 131 uradnikov, 103 obrtnikov, 32 odvetnikov, 27 učiteljev, 18 inženjerjev, 17 dijakov, 15 učiteljev, 10 zdravnikov, 4 novinarji, 3 lekarnarji, 2 agronomi in 21 raznih drugih poklicev.

— **Nesreče in nezgode.** Posetnikov sin Lesjak Florjan iz Smihela pri Mozirju je padel te dni z voza ter si zlomil levo nogo. — Sede Jakob, 39 letni mali posetnik z Malega vrha pri Smartnem ob Paki si je pri čiščenju in sekanju grmovja vsekal v gleženj desne noge. — Žumer Andrej, 33 letni delavec iz Iliratske je prišel pri mlatenju z roko v mlatilnico, ki mu je roko

odsekala. — Vsi ponesrečenci se nahajajo na zdravljenju v javni bolnišnici.

— **Smrtna kosa.** Na svojem stanovanju na Glavnem trgu je umrla v sredo, 31. p. m. v starosti 69 let, znana »študentovska mati« Regulova Antonija, zasebnica v Celju. — V četrtek, 1. t. m. je umrla v javni bolnišnici v starosti 33 let Marija Križančeva, žena slikarskega pomočnika iz Zavodne. — Naj počivata v miru, zalujočim pa naše sožalje!

— **Ukradene čebele.** Neznani poklicni čebelarji tat je ukradel g. Josipu Močanu, davčnemu kontrolorju v pok. že dva polna A. Z. panja, enega junija meseca, drugega pa zadnjo noč. G. Močan ponuja 300 Din nagrade tistemu, ki izsledí tatu.

Kamnik

Otvoritev novega postajališča Kamnik mesto je bila včeraj brez vsakih ceremonij. Prvi vlak je odpeljal iz novega postajališča po novem voznom redu ob 6.03. Postajališče so v kratkem času prav lepo uredili. Ob levi strani tira so nasuli dovolj širok hodnik za pešce, postavili majhno čakalnico in napravili za dohod lesene stopnice. Tudi svetilke ima nova postaja. Sicer je samo 20 m oddaljena od električne napeljave, vendar pa ima za spomin na stare čase zaenkrat še petrolejke. Novi vozni red je sestavljen sicer z najboljšim namenom, da v vsakem času omogoči potnikom zvezo z Ljubljano in obratno, vendar pa je nepraktičen in nič boljši od prejšnjega za vse one, ki se vozijo vsak dan v Ljubljano. En vlak bi bil na vsak način potreben z odhodom iz Kamnika ob 7 zjutraj. Mesto dopoldanskega bi potrebam potujočega občinstva bolj odgovarjal vlak, ki bi vozil ob 19 zvečer iz Kamnika in nazaj iz Ljubljane vsaj ob nedeljah ob 22 ali 23. No, vse pomanjkljivosti in nepraktičnosti se bodo že pokazale v teku časa in pripravi smo, da jih bo direkcija državnih železnic pri sestavljanju prihodnjega voznega reda upoštevala, kakor se je tudi sedaj z veliko vneto zavzela za zboljšanje prometa na kamniški progi.

Kočevje

Slovo dr. Lavriča. Kočevski odvetnik dr. Janko Lavrič se je s 1. septembrom preselil v Ribnico. Dr. Lavrič je v teku svojega bivanja v Kočevju razvil svojo delavnost v vse smeri. Bil je občinski odbornik in je v tem času največ pripomožel, da je mestna občina napravila znano pogodbo za elektrifikacijo Kočevja in kočevskega okraja. Odlikoval se je zlasti v prosvetnih organizacijah, bil je voditelj kočevskega Orla do razpustitve, soustanovitelj nove kočevske hranilnice in posojilnice, Prosvetnega društva in krajevne Vincencijeve konference. Kjerkoli je bilo treba prijeti krepko za delo, se ni ustrašil ne truda in tudi ne stroškov. Njegova zamisel je tudi bila, ustanoviti v Kočevju dijaško kuhinjo, s čemer je sedaj omogočeno marsikateremu revnemu dijaku nadaljevati svoje studije. Bil je enako priljubljen med delavstvom kakor med meščani, vsi pošteni Kočevci so ga ljubili in spoštovali. Na novem mestu mu želimo vso srečo, obenem pa želimo tudi, da bi ostal kljub temu zvest Kočevju in se kmalu zopet vanj povrnil.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 2. septembra: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 P. Horn: Nekaj za starše — 19.30 Gospodinska ura, vodi gđ. Humekova — 20.00 Plošče — 20.30 Prenos iz Belgrada — 22.30 Čas, poročila.

Sobota, 3. septembra: 10.00 Otvoritev velesejma — 11.00 Popotni vtisi iz petih držav (Predavanje) — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Gimnastične vaje (Drago Ulaga) — 19.30 Popotni vtisi iz petih držav (Predavanje) — 20.00 Samospevi gospodične Štefke Korenčanove — 20.30 Salonski kvintet — 22.00 Čas, poročila — 22.15 Prenos glasbe iz kav. »Zvezde«.

Drugi programi

Sobota, 3. septembra:

Zagreb: 20.30 Koncert radio orkestra — 22.40 Plesna glasba jazz-orkestra. — Milano: 20.45 Varietejski večer — 22.00 Plesna glasba, prenos iz Luna-parka. — Barcelona: 21.15 Radio orkester — 22.00 Igra. — Stuttgart: 22.00 Operetna glasba, igra radio orkester — 22.45 Vojaska glasba. — Toulouse: 21.00 Pesta glasba — 22.45 Harmonike — 23.00 Poljudna glasba — 0.05 Angloska glasba. — Berlin: 22.05 Plesnaglasba. — Belgrad: 20.10 Jenko: »Dijdo«, igra — 22.50 Plesna glasba. — Rim: 20.45 »Dejanice«, lirčna drama. — Beromünster: 21.45 Pester program — 22.15 Plesna glasba. — Langenberg: 20.00 »Vesela voznja po Renne, radio orkester s sodelovanjem solistov in moškega zbora — 22.20 Nočna glasba. — Dunaj: 20.20 »Pragozde, igra — 22.50 Večerni koncert. — Budapest: 20.45 Oskar Straussov koncert, igra operni orkester — 22.40 Ciganska glasba.

mest. V zadnjem času je postalo Smederevo tudi važno industrijsko mesto s številnimi tovarnami. Steje okrog 25.000 prebivalcev, ki so po veliki večini Srbi. Pravoslavni imajo tu lepo cerkev, pa tudi katoličani imajo svojo cerkveno. Smederevo je sedaj znano najbolj radi svoje vinorodne okolice. V Smederevo dovajajo od vseh strani grozdje, katerega izstiskajo in umetno konzervirajo v prostorni zgradbi smederevske vinarske zadruge. Ta zadruža je ena izmed največjih zadrug te vrste v državi. Ogledal sem si prostorno klet, v kateri se nahaja skoraj vedno do 1.000.000 l vina. Velikanski betonski sodi držijo 60.000 litrov vina. Upravitelj te zadruge je tudi Slovenec iz okolice Goriče.

Tujec, ki pride v Smederevo, si ogleda tudi lepo pokopališče, ki leži na prijaznem Karadžorjevem brdu. Tu so izkopali malo cerkvico z lepo okroglo kupolo, katero je dal zgraditi najmočnejši srbski vladar Juraj Branković. Smederevo je bilo včasih sedež velikega župana, sedaj pa banskega inšpektorja. Obenem je tudi mesto okrožnega sodišča.

Ko sem si ogledal vse znamenitosti Smedereva, sem se poslužil avtobusa, ki prevaža dnevno potnike v Smederevo v Belgrad in nazaj. Pot v Smederevo vodi preko prijaznih vinorodnih gričev. Ustavimo se v Grotski, prijaznem okrajnem mestecu. Ljudje iz Grotke in njene okolice večinoma pri Srbi za naše »Ribničane«. Solnce se je počasi nagibalo k zatonu. Avto je drvel z veliko naglico po lepi cesti. Peljali smo se mimo srbskih vasi in se bližali naši prestolici. Od daleč že smo zagledali kupole belgrajskega observatorija in po belgrajskih ulicah so se prizigale prve lučke. Še par trenutkov in avto je zdrknil po krasnem tlakovnanem bulvaru kralja Aleksandra.

Konec je bilo zanimivega potovanja in začetek je še prijetnih spominov.

Smederevo

Mala ladjica, ki služi za prevoz iz Smedereva v Kovin, je počasi rezala valove močnega Donave. V daljavi so se kazali obrisi 25 terih stolpov orjaškega gradu Jurija Brankovića. Pot navigator proti toki reke je težavnejši, zato smo rabili dobro uro, da smo se pripeljali do smederevskega pristanišča.

Smederevo visi ob prijaznem Karadžorjevem brdu. Lahko rečem, da je eno najlepših srbskih

Kamorkoli je zapeljal avto, povsod smo našli na pridne delavce, ki so bili po večini bolniki iz umobolnice. Sredi polja imajo zgradbo v obliki madžarskega salaša. Tam spijo ti bolniki skoraj celo leto. Poljsko delo nadzorujejo posebni pazniki po večini Slovenci. Da bi mi g. agronom bolje razkazal posestvo, smo izstopili. Hodili smo med velikanskimi nasadi paprike, malinsan, paradižnikov, kitajskega fižola (soja) in koruze. Agronom skrbi v glavnem za to, da posejajo na polju vse, kar more služiti za prehrano bolnišnice. Zato na vsem posestvu ne najdeš vinogradov pač pa velikanske pašnike, njive in žitna polja. Ker je Banat znan, da trpi vsako leto zelo obutno na suši, so začeli na posestvu z umetnim navodnavanjem. Na ta način so dosegli izredno lepe uspehe.

Vrnili smo se v bolnišnico precej kasno. Bolniki so se odpravili v svoje oddelke k počitku. Iz velikih zvočnikov radia je bilo čuti berlinski radio-orkester. Osobje bolnišnice je sedelo v prijetnem hladu na klopih, ki so razvrščene v lepo urejenem parku.

Drugo jutro sem se poslovil od preljubne vega upravnika kovinske bolnišnice dr. Radmana in ravnatelj g. Severja. Zahvalil sem se jima za ljubeznivost, ki sta mi jo izkazala. Bolnišnica v Kovinu, njena ureditev in krasno urejeno posestvo, so priče njune izredne delavnosti in sposobnosti.

majhno dopisnico par tisoč besed. Meni, ki sem mu bil predstavljen za inženjerja, se je močno pritožil, češ da vlada tu diktatura in da ga silno terorizirajo, ker ga ne puste toliko v sobi, da bi se lahko šel naprej bavil s svojimi izumi, katere je že doma v svoji glavi zasnoval. Ko sem mu povedal, da je zdaj čas diktatur, se je pomiril.

Najmočnejši med vsemi je Črnogorec Joso. Velik kakor gora in hrust. Pravi Martin Krpan. Kadar divja, mu ne zaleže nobena železna srnjaka. Malo potrese in napne mišičevje in močna železna srnjaka se zdobi. Danes je vse popoldne spal, ker ga je uplašila puška. Boječ je namreč kot kak zajec.

Ko sva z doktorjem in gospo zdravnico pregledala tako bolnike, smo se odpravili naprej, da sem si lahko ogledal tudi gospodarska poslopja, moderne delavnice in druge stroje, ki služijo bolnišnici kot nenadomestljiva sredstva. Bolnišnica ima svojo krojaško, kovaško, čevljarsko delavnico in tudi svoje mehanike. Povsod so zaposleni tudi bolniki, seveda taki, na katere se je lahko zanesli.

S tem je bilo moje ogledovanje bolnišnice in nje notranje ureditve pri kraju.

Popoldne me je povabil ravnatelj g. Božidar Sever, da si z avtomobilom ogledam posestvo kovinske umobolnice. V pojasnilo in razkazovanje mi je odredil mladega in spretnega agronoma g. Grašiča. Avtomobil je zdrčal po široki in prašni banatski cesti v polje. Kdor še ni bil nikoli v Banatu si ne more predstavljati, kakšna je taka vožnja sredi dozorevajočih polj. Kovinska bolnišnica ima do sedaj okrog 80 oraloval polja. Ravno sedaj se trudijo, da bi k temu pripadlo še okrog 200 oraloval, ki bi jih dobili po novem zakonu o agrarni reformi. Umobolnica rabi ta polja radi prehrane svojih bolnikov. Nahrantiti dnevno nad 600 ljudi ni malenkost, zato bi 200 oraloval bolnišnici kaj dobro prišlo.

Datelji, življenje puščave

Vsi poznamo male okrasne palme, ki imajo v Afriki pod vročimi solničnimi žarki velike sestre. Najlepše palme, ki so včasih visoke 20—30 m, rastejo v afriških puščavah v oazah. Da morejo uspevati kar iz puščavskega peska tako visoka drevesa, povzroči talna voda, ki namaka izžgani puščavski pesek. Sicer je voda večinoma slana in včasih se v okolici oaz lesketa ves pesek od samih drobnih solnih zrn. Vendar uspevajo palme tudi v slanih tleh. Navadno rastejo v skupinah po 20—30 dreves. Na visokem in vitkem deblu ni nobenega lista. Pač pa se v globokih zarezah poznajo letnice. Vsako leto namreč listje odpade in tako nastajajo vprav

Kardinal van Rossum, ki je umrl skoraj 78 let star v Maastrichtu na Nizozemskem.

valovita debla. Kolikor let je palma stara, toliko valov nastane na deblu. Na vrhu debla pa se palma še razraščala. Mogočen šop 3—4 m dolgih listov je njena glava. Navadno ima palma 60—80 takih listov.

V oazah uspevajo palme prav dobro in včasih najdemo v večjih oazah prave gozdove palm, kjer je več tisoč debel. Kljub temu, da palme lepo uspevajo, raste iz peščenih tal kvečjemu še kaka žitarica. Drugega zelenja tudi oaze ne poznajo, vendar ga tudi ne potrebujejo. Prebivalci oaz so zadovoljni s tem, kar jim je dala narava in žive v resnici le od palm. Vse, kar rabijo za življenje, jim rodijo palme. Tako uporabljajo že pogankje in mladike palm kot sočno zelenjavo. Posušene in zamleto mladike pa dajo prav dobro moko. Zilavi les palminnega debla porabljajo z orodje, hlode, sedla in kurivo. Dolge liste spletajo v preproge, iz močnih vlaken vijejo vrvi. Te vrvi so znane na vseh obalah Afrike. Celo v morški vodi vzdrže mnogo bolj, kakor najmočnejše konopene vrvi. Domačini Arabci pa pridelujejo izredno tanka nitkasta vlakna, katera obeljena in pobarvana uporabljajo za tkanje blaga. Najbolj slabe in neporabne liste pa porabljajo za pokrivanje svojih koč in z njimi ograjajo svoje borne njive, da jih tako zavarujejo pred letječim puščavskim peskom.

V poletju pa nakloni palma Arabcem svoje najzlahtnejše darove. Od julija do oktobra traja žetev dateljev. Arabci goje mnogo različnih vrst dateljev. Boljše vrste spravljajo lepo v zaboje, spletene iz palminih vlaken, in jih pošiljajo s karavanami na trge. Zase spravljajo datelje prav tako v zaboje iz palminih listov, vendar sličijo datelje v teh zabojih tako močno, da so stisnjeni kakor v konzervah. Nato pa te zaboje zakopljejo v suh pesek in datelji se polagoma suše, ne da bi se pokva-

riji. Na ta način si delajo Arabci zalogo za zimo, ko palma ne rodi.

Vsaka dobra palma rodi na leto okrog 50 kg dateljev. Je to malo. Še manj pa, če pomislimo, da predstavlja teh 50 kg dateljev za Arabce bomo vrednost 40 Din. In vendar je ta malenkostna vsota za tamošnje kraje premoženje. Če ima le eno samo palmo, more od nje živeti. In ne samo on, od nje žive z njim njegovi otroci in vnuki, zakaj palma rodi celih 100 let od 10. leta starosti naprej.

Ko se začne žetev dateljev, oživi vsa puščava. Dolge karavane kamel romajo od oaze do oaze in težko otovorjene kamele prenašajo datelje na tržišča. Tudi kamela živi od palme, vendar ima tudi palma koristi od kamele. Gnoj od kamel je edino gnojilo, s katerim gnoje Arabci sicer nerodovito zemljo, iz katere rastejo palme. Slabi in nezreli odpadli datelji so najboljša slaščica za kamele. Celo kot kamen trde koščice dateljev pojedajo kamele kot najboljšo krmo. V gospodarstvu Arabcev pa so datelji pravo menjalno sredstvo. Kar je pri nas papirnat denar, to so pri njih datelji. Z datelji se plačujejo kazni in davki. Ker je radi davkov treba javiti število dateljevih palm, je razumljivo, da Arabci precej dreves utaje in zato je oficijelno število dateljevih palm mnogo premajhno.

Če je datelj kruh in krompir Arabca, tedaj je boba njegov tekoči kruh. Iz sladkih dateljev stisnejo sladko tekočino, katero prevreto žgo, kakor pri nas žganje. Iz nekdanj sladke tekočine nastane slino močno žganje. Tudi Arabci, mohamedanci, kljub prepovedi uživanja alkohola kaj radi pijejo to žganje. Bogataši pa, ki imajo mnogo palm, pa si privoščijo bolj dragoceno pijačo. Takrat, ko gre največ sokov po palminem deblu, navrtajo deblo v bližini tal in vtaknejo v luknjo vodlo bambusovo palico. Osem do deset litrov mlečnate tekočine stee vsak dan po tej cevki iz debla v spodaj nastavljeno posodo. Kakih 30—40 litrov te sladke opojne pijače lahko pridelajo Arabci iz enega drevesa. Pijača se imenuje tekbi — palmino vino. Če pustijo teči sok 10 dni, se palma posuši. Navrtana palma pa tudi, če se ne posuši, za tisto leto ne rodi.

Vendar vse te dobrate ne padejo Arabcem — kar na krožnik. Palma zahteva nego in mnogo truda. Znano je, da so moška in ženska palmina drevesa. Le ženske palme rodijo datelje, dočim obe vrsti palm cvetita. Cvetje moških palm je potrebno za oplojevanje ženskih cvetov. Pri nas oplojuje cvetje čebela in veter. Na veter se Arabci ne zaneajo, čebela pa nimajo. Tudi bi morali, če bi oplojevanje prepustili vetru, nasaditi mnogo več moških palm kakor sicer. Zato pa raje opravljajo to delo sami. Na 20—30 ženskih palm imajo po eno moško palmo. Moški cvet je dolg 2 in pol metra in latast. Ta cvet razrežejo in delavec spleza na visoko žensko palmo in priveže lat nad ženskim svetom. To delo je težko, zlasti se zato, ker ženska palma ne zcvete naenkrat, ampak poganka cvetove zaporedoma. Ker je ženski cvet kakor velik grozd, je jasno, da z enim samim delom moškega cveta delavec oplodi velikanski kobil dateljevih cvetov. — Ko pa datelji dozorejo, se zopet začne plezanje na palme. Dolge verige dateljev mora delavec previdno odtrgati in prinesiti z visoke palme na tla. Vendar Arabci to delo kaj radi opravljajo, saj so palme edine, ki jih žive.

★

Bernhard Shaw in casnikar.

Casnikar: »Kaj pravite, mister Shaw, kako sodi svet o vas?«

Shaw: »Toliko vem, da nimam sovražnikov. Vendar pa mi je tudi znano, da pri svojih prijateljih nisem priljubljen.«

Novi nemški državni zbor

Centrumaški poslanec Esser, prvi podpredsednik nemškega državnega zbora.

Poslanec Göring, predsednik nemškega drž. zbora.

Pogled na otvoritveno zasedanje nemškega parlamenta. Starostna predsednica poslanka Klara Zetkin govori otvoritveni govor.

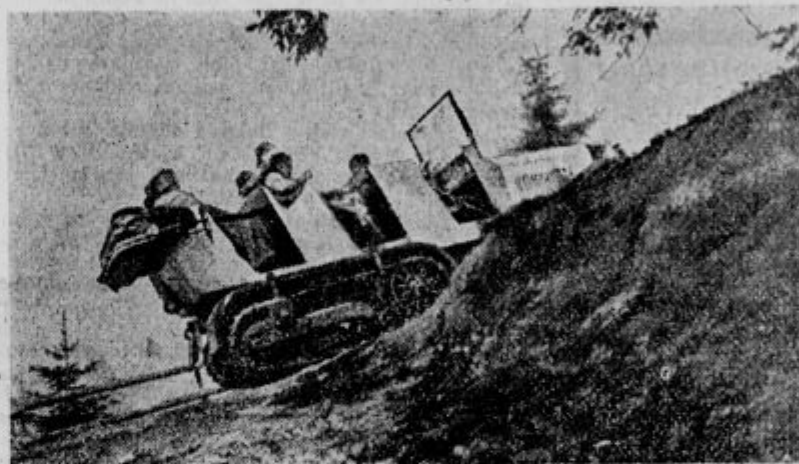
4 menihi zgradili cerkev

Stirje nemški menihi so po 25 letnem delu zgradili benediktinsko opatijo Buckfast Abbey. Pretekli teden jo je westminsterski nadškof kardinal Bourne kot papeški legat slovesno blagoslovil. Iz vseh delov Anglije, tako iz Škotske, Walesa in iz evropskega kontinenta so prišli udeleženci na to izredno slavnost. Pri procesiji, ki je šla po lepi cerkvi, je šlo pred papeškim legatom, kardinalom Bourneom 21 nadškofov in škofov, 23 opatov in primas vsega benediktinskega reda p. Fidelis. — Opatija Buckfast leži v lepi dolini reke Dartx na jugovzhodni obali Angleške, kjer se je rodil sv. Bonifacij. Prvi samostan je bil zgrajen na tem mestu že ob koncu 9. stoletja. Ko pa je angleški kralj Henrik VIII. razpustil in razglašil vse redove, je ostal samostan s cerkvijo vred zapuščen in je razpadel. Te razvaline in okoliške gozdove so kupili leta 1822 iz Francije pregnani benediktinci. Polagoma se je razvijala skromna benediktinska družinica, ki je postala najprej priorat. Ko so pristopili še benediktinci iz Nemčije in Anglije, je bila leta 1891 povzdignjena v opatijo. Menihi pa so izvolili p. Bonifacija Nappretha iz Württemberga za opata. Sedem let kasneje pa je umrl ta opat, ki je med tem postal že primas benediktinskega reda. Na obali Spanije se je potopila ladja, s katero se je vozil in njegov potni tovariš Ansgart Vonier je postal njegov naslednik. Ta je začel leta 1907 z zgradbo opatijske cerkve na razvalinah starega samostana. Pod vodstvom brata Petra Šmoleja, patra Dilenca in dveh drugih bratov je zgradila pogumna četvorica po starih načrtih in risbah opatijo. — Nova opatija

je prva, ki je bila obnovljena v Angliji na starem mestu. Novi samostani so vsi na drugih krajih, kvečjemu v bližini starih razvalin. Opatija je zgrajena v romanskem stilu prvih angleških cerkva in zelo lepa. — Na sliki vidimo westminstrskega kardinala Bourne-a, ko blagoslovalja novo cerkev.

Auto, ki se vzpenja v breg kakor gosenica

V Švici so začeli na gorskih potih prevažati potnike z avtomobilom, ki ima zadnja kolesa zgrajena nekako tako, kakor tank. Pri poskusnih vožnjah se je avto prav dobro obnesel. Vozil je po strminah, ki so bile nagnjene do 40 stopinj. Prav tako dobro je vozil čez ostre ovinkne in dosegal celo v hudih strmih precejšnjo hitrost. Na ravnam pa se z malenkostno spremembo preuredijo zadnja kolesa tako, da verižni pogon odpade. Pravijo mu »Gorska gosenica«.

Najpogumnejši pismonoše na svetu

Pismonoše, ki nosijo pošto na majhni kanadski otok Picton, morajo vsak dan pozimi in spomladi prevežati 12 km dolgo pot po morju, po katerem plavajo velikanski kosi ledu. Prebivalci otoka so v resnici lahko ponosni na svoje pismonoše, ki jih še nikdar niso pustili na cedilu, pa naj si je divjalo morje še tako zelo. Otok Picton leži v Northumberlandskem prelivu v morški ožini med Novo Škotsko in otokom prince Edvarda. Vsako zimo in spomladi se izpostavljajo pismonoše, ki prinašajo na otok pošto, smrti. Pismonoše morajo namreč prevežati dolgo progo v posebnem majhnem čolnu, ki je precej odporen proti sunkom ledenih plošč. Ne glede na to, da je že veslanje zelo naporno, pa zadenejo pismonoše mnogokrat na strjene ledene gmote, ki so debele po več metrov. Kadar privešajo do tako debelih ledenih gmot, jim ne ostane drugega, kakor da potegnejo čoln iz vode na ledene plošče in ga vlečejo po ledu naprej. Včasih pa nastavi viharo morje ubogim pismonošem prave pasti. Od vseh strani jih namah oklenejo debele ledene plošče. Takrat morajo pismonoše pokazati kaj znajo, sicer jim ledene plošče z enim samim udarcem lahko zdrobe čolniček. Pismonoše pa ne prevažajo le pisem in zabojev, ampak tudi potnike.

Letos spomladi je umrla na celini stara ženica. Umirajo je povedala svojo željo, da bi bila rada pokopana na otoku Picton, kjer se je rodila. Drugo jutro je v resnici prišlo 6 pismonoš, katere so poklicali po telefonu in kateri so pripeljali z otoka bolnega mladeniča, katerega so poslali naprej v bolnišnico. Nato so položili krsto z mrtvo ženo v čoln in odveslali nazaj na otok. Celih 10 ur so se borili z morjem, preden so srečno pristali na otoku. Pismonoše mnogokrat prevažajo bolnike in zdravilke, pa naj bo vreme še tako slabo. Nekoč se je zgodilo, da sta se dva pridna pismonoša bila z morjem celih 16 ur. Opoldan sta odrinila od brega, po dveh urah pa so ju zajele velikanske ledene plošče. Vso noč sta se brezuspešno trudila, da bi prišla naprej. Prebivalci na otoku so zažigali velikanske kresove, ki naj bi jima kazali pot, v katero smer naj veslata. Ker kljub temu pismonoša nista prišla na otok, se je odpravila posebna ekspedicija na pomoč. Pa tudi ekspedicija ni ničesar opravila. Šele ob 4 zjutraj se je ubogima pismonošema posrečilo, da sta s skrajnim naporom prodrla toliko naprej do otoka, da so jih dosegli otočani in sprejeli v svoj mnogo večji in varni čoln.

Najdaljši brzojav

Najdaljši brzojav so oddali seveda Američani. Prebivalci mesta Houston v Texasu so poslali svojem poslancu brzojav, ki je imel »zamo« 22.505 besed. V tem velikanskem brzojavu protestirajo proti varčevanju, ki ga hoče uvesti državna uprava in pozivajo svojega poslanca, naj se zavzame zanje.

Aretirani autobus

V Milanu se je zgodila te dni zanimiva aretacija. Ko sta hotela dva potnika v avtobusu izstopiti iz avtobusa, čigar vrata se odpirajo avtomatično s posebno pripravo, katero upravlja voznik, je zakričal nekdo izmed potnikov: »Ne odprite vrat, meni je nekdo ukradel denarnico!« Potnika sta se seveda jezila in zahtevala, da jima voznik avtobusa takoj odpre vrata, ker morata izstopiti. Voznik je poklical na pomoč stražnika. Stražniku je bilo nerodno, da bi kar sredi ceste izpraševal in pregledoval vse potnike. Zato je rekel vozniku, da bo aretiral kar ves avtobus z vsem kar je v njem in ukazal vozniku, naj zapele avtobus na najbližjo stražnico. Potniki so seveda ugovarjali, vendar ni nič pomagalo. Potniki na cesti, ki so čakali na zvezo z avtobusom, so kaj začudeni gledali, ko je drvel avtobus mimo njih, ne da bi se ustavil. Ko je pripeljal avtobus na stražnico, so preiskali vse potnike, vendar denarnice niso našli. Pač pa je policija našla med potniki dva stara znanca, ki pa denarnice nista imela. Končno so jo še lepo, polno našli pod nekim sedežem v avtobusu. Potnik je dobil listnjico nazaj, vsi ostali so bili vljudno izpušeni, svoja dva stara znanca pa je policija pridržala.

Mussolini in italijanski kralj sta obiskala manevre italijanske vojske.

Da se ne zmoti, kogar se tiče!

»Zapomni si, sinko: v današnjih časih kupuje siromak za gotov denar, srednji stan na obroke, boljši ljudje pa ostanejo sploh — dolžni.«

»Ali ni naša mala Pepca strašno neumna! Pred pismonošem jo je strah, sodnemu eksekutorju pa pravi striček!«